

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

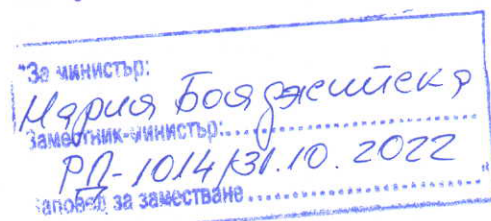
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ОПРЕДЕЛЯМ:

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА

Министър на околната среда и водите

Дата: 07.11.2022 г.

Специфични и подробни цели на опазване на защитена зона VG0002065 „Блато Малък Преславец“, съгласно Решение по т. 1 от Протокол № 26 от заседание на Националния съвет по биологично разнообразие, проведено на 28.04.2022 г.

Автори: Николай Караиванов¹, Невена Иванова¹ и Димитър Димитров¹

¹ *Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН*

Съдържание

Въведение.....	4
Специфични цели за A004 <i>Tachybaptus ruficollis</i> (малък гмурец).....	6
Специфични цели за A005 <i>Podiceps cristatus</i> (голям гмурец).....	9
Специфични цели за A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (голям корморан).....	13
Специфични цели за A875 <i>Microcarbo pygmaeus</i> (малък корморан).....	16
Специфични цели за A020 <i>Pelecanus crispus</i> (къдроглав пеликан).....	20
Специфични цели за A022 <i>Ixobrychus minutus</i> (малък воден бик).....	22
Специфични цели за A023 <i>Nycticorax nycticorax</i> (нощна чапла).....	25
Специфични цели за A024 <i>Ardeola ralloides</i> (гривеста чапла).....	27
Специфични цели за A026 <i>Egretta garzetta</i> (малка бяла чапла).....	30
Специфични цели за A773 <i>Ardea alba</i> (голяма бяла чапла).....	33
Специфични цели за A028 <i>Ardea cinerea</i> (сива чапла).....	35
Специфични цели за A029 <i>Ardea purpurea</i> (червена чапла).....	38
Специфични цели за A397 <i>Tadorna ferruginea</i> (червен ангъч).....	40
Специфични цели за A889 <i>Mareca strepera</i> (сива патица).....	43
Специфични цели за A053 <i>Anas platyrhynchos</i> (зеленоглава патица).....	47
Специфични цели за A856 <i>Spatula querquedula</i> (лятно бърне).....	50
Специфични цели за A060 <i>Aythya nyroca</i> (белоока потапница).....	53
Специфични цели за A072 <i>Pernis apivorus</i> (осояд).....	56
Специфични цели за A402 <i>Accipiter brevipes</i> (късопръст ястреб).....	59
Специфични цели за A087 <i>Buteo buteo</i> (обикновен мишелов).....	61
Специфични цели за A858 <i>Clanga pomarina</i> (малък креслив орел).....	64
Специфични цели за A092 <i>Hieraaetus pennatus</i> (малък орел).....	66
Специфични цели за A098 <i>Falco columbarius</i> (малък сокол).....	69
Специфични цели за A122 <i>Crex crex</i> (ливаден дърдавец).....	71
Специфични цели за A123 <i>Gallinula chloropus</i> (зеленоножка).....	73
Специфични цели за A125 <i>Fulica atra</i> (лиска).....	76
Специфични цели за A142 <i>Vanellus vanellus</i> (обикновена калугерица).....	79
Специфични цели за A168 <i>Actitis hypoleucos</i> (късокрил кюкавец).....	81
Специфични цели за A179 <i>Larus ridibundus</i> (речна чайка).....	84
Специфични цели за A182 <i>Larus canus</i> (чайка буревестница).....	86
Специфични цели за A459 <i>Larus cachinans</i> (каспийска чайка).....	88

Специфични цели за A196 <i>Chlidonias hybridus</i> (белобуза рибарка).....	91
Специфични цели за A229 <i>Alcedo atthis</i> (земеродно рибарче).....	94
Специфични цели за A230 <i>Merops apiaster</i> (обикновен пчелояд)	96
Специфични цели за A234 <i>Picus canus</i> (Сив кълвач).....	99
Специфични цели за A236 <i>Dryocopus martius</i> (черен кълвач)	101
Специфични цели за A868 <i>Leiopicus medius</i> (среден пъстър кълвач)	103
Специфични цели за A429 <i>Dendrocopos syriacus</i> (сирийски пъстър кълвач)	106
Специфични цели за A338 <i>Lanius collurio</i> (червеногърба сврачка).....	109
Литература	111

Въведение.

Специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“ по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици заема площ от 372,2 ха и попада изцяло в Континенталния биогеографски регион. Обявена е със Заповед № РД – 568/05.09.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 84 от 2008 г.). Съгласно стандартния формуляр за данни (СФ) предмет на опазване в зоната са 38 вида птици. СЗЗ обхваща територията на еутрофно езеро с постоянно ниво на водата, захранвано от подпочвени води и дъждовете. Намира се на брега на р. Дунав в землището на с. Малък Преславец, община Главиница, обл. Силистра. Към р. Дунав е изградена дига с преливник. Дълбочината на езерото е около 4 м. По бреговете е обрасло с тръстика и папур, по-значително в южния край, където е по-плитко. По водните огледала има плаваща водолюбива растителност (водни лилии). От западната и източната страна има широколистна гора от сребриста липа, която е на възраст около 60 – 70 г.

Във връзка с Разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона „Блато Малък Преславец“ беше посетено два пъти през гнездовия период – 19.05.2021г. и 24.06.2021 г. Бяха наблюдавани общо 25 целеви вида птици, предмет на опазване в зоната.

При един вид – обикновения мишелов (*Buteo buteo*), оценката на популацията в СФ е D (незначително популация). В настоящия документ гнездовата популация на вида в зоната е оценена на 1-2 двойки (оценка C). Зимуващата и мигрираща популация на вида в зоната е с оценка D. За видове с размер на популацията в защитената зона „D” – незначителна популация, не се разработват специфични цели за вида в зоната. Поставена е цел за провеждане на адекватен мониторинг през зимния период и по време на пролетната и есенна миграция.

Видове, заради които зоната е била първоначално обявена (т.е. които са присъствали преди време), но повече от 10 години вече не присъстват в зоната, им е дадена оценка на популацията D, за тях не са разработени цели и в колона NP е поставен знака „X“. Оценка D е дадена за гнездовите популации на: голям кormоран (*Phalacrocorax carbo sinensis*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*) и сива чапла (*Ardea cinerea*). Тези видове не гнездят в зоната и няма данни за гнездене в последните повече от 20 години.

При теренните изследвания по време на гнездовия период на 2021 г. бяха отчетени 4 вида, които не фигурират в СФ: черен щъркел (*Ciconia nigra*), орел змияр (*Circetus gallicus*), лебед (*Cygnus olor*) и речна рибарка (*Sterna hirundo*). Поради оскъдните данни, от един размножителен сезон, за тези нови видове не са разработвани цели и не са направени предложения за включване в Стандартния формуляр (СФ). При бъдещи проучвания това ще бъде направено, като предложенията се базират на научните данни.

Основна заплаха през последните години, за видовете птици в зоната, е еутрофикацията на блатото през лятото и есента, следствие употреба на торове и пестициди в обработваемите площи в южния край на зоната (Kazakov et al. 2020). Това води до влошаването на екологичното състояние на водата в блатото, а от там и хипертрофия на водната растителност. Блатото е подложено и на силна риболовна преса от любители рибари, нерегламентирано навлизане на плавателни съдове, което води до безпокойство на видовете.

Основните заплахи за грабливите птици са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство.

Сн. 1 Защитена зона BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Настоящият документ включва следните раздели с важна информация:

- ✓ Код и наименование на вида
- ✓ Кратка характеристика на целевия обект
- ✓ Състояние на биогеографско ниво и разпространение в мрежата
- ✓ Състояние на ниво защитена зона
- ✓ Анализ на наличната информация
- ✓ Цели за подобряване/поддържане на природозащитното състояние на вида в зоната
- ✓ Необходимост от промени в СФ за СЗЗ
- ✓ Използвана литература

Природозащитните цели са представени в текста по-долу в табличен вид, като са изведени на преден план основни параметри с техните целеви стойности, към които да се насочат природозащитните цели така, че да се постигне стабилна/нарастваща тенденция на популацията на вида. Необходимо е обаче да поясним, че поради липсата на систематизиран мониторинг на птиците в СЗЗ от Натура 2000 в България, **не са посочвани тенденции в популациите на видовете**, а само целеви стойности за минималния размер на популациите в зоната. За да се посочат статистически достоверни, дори и само краткосрочни тенденции в популациите (за 10 г. период) на птиците в СЗЗ, са необходими данни от поне 5 г. систематизиран мониторинг на видовете.

Сериозен проблем, който следва да бъде коригиран е процентното покритие на местообитанията в зоната (табл. 4.1 от СФ). От СФ % на местообитание N07 - мочурица и блато е силно завишена (над 5 пъти) и не отговаря на действителността. По наши изчисления площта на водните местообитания е около 45 ха (в СФ за него е посочено 69% или 257 ха!), а на горските около 260 ха (в СФ за него е посочено 9% или само 33 ха!). Следва да се ревизират площите и на останалите местообитания в зоната.

Специфични цели за A004 *Tachybaptus ruficollis* (малък гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 23-29 cm, тегло 0,120 – 0,235 kg, размахът на крилата - 40-45 cm. В брачно оперение темето, гърбът и вратът са черно-кафяви. Бузите, шията и горната част на гърдите са кестеняво-рижи. Тялото отстрани е черно-кафяво. В зимно оперение общата окраска е по-светла и размита. Бузите, шията и гърдите бежавокафяви. Подбрадието и коремът – бели. Гърбът е тъмен. Без полов диморфизъм, със слаби възрастови различия. Младите са като възрастните в зимно оперение, но с тъмни ивици зад и под окото. (Svensson, 2009, Симеонов и др. 1990, Cramp, Simmons, 1977).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Зимува по незамерзналите водоеми в границите на гнездовия ареал. Птици от Северна и Средна Европа зимуват по Черноморието. Миграцията е от началото на септември до март. В средата на зимата по водоемите на страната се задържат няколко стотин екземпляра – между 400 и 1500 индивида съгласно Докладването от 2019 г. По-големи струпвания са установени във Варненското езеро, залива при Бургас и яз. Искър. Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася в края на април, началото на май 4 до 10 бели яйца. Малките са гнездобегълци. (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

През размножителния период, миграция и зимуване обитава както равнинните, така и планински водоеми. Среща се в малки и големи сладководни или бракични водоеми, като езера, реки, блата, канали, рибарници, утайници и др., обрасли с тръстика, камъш, папур и друга водна растителност до 800 м.н.в. При миграция и зимуване се концентрира предимно по морските заливи, крайморските езера и блата и язовирите (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с дребна риба, ракообразни, миди, жаби, водни насекоми и техните ларви, а също така и с водорасли (Нанкинов, 2012).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е разпространен в цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията е концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков отг. ред., 2007). В Тунджанската равнина гнездови находища има по р. Тунджа, в редица рибарници, язовири и микроязовири. През зимния период малките гмурци се концентрират в речните вирове по р. Тунджа, кариерите покрай реката и язовирите (Даскалова и др., 2020). По дунавското крайбрежие видът е разпространен в почти всички подходящи местообитания, но не е многочислен. Регистриран е във влажни зони, покрити с гъсти тръстикови масиви. Броят варира между 24 и 50 гнездящи двойки, но предвид характера на местообитанието и ниската откриваемост, вероятно числеността е по-висока (Shurulinkov et al, 2019).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 1500 двойки, а според Янков, 2007 числеността е 800 – 1900 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е неизвестна. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: G05, G06, J02, F02.

Зимуващата популация е оценена на 400 – 1500 индивида, като по данни от Средно зимно преброяване за България през период 2013-2018, минималната зимуваща популация е 384 индивида, а максималната – 987. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукутираща, променлива.

Мигриращата национална популация е оценена на 500 – 1000 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: K04, F26, G12.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **1 - 2 двойки**, което представлява **0,1 - 0,2 % от националната** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФ мигриращата популация се оценява на **1 индивид**, което е **0,1 – 0,2 % от националната** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФ зимуващата популация на вида се оценява на **0 - 1 индивид**, което е **0,07 – 0,2 % от националната зимуваща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Най-многочисления вид от гмурците, след големия гмурец, като в Блато Малък Преславец е по-малоброен. Гнезди в тръстиката и водната растителност по периферията на водоемите. В Блато Малък Преславец водната растителност и тръстиката са с малка площ, главно в южната част на блатото. Според Матеева и др. (2013) в зона са гнездили 0-1 двойка през 2011г. и 1-2 двойки през 2012 г. При теренните проучвания през 2021 г. видът е установен в зоната на 19.05.2021 – един екземпляр в централната част на блатото, в подходящ гнездови биотоп.

Мигрираща и зимуваща популация

Извън гнездовия период е най-масов през есента от септември до януари. Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания. През януари 2016 г е наблюдаван един екземпляр в Дунав в участъка между Тутракан и Силистра. По данни от observation.org (данни от Й. Куцаров) един екземпляр е наблюдаван в блатото на 15.01.2021. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция.

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата, мигриращата и зимуващата популация: G05, G06, J02, F02, K04, F26, G12, валидни за зоната са:

- G06 – Сладководен риболов и улов на черупчести организми (спортен);

- G12 - Прилов и инцидентно убиване (при риболовни и ловни дейности);
- K04 - Изменение на хидродинамичните характеристики;

Констатирано е също така че блатото силно еутрофицира през последните години вследствие употреба на торове и пестициди в обработваемите площи в южния край на зоната. Блатото е подложено и на силна риболовна преса от любители рибари, което води до безпокойство на видовете.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	В настоящия СФ (актуализиран през 2015 г.) са посочени 1 – 2 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. е установен екземпляр от вида в подходящ биотоп.	Поддържане състоянието на гнездящата популация най-малко 1 двойка.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	1 инд.	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена минимална и максимална стойност от 1 до 1 инд.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г. Поддържане състоянието на мигриращата популация най-малко 1 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Според СФ на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 0 и 1. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2016 г. е установен 1 инд. в р. Дунав, както и през януари 2021.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания. Поддържане състоянието на зимуващата популация най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема. В СФ дела на местообитание N07 - мочурища и блата е силно завишено (над 5 пъти) и никога не е отговаряло на действителността. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	малко 45 ха
			1-Отлично – High	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			2-Добро – Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо - Bad	
Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).				

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща, мигрираща и гнездяща численост на вида в защитената зона не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A005 *Podiceps cristatus* (голям гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 46-51 cm, тегло 0,700 – 1,400 kg, размахът на крилата - 59-73 cm. Най-едрият гмурец с дълго, ниска тял и дълга, тънка шия, държана изправена или свита с глава на гърба. В брачно оперение перата по челото, темето и тила са черни. Теменните пера са дълги и образуват „рогчета“. Перата около ушите и бузите също са удължени, кафяво-рижи, на върха черни и образуват „бакенбарди“. Мъжките са с по-широки „бакенбарди“ и по-дълги „рогчета“. Гърбът и крилата са тъмнокафяви, околоочното поле, шията, гърдите и коремът са бели, слабините светлокафеникави. През зимата отсъстват „бакенбардите“ и „рогчетата“. Перата край бузите са бели, шията отпред, гърдите и коремът също са бели. При големия гмурец бялото в зимното оперение е повече от при другите видове гмурци. С бяло над око и черна ивица от око до човката. Почти без полов диморфизъм. При младите бузите са с ивици, човката е бледорозова. (Svensson, 2009, Симеонов и др. 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Зимува по незамръзналите водоеми в Западна и Южна Европа. Миграцията е през септември-ноември и февруари-март. В резултат на миграции през есента и зимата числеността му нараства няколкократно особено в морските заливи, крайморските езера и по-големите вътрешни водоеми. Унас зимуват птици от европейската територия на Русия, скандинавските страни, Чехия, Полша, Румъния.

Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася през март - април, 1 до 9 яйца. Малките са гнездобегълци. Стават самостоятелни на 70-80 дневна възраст (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава езера, крайбрежия на реки, блата, канали, рибарници, утайници и др., обрасли с тръстика, камъш, папур и друга водна растителност до 800 м.н.в.

При миграция и зимуване посещава както тези водоеми, така и много често морските заливи, крайморските езера и блата и високо разположените язовири – Доспат, Камчия, Искър, Батак и др. (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с дребна риба, ракообразни, миди, жаби, водни насекоми и техните ларви, а също така и с водни растения. Младите се изхранват предимно с насекоми (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението на вида е разпръснато и групово във всички равнинни райони. Основната част от популацията е концентрирана в Дунавската равнина и покрай р. Дунав, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и в Софийското поле (Янков отг. ред., 2007). В началото на 20-ти век настъпва депресия на вида и близо половин столетие той мъти само по Черноморското крайбрежие и р. Дунав. След 1960 г. птиците увеличават числеността си и заселват водоемите във вътрешността на страната (Симеонов и др. 1990).

По дунавското крайбрежие видът е широко разпространен и често срещан. Общият брой гнездящи двойки варира между 46 и 78. Основното място за размножаване е езерото Сребърна, следват рибарниците Хаджидимитрово и блатата на остров Персина. Друг съществен обект, Блато Малък Преславец, са загубили значението си за вида след пресушаването им и превръщането им в обработваема земя през 2012 г. Също е положението ив рибарници Орсоя (Shurulinkov et al, 2019).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 550 – 1500 двойки, а според Янков, 2007 числеността е 400 – 600 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е стабилна. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: G06, J02, J03, F05.

Зимуващата популация е оценена на 1850 – 5000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: J02, F05, G01.

Мигриращата национална популация е оценена на 500 – 1000 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: J02, F26, F05, G12.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **8 - 9 двойки**, което представлява **0,6 - 1,4**

% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФ мигриращата популация се оценява на **до 1 индивид**, което е **0,1 – 0,2 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФ зимуващата популация на вида се оценява на **до 1 индивид**, което е **0,02 – 0,05 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Най-многочисления вид от гмурците. През периода 2006-2013 г по Дунав са регистрирани общи числености на вида между 46 и 78 двойки. В блатото Малък Преславец числеността на вида се увеличава.

Според Матеева и др. (2013) в зона са гнездили 8 двойки през 2011 г. и 9 двойки през 2012 г. При проучвания по р. Дунав през 2017 г. в Малък Преславец са наблюдавани 4 екземпляра от вида (Димитров, 2018). При теренните проучвания през 2021 г. видът е наблюдаван в зоната през месеците май и юни с обща численост 18 птици. На 19.05.2021 са наблюдавани 13 птици (4 двойки с малки) в централната и северна част на блатото. На 24.06.2021г са наблюдавани три двойки с малки. Вероятната численост на гнездящите двойки през тази година е между 3 и 6 двойки.

Мигрираща и зимуваща популация

В резултат на миграциите числеността на вида нараства многократно, особено в морските заливи, езера и по-големи вътрешни водоеми. Мигрира предимно през септември-ноември и февруари - април (Нанкинов, 2012). Според observation.org, е установена 1 птица през април на 2019 г. (Y. Kutsarov). Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания. В река Дунав, в участъка Тутракан – Силистра са установени 9 птици през 2013г, 2 през 2015г и 2 птици през 2016 г. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция.

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата, мигриращата и зимуващата популация: G06, J02, J03, F05, F26, G12, валидни за зоната са:

- G06 – Сладководен риболов и улов на черупчести организми (спортен);
- G12 - Прилов и инцидентно убиване (при риболовни и ловни дейности);

Констатирано е също така че блатото силно еутрофицира през последните години вследствие употреба на торове и пестициди в обработваемите площи в южния край на зоната. Блатото е подложено и на силна риболовна преса от любители рибари, което води до безпокойство на видовете.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 6 двойки	В настоящия СФ (актуализиран през 2015 г.) са посочени 8 – 9 гнездящи двойки. В резултат на	Поддържане състоянието на гнездящата популация най-малко 6 двойки.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени максимум 6 гнездящи двойки. Целевата минимална стойност следва да е не повече от 6 двойки.	
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена минимална и максимална стойност от 0 до 1 инд. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г. Поддържане на мигриращата популация най-малко 1 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд	Според СФ на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 0 и 1. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) са установени 2 - 9 инд. в р. Дунав.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания. Поддържане на зимуващата популация най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Около 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема. В СФ дела на местообитание N07 - мочурища и блата е силно завишен (над 5 пъти) и никога не е отговарял на действителността. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Около 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 -	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние 1-Отлично – High 2-Добро – Good 3-Умерено - Moderate 4-Лошо – Poor 5-Много лошо - Bad Екологичното състояние на	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)			водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).	

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ: По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в числеността на 6 – 9 двойки.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A005	<i>Podiceps cristatus</i>			r	6	9	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A391 *Phalacrocorax carbo sinensis* (голям кormоран)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 77 – 94 см. Размах на крилата: 121 – 149 см. Най-едрият от трите вида кormорани, срещани се в България. Има черно оперение с бели бузи и по едно бяло петно от страни на хълбока (през размножителния период). Голата кожа в основата на долната получовка е жълта и заобиколена от бяла зона. Младите са черно-кафяви с белезникави гърди и корем. Плува и се гмурка добре. Оперението не е водонепромокаемо и след гмуркане каца по камъни и дървета в близост до водоема и се суши с разперени крила. Ловува поединично, или на групи.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др. 1990). По време на миграционния период ята от големи кormорани могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по поречието на река Дунав и Черноморското крайбрежие. По крайбрежието на Черно море видът мигрира от октомври до март, като есенният прелет е през октомври-ноември (Симеонов и др. 1990). Не мигрира на дълги разстояния. През зимата се струпва на ята в големи незамръзващи водоеми и по морското крайбрежие.

Характерно местообитание

Големият кormоран обитава сладководни и полусолени блата и езера, язовири, рибарници, крайбрежни скали и заливни гори. В България видът гнезди колониално, основно по дървета (дъб, хибридна и бяла топола, бяла върба и др.), но също така и по метални конструкции на електропреносната мрежа. Образува и смесени колонии с лопатарка, блестящ ибис, малък кormоран, сива, ношна, гривеста и малка бяла чапла. Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно през периода април-май. Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Cyprinus carpio* и *Carassius spp.*, която лови поединично или в групи, понякога заедно с пеликани. Зависим е от големи водни басейни, богати на риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Широко разпространен и многочислен колониален вид. Установени са общо 24 колонии в България. Повечето колонии са по р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната е рядък и по-малоброен.

Природозащитният статус на големия корморан според IUCN е LC (Least Concern). Не е включен в Червената книга на България. Не е включен в приложенията на Директивата за птиците. Подлежащ на опазване и контрол по чл. 45 от ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 2600 – 4800 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 7800 – 24 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 5000 – 16 000 индивида. За краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 не са представени данни.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ мигриращ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **4 до 8 индивида**, което представлява **0,2 % от националната** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФ мигриращата популация се оценява на **до 2 индивида**, което е **0,01 – 0,04 % от националната** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФ зимуващата популация се оценява на **до 3 индивида**, което е **0,01 – 0,04 % от националната** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Числеността на видът по поречието на река Дунав нараства през последните 30-40 години. До 1985 г. видът е известен от три дунавски колонии с численост 339 гнезда. До

2007 г. са регистрирани още 3 колонии на о. Ибиша, Бялата пръст и Безименен остров при км 518 (Shurulinkov et al. 2019). При проучвания през 2006 – 2014 г. по поречието на р. Дунав, числеността на вида в 13 гнездови находища варира между 1573 и 2299 двойки. В границите на защитената зона видът не гнезди. Липсват и литературни данни за гнездене на вида в зоната. При проучвания по р. Дунав през 2017 г в Малък Преславец са наблюдавани 3 екземпляра от вида (Димитров, 2018). При теренните проучвания през 2021 г. видът е наблюдаван в зоната през месец май с обща численост 6 птици в източния край на блатото. Не бе установена гнездова колония в защитената зона. През юли 2021 г. при цялостно проучване по р. Дунав не са установени големи корморани в реката в участъка срещу границата на 33. Следва да получи **категория D** и да не се разработват цели за опазване на вида в зоната.

Мигрираща и зимуваща популация

По Дунав видът е най-многочислен през есента и първата половина на зимата. (Шурулинков и др., 2005). Според observation.org, са установени 12 птици на 14.11.2021 г. (Y. Kutsarov). Куцаров наблюдава и зимуващи в блатото големи корморани през януари 2018 г – 19 птици и през януари 2021г – 80 птици. В река Дунав, в близост до границата на 33 са установени 3 птици през януари 2020 г. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция.

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата популация: F02, F05, G01, H01, J02, K01 и M08, валидни за зоната са: M08 - Наводняване (естествени процеси).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	1 инд	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена минимална и максимална стойност от 0 до 2 инд. Липсват данни за концентрация на вида по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	20 инд.	Според СФ на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 0 и 3 инд. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) са установени 19 -80 инд. през 2018 - 2021.	Поддържане на зимуващата популация най-малко 20 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 -	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)			Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).	

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона предлагаме да получи **категория D** и да не се разработват цели за опазване на вида в зоната.

По отношение на зимуващата популация предлагаме промяна в числеността на зимуващата популация на вида.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			w		80	i		G	C	B	C	C
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>		X	r			p		G	D			

Специфични цели за A875 *Microcarbo pygmaeus* (малък корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 – 55 см. Размах на крилата: 75 – 90 см. Значително по-дребен от големия корморан. Опашката е относително дълга, клонът и шията са къси. Оперението е тъмнокафяво до черно с метален блясък. През размножителния период има бели напетнявания по главата и горната част на тялото, които липсват през останалите сезони. Младите са с бяло подбрадие и белезникави корем и гърди (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Малкият корморан е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната. Пролетната миграция е от началото на март до април (Симеонов и др., 1990). Най-вероятно част от местните птици отлитат да зимуват в Турция и Гърция, като същевременно над страната преминават към зимовищата в Гърция птици от Дунавската делта (Cramp and Simmons, 1977). Възможно е част от тях да остават да зимуват и у нас. Понастоящем видът се среща редовно и целогодишно в страната. България се явява от ключово значение за зимуването на световната популация, както и за придвижването на значителна част от нея между местата на гнездене и зимуване (Иванов и Муравеев, 2002). Не извършва далечни миграции. През зимата се струпва на големи ята по поречията на не замръзващите реки и по-плитки водоеми. Поречието на р. Марица и р. Дунав, както и Бургаските влажни зони се концентрират голям брой зимуващи индивиди (Michev and Profirov, 2003; Dimitrov et al., 2005). Малкият корморан гнезди основно в смесени колонии с чапли (Ardeidae),

бели лопатарки (*Platalea leucorodia*), блестящи ибиси (*Plegadis falcinellus*) и големи корморани (*Phalacrocorax carbo*) (Демерджиев, 2000; Иванов и Муравеев, 2002; Николов и др., 2015 в Червена книга на България). Видът е моногамен. Птиците се появяват в гнездовищата си около края на април и началото на май (Иванов и Муравеев, 2002).

Характерно местообитание

Малкият корморан е вид приспособен към топли климатични условия, ограничен предимно в низинни сладководни и бракични местообитания. Видът е регистриран в: открити водни територии със значително участие на дървесна растителност; сладководни или бракични блата със значително участие на тръстикови масиви; открити или бавно течащи водни територии, включително оризища, блата и наводнени ниви, където птиците могат лесно да улавят риба в плитки води; водни площи с гъста дървесна и храстова растителност, дори малки плаващи островчета от мъртва растителност (Crivelli et al., 1996). В България видът предпочита недълбоките части на сладководни и полусолени езера и блата с обширни тръстикови масиви, труднодостъпни заливни гори, язовири, оризища, рибовъдни стопанства, брегове и устия на различно големи, но бавно течащи реки, включително малки рекички, канали, участъци от морския бряг и др. Вертикалното разпространение се простира от морското равнище до около 500 m надморска височина (Иванов и Муравеев, 2002). Гнездата могат да бъдат устроени както в тръстикови масиви (ПР „Сребърна“, блатото при Ченгене скеле, ЗМ „Пода“, ез. Вая и др.), така и по различно големи дървета (Иванов и Муравеев 2002; Николов и др., 2015). Видът гнезди на колонии. Гнездата се разполагат в плътна горска или храстова растителност във високите и средни части на дърветата. В наводнени гори гнездата се разполагат на височина 2,2-2,5 м. Когато видът е гнездил на о. Вардим птиците са разполагали гнездата си по високи стари дървета (Плачийски и др., 2014). Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Малкият корморан се храни изключително в сладки или полусолени води, обикновено близо до брега. Хранителният спектър в България е непроучен, в други части на ареала е съставен предимно от риба, дребни ракообразни, по-рядко пиявици, дребни бозайници (Cramp and Simmons, 1977). В Дунавската делта Andone et al. (1969) установяват 15 вида риби в 130 стомаха на малки корморани. Представени са: костур (*Perca fluviatilis*) с 18.8%, бабушка (*Rutilus rutilus*) с 14.8%, шаран (*Cyprinus carpio*) с 10.8%, обикновен щипок (*Cobitis taenia*) с 9.7% и обикновена щука (*Esox lucius*) с 5.6%, като средното тегло на рибите е 15 гр. (7–71 гр.) (Cramp and Simmons, 1977; Crivelli et al. 1996).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Числеността на гнездящите двойки е подложена на много големи годишни колебания, главно в зависимост от водните нива. Ежегодно гнезди в ез. Сребърна, ЗМ „Калимок-Бръшлен“, на р. Арда в гр. Кърджали, в ЗМ „Пода“ край Бургас и др.

Включен е в приложение 2 и приложение 3 на ЗБР. Включен в приложение 1 на Директивата за птиците. Природозащитният статус на малкия корморан според IUCN е LC (Least Concern). Видът е включен SPEC 1. Включен в Червената книга на България в категория „Застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 340 – 900 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 2000 – 12 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 6000 – 15 000 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, F26, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **мигриращ**, като не е посочена численост за популацията (вида присъства в зоната, категория Р) и информацията е с категория DD (недостатъчно данни). Популация е с оценка „С“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е също **зимуващ**, като популацията се оценява на **0-2 индивида**, което представлява 0–0,02 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Зимуващата популация

По време на Средно-зимното преброяване през 2019 г. видът е наблюдаван на 20 места по поречието на р. Дунав, като са установени общо 83 индивида. В зоната не са отчетени индивиди. През 2020 г. в реката при зоната са отчетени 15 инд. и 3 инд. в самото блато. В ОВМ „Блато Малък Преславец“ вида не е посочен като зимуващ (Костадинова и Граматиков, 2007). По поречието на Дунав средно зимуват 185 инд. През периода 1996-2001 г. в участъка Тутракан-Силистра са отчетени между 1 и 141 инд. Според авторите след 1996 г. числеността на зимуващите малки кormорани в страната се увеличава (Michev and Profirov, 2003).

Мигрираща популация

В България миграцията на малкия кormоран е недостатъчно проучена (Плачийски и др., 2014). В ОВМ „Блато Малък Преславец“ вида не е посочен като мигриращ (Костадинова и Граматиков, 2007). В средна Дунавска равнина е многочислен по време на миграция (Шурулинков и др., 2005). Липсват други публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

От посочените заплахи от докладването по чл. 12 от 2019 г. F02, F05, F26, G01, H01, J02, K01 и M08, нито една от тях има отношение към зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	неизвестна	Целевата стойност е определена на база СФ.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0 – 2 инд., в зависимост от температурата през зимата	Целевата стойност е определена на база СФ, данни от средно-зимните преброявания от 2019 и 2020 г. Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ.	Поддържане на популацията. Целевите стойности за минималната зимуваща популация на вида се очаква силно да зависят от температурите през зимата.						
Местообитание на вида: площ на подходящите местообитания за търсене на храна	ха	най-малко 45 ха	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на СЗЗ.	Поддържане на водното ниво в езерото, така че да има достатъчно водни огледала, в които вида да се хранят.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- Промяна на кода (code) и научното наименование на вида (scientific name), съобразно актуалната номенклатура от Докладването по Чл. 12 от 2019 г.
- По отношение на мигриращата популация, предлагаме категорията на стойността на обекта за опазването на вида в зоната да се промени от „В“ на „С“, тъй като няма наблюдения и данни за мигриращата популация на вида в зоната.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			c				P	DD	C	A	C	C
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			w		2	i			C	B	C	C

Специфични цели за A020 *Pelecanus crispus* (къдроглав пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 160 – 180 см. Размах на крилата: 270 – 320 см.

Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните през размножителния период е сиво-бяло, перата на главата са къдрави, клюнът е голям с яркочервена „торба“ и с жълто петно на гушата. Ирисът на очите е сив. Краката са оловносиви. През зимата на темето имат слабо удължени пера, образуващи ръб, нямат жълто петно на гушата и цветът на кожената „торба“ е жълт. Младите са с умерено бледакафяво до сиво оперение в горната част на тялото и мръсно бяло оперение в долната част. По-едър от розовият пеликан.

Характер на пребиваване в страната

Къдроглавият пеликан е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ във в нашата страна (Симеонов и др. 1990). Птиците от Черноморското-средиземноморската популация са близки мигранти. Пролетната миграция на вида е от края на февруари до края на март, а есенната протича от началото на октомври до ноември (Симеонов и др. 1990). У нас гнезди в езерото Сребърна, в блато Песчина и Мъртво блато на остров Персин, както и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (Чешмеджиев, непубл. данни, 2021). По време на миграция и през зимата се среща предимно по поречието на река Дунав, Черноморското крайбрежие и големите язовири в Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни сладководни и полусолени блата и езера, обрасли с обширни тръстикови масиви, с открити водни огледала и богати на риба. По време на миграция и зимуване се среща и в разнородни влажни зони – язовири, рибарници, солници, утайници, пясъчни коси и др. Къдроглавият пеликан гнезди в самостоятелни колонии, разположени в труднодостъпни и изолирани тръстикови масиви по плаващи острови от тръстика, както и по изкуствени платформи. Пълното люпило е 2-3 яйца. Мътят и двете птици. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, като хранителният спектър се състои от *Carassius carassius*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Rutilus rutilus*, *Leuciscus idus*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Esox lucius* и др. (Мичев и Камбурова, 2012). Зависим е от големи влажни зони, богати на риба. При търсене на храна може да се отдалечи до 20-30 км. от гнездовите колонии.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колониален. Къдроглавият пеликан гнезди в езерото Сребърна (колонията е известна от 1882 г.), блато Песчина (от 2016 г.) и Мъртво блато (от 2020 г.) на остров Персин и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (от 2021 г.). През гнездовия период малки ята от неразмножаващи се птици са наблюдавани на редица места по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, както и в някои водоеми във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на къдроглавия пеликан според IUCN е NT (Near Threatened). Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен в СПЕС 1. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80-150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 700 – 880 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 1999 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 600 – 1800 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: K03, F02, F05, J02, J03, D02, C03.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е мигриращ.

Мигриращата популация е неизвестна поради недостатъчност на данните. Дадена е оценка „В“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

По време на миграция голям брой пеликани – до 300 индивида, се задържа по поречието на река Дунав, където се хранят. По време на есенна миграция значими количества къдроглави пеликани са отчитани по Дунав в района на Беленските блатата и блатото Кайкуша – между 260 и 288 птици на миграционен сезон (2008 – 2010 г.), както и при Златия – 40 (2009 г.). В района между Беленските острови и Остров Вардим по Дунав са отчитани редовно високи числености на къдроглавия пеликан между 2003 и 2011 г. (Матеева, Янков, 2013). По-конкретни данни за числеността на вида по време на миграция в защитената зона липсват. При теренните проучвания през 2021 г. видът е наблюдаван в зоната през месец май - 2 птици в западния край на блатото. Това бяха неразмножаващи се млади птици, които се хранеха в блатото. Според observation.org, е установена 1 птица на 15.01.2021 г. (Y. Kutsarov).

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за мигриращата популация: K03, F02, F05, J02, J03, D02, C03, няма валидни за зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	неизвестна	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена стойност. Липсва каквато и да е информация за концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Около 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема. В СФ дела на местообитание N07 - мочурища и блатата е силно завишен (над 5 пъти) и	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			никога не е отговарял на действителността.	
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).	

6. Необходимост от промени в СФ за СЗ3 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата мигрираща численост на вида в защитената зона по време на миграция, не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A022 *Ixobrychus minutus* (малък воден бик)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 32 см. Размах на крилете: 42 см. Темето, тилът, гърбът, крилата и опашката на мъжкия малък воден бик са черни със зеленикав оттенък. Челото и надочната ивица са бели. Двете страни на главата, шията, гърдите и плещите са охрено-ръждиви. По гърдите има тъмни надлъжни резки. Коремът и подопашката са белезникави. Темето и тилът на женската са черни, а останалите части от горната страна на тялото - тъмнокафяви с жълтеникави краища на перата. От предната страна на шията има неясни надлъжни резки. Горната страна на главата при младите екземпляри е тъмнокафява, а гърбът - кафяв изпъстрен с белезникави точки. Долната страна на тялото има белезникав цвят с надлъжни тъмнокафяви петна. Мъжкят е по-едър. Младите са жълто-кафяви, с черни надлъжни шрихи.

Характер на пребиваване в страната

В България малкият воден бик е гнездящ и прелетен вид. Пролетната миграция е от март до средата на май, а есенният прелет е от края на август до октомври (Симеонов и др. 1990). Зимува в Африка и около Средиземноморието.

Характерно местообитание

Малкият воден бик обитава блата и езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници и оризища, обрасли с предимно с тръстика (Симеонов и др. 1990). Среца се дори в изолирани малки водоеми с достатъчно тръстика, където да се крие. Изгражда гнездова платформа от тръстика, често издигната над водното ниво, закрепена за тръстиката или ниски храсти. Снася 2 – 7 яйца, има едно поколение годишно през периода май-юли. Предпочитаните местообитания са: 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Малкият воден бик се храни предимно рано сутрин и привечер. Храната си търси в тръстикови масиви, по края на водни площи с различни размери и по-рядко на открито (Симеонов и др. 1990). Лови малки рибки, жаби, пиявици, водни насекоми, миди, охлюви и червеи. Рядко напада гнездата на дребни блатни птици и унищожава яйцата и малките им.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С широко и сравнително плътно разпространение по Дунавското поречие, в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и някои котловинни полета в Западна България, на места в Добруджа и по долините на реките Арда, Струма и Места (Янков, отг. ред. 2007).

Природозащитният статус на малкият воден бик според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен в SPEC 3. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 1500-4500 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също стабилна.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F01, F05, H01, J01, J02.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **гнездящ**. Гнездящата популация се оценява на **8 - 9 двойки**, което представлява **0,2 - 0,5 %** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По Дунавското крайбрежие видът е широко разпространен, като гнезди дори и в малки влажни зони, канали с водна растителност и др. Блато Малък Преславец е важно гнездовище на вида, едно от най-значимите места в страната. Костадинова, Граматиков 2007 дават числености от 2-3 гнездящи двойки. Според Матеева и др. (2013) видът е гнездил с численост от 4-7 дв. през 2011 г и 5-8 дв. през 2012г. При теренните проучвания през 2021 г. видът е наблюдаван в зоната през месец май – 1 индивид. През м. юни видът не бе наблюдаван. Според observation.org, е установен 1 екземпляр и на 18.05.2018 г. (Y. Kutsarov).

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата популация: F01, F05, H01, J01, J02, няма валидни за зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата	Брой гнездящи двойки	Най- малко 1 двойка	В настоящия СФ (актуализиран през 2015 г.) са посочени 8 – 9 гнездящи двойки. В резултат на	Поддържане на гнездовата популация поне 1

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
популацията			извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. е установен един индивид в подходящ гнездов биотоп. Минималната целева стойност следва да е 1 двойка.	двойка.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема. В СФ дела на местообитание N07 - мочурища и блата е силно завишено (над 5 пъти) и никога не е отговаряло на действителността. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за С33 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ: По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в числеността: 1 – 9 двойка.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A022	<i>Ixobrychus minutus</i>			r	1	9	p		G	C	A	C	C

Специфични цели за A023 *Nycticorax nycticorax* (нощна чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: до 63 см., а размахът на крилата - до 110 см. Оперението е трицветно. Долната страна на врата, гърдите, челото и бузите са бели. Горната страна на главата и гърбът са черни с метален блясък, а останалата част от тялото е сива или сиво-охрена. През размножителния период от тила израстват две дълги лентовидни пера, които през останалите сезони липсват. Има сравнително къси крака с дълги нокти и червени очи. Няма полов диморфизъм. Горната част на тялото на младите индивиди е тъмнокафява, с ръждиви надлъжни черти и многобройни бели капковидни петна, по които се различава от големия воден бик. Долната част е белезникава с кафяви ивици по гърдите.

Характер на пребиваване в страната

Нощната чапла е гнездящ, прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Нощната чапла обитава блатата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, всички обрасли с изобилна блатна растителност, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от май и продължава до август, по изключение до септември. Гнезди в самостоятелни, или смесени колонии заедно с други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единични гнезда не са известни. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездата са разположени предимно в горните етажи или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 3 – 5 яйца и има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с животни - риби, водни охлюви, ракообразни, насекоми, жаби, гущери, гризачи и други малки водни и наземни животни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони, по р. Арда и Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на нощната чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен е в СПЕС 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2500 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 2500 – 6000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, K01, F26, G01, H01, J02, M08 и G05.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на **1 индивид**, което представлява **0,04 - 0,2 %** от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФ мигриращата популация е неизвестна поради недостатъчност на данните. Дадена е оценка „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

По Дунавското крайбрежие видът се среща сравнително често, макар след 2010 г. да се наблюдава намаляване на числеността.

Досега не е установявана като гнездяща в защитената зона. Костадинова, Граматиков (2007) дават като гнездова численост 1 индивид, а според Матеева и др. (2013), видът не гнезди в границите на защитената зона. При проучвания по р. Дунав през 2017 г в Малък Преславец са наблюдавани 2 екземпляра от вида (Димитров, 2018). Няма литературни данни за гнездене на вида в зоната. При теренните наблюдения през месеците май и юни 2021 г. в границите на зоната бяха наблюдавани общо 12 птици които се хранеха или почиваха в покрайнините на блатото. Това са не размножаващи се птици, летуващи в района на защитената зона и покрай Дунав. Не бе установена гнездова колония в границите на зоната и в близост до нея. Поради тези причини, към момента считаме, че защитената зона не е от значение за гнезденето на вида. Предлагаме оценката на гнездящата популация да бъде променена от „С“ на „D“. За видове с размер на популацията в защитената зона „D“ – незначителна популация, не се разработват специфични цели за вида в зоната.

Мигрираща популация

Извън гнездовия период ношната чапла са среща по време на пролетния и есенен прелет, който е през април-май и август – ноември. Липсва каквато и да е информация за концентрация на вида в зоната по време на миграция.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, F26, G01, H01, J02, K01, M08 и G05. Потенциално валидни за СЗЗ „Остров Вардим“ са следните: M08 - Наводняване (естествени процеси). Констатирано е също така че блатото силно еутрофицира през последните години вследствие употреба на торове и пестициди в обработваемите площи в южния край на зоната. Блатото е подложено и на силна риболовна преса от любители рибари, което води до безпокойство на видовете.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата	Брой индивиди	неизвестна	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена стойност.	Да се извърши целенасочен мониторинг за

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
популация			Липсва каквато и да е информация за концентрация на вида в зоната по време на миграция.	установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща численост на вида в защитената зона предлагаме вида да има оценка **D** за размножаваща се популация и за нея да не се разработват цели за опазване в зоната.

Species				Population in the site						Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>		X	r			p		G	D			

Специфични цели за A024 *Ardeola ralloides* (гривеста чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 см. Размах на крилете: 86 см. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период имат на главата удължени украсяващи пера с черни ръбове, гърбът е жълто-кафяв, клюнът синкав, с черна предна половина, краката са червеникави, кожата около очите е синьо-зелена. През другите сезони клюнът, краката и кожата около очите са жълто-зелени. Младите отгоре са кафяви, а отдолу по-светли с кафяви шрихи. Клюнът е с жълта основна половина.

Характер на пребиваване в страната

Гривестата чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – август до октомври. Зимува в Африка, южно от Сахара.

Характерно местообитание

Гривестата чапла обитава блатата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва към средата на май и продължава до началото на август. Гнезди в смесени колонии. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в долните етажи на дърветата, или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, земноводни, насекоми и безгръбначни. В изследване на птици от Софийско са установени *Rana ridibunda*, *Tinca tinca*, *Carasius auratus*, *Cobitis tenia*, Libellulidae, *Grylotalpa grylotalpa*, Dytiscidae, Elateridae, Hydrophilidae, Chrysomelidae, Curculeonidae, Chilopoda, *Asellus aquaticus*, Lumbricidae. Ловува в ранните утринни часове и особено привечер. Местата за хранене са отдалечени до около 10 км. от гнездовите колонии (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блатата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина и Бургаските влажни зони. Сигурно, но епизодично находище в Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на гривестата чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен е в СПЕС 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 550 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 600 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, M08 и G05.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **мигриращ**. Мигриращата популация е **неизвестна** поради недостатъчност на данните. Дадена е оценка „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на

разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По Дунавското крайбрежие видът се среща сравнително често, макар да гнезди на малко места при проучвания провеждани в последните 15-20 години. По време на прелета видът също е рядък и малоброен. Мигрира пролетно време през март – май, като повечето индивиди се завръщат късно – през м. май. Есенната миграция е през август, до края на септември. При теренните наблюдения през месеците май и юни 2021 г. в границите на зоната бяха наблюдавани общо 5 птици които се хранеха или почиваха в покрайнините на блатото. Вероятно птицата наблюдавана през май – 19.05.2021 да е мигрираща, а другите 4 птици през юни са не размножаващи се птици, летуващи в района на защитената зона и покрай Дунав. Не бе установена гнездова колония в границите на зоната и в близост до нея. Липсва друга информация за миграцията на вида през зоната.

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата популация: F05, G01, H01, J02, K01, M08 и G05, валидни за зоната са: M08 - Наводняване (естествени процеси). Констатирано е също така че блатото силно еутрофицира през последните години вследствие употреба на торове и пестициди в обработваемите площи в южния край на зоната. Блатото е подложено и на силна риболовна преса от любители рибари, което води до безпокойство на видовете.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	неизвестна	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена стойност. Липсва каквато и да е информация за концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).	

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата мигрираща численост на вида в защитената зона не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A026 *Egretta garzetta* (малка бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 65 см. Размах на крилата: 88 – 106 см. Изцяло бяла птица. Може да се сгреша с голямата бяла чапла. Основните различия са по-малкият размер, тъмният клон и крака с жълти стъпала, които обаче не се виждат, когато птицата е кацнала във водата. През размножителния сезон има две удължени пера на тила – егретки.

Характер на пребиваване в страната

Малката бяла чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е от средата на март до май, а есенната – от края на август до октомври. Видът зимува в Африка и Близкия Изток.

Характерно местообитание

Малката бяла чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от средата на април и продължава до началото на август. Образува различни по големина смесени колонии с други видове чапли, корморани, ибиси и лопатарки. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в средните етажи на дърветата, или до около 1 м. над водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, жаби и попови лъжички, водни насекоми, земноводни, малки гризаци и др., често в рехави ята от по няколко индивида. В изследване на птици от Софийско са установени *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridibunda*, *Tinca tinca*, *Gobio gobio*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Alburnus alburnus*, *Libellula sp.*, *Gryllus demertus*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, Carabidae, Dytiscidae, Hydrophylidae, Chrysomelidae, Curculionidae, *Geotrupes sp.* Ловува рано сутрин и привечер, по-рядко през останалото време (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони и по р. Арда. С епизодично гнездене в Софийското поле. Често не размножаващи се индивиди могат да се регистрират и в други райони на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на малката бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Почти Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 3000 – 5000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, F26, M08 и G05.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на **8 индивида**, което представлява **0,4 - 1,6 % от националната** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация е неизвестна поради недостатъчност на данните. Дадена е оценка „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

По Дунавското крайбрежие видът е сравнително многоброен. За периода 2010 – 2013 числеността на малките бели чапли в 12 дунавски колонии варира между 189 и 421 двойки (Shurulinkov et al. 2019). Досега не е установявана като гнездяща в защитената зона. Костадинова, Граматиков (2007) дават като гнездова численост 8 индивида, а според Матеева и др. (2013), видът не гнезди в границите на защитената зона. Няма литературни данни за гнездене на вида в зоната. При теренните наблюдения през месеците май и юни 2021 г. в границите на зоната не са наблюдавани малки бели чапли. Не са наблюдавани в зоната и в близост до нея и при цялостното проучване по р. Дунав през м. юли 2021 г. Не бе установена гнездова колония в границите на зоната и в близост до нея. Поради тези причини, към момента считаме, че защитената зона не е от значение за гнезденето на вида. Предлагаме оценката на гнездящата популация да бъде променена от „С“ на „D“. За видове с размер на популацията в защитената зона „D“ – незначителна популация, не се разработват специфични цели за вида в зоната.

Мигрираща популация

Видът мигрира през март - май, а есента – от края на август до октомври. Липсва каквато и да е информация за миграцията на вида през зоната.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, F26, G01, H01, J02, K01, M08 и G05. Потенциално валидни за СЗЗ „Остров Вардим“ са следните: M08 - Наводняване (естествени процеси). Констатирано е също така че блатото силно еутрофицира през последните години вследствие употреба на торове и пестициди в

обработваемите площи в южния край на зоната. Блатото е подложено и на силна риболовна преса от любители рибари, което води до безпокойство на видовете.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки		В настоящия СФ (актуализиран през 2015 г.) са посочени 8 индивида. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. не са установени птици. Видът не гнезди в защитената зона.	Видът не гнезди в зоната. Следва да не се разработват цели за гнездящата популация						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	неизвестна	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена стойност. Липсва каквато и да е информация за концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за С33 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща численост на вида в защитената зона предлагаме вида да стане с **оценка D** и да не му се разработват цели за опазване в зоната.

Species			Population in the site							Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D				
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.	
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>		X	r			p		G	D				

Специфични цели за A773 *Ardea alba* (голяма бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 85 – 100 см. Размах на крилата: 145 – 170 см.

Оперението е изцяло бяло. Значително по-едра от малката бяла чапла и с по-дълъг врат. В полет се виждат значително по-дългите ѝ крака. През размножителния период клонът е с тъмен връх, през останалата част от годината е изцяло жълт.

Характер на пребиваване в страната

Голямата бяла чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от март до средата на април, а есенната – от началото на септември до края на октомври (Симеонов и др. 1990). Частичен мигрант, зимува в Южна Европа, включително и в България, когато е по-често срещана.

Характерно местообитание

Голямата бяла чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, крайбрежия на големи реки с изобилна растителност. По време на миграция и през зимата е широко разпространена в ниските части на страната, особено в открити райони в близост до големи реки и други влажни зони, както и в язовири, микроязовири, рибарници, напоителни и др. Размножителният период започва от началото на март и продължава до началото на юли. Най-често образува малки самостоятелни колонии, по-рядко гнезди по периферията на големите колонии от чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Гнездата са разположени в труднодостъпни тръстикови масиви, или високо по дърветата на заливните гори (Симеонов и др. 1990). Снася 2 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с риба, по-рядко със земноводни, влечуги, големи водни насекоми и птици (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Много рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. През периода 2013 – 2018 г. е установена да се размножава по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, в езеро Дуранкулак, в Драгоманското блато и в два локалитета в Горнотракийската низина. На повечето места гнезди нередовно. Единствените места, където гнезди ежегодно от 2007 г. насам са Драгоманското блато и ез. Сребърна. През размножителния период закъснели мигранти или летуващи неразмножаващи се птици могат да се наблюдават на много места в Северозападна България, Тракийската низина, по река Искър, в Източните Родопи, покрай река Дунав и Черноморското крайбрежие (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на голямата бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 10 – 50 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 500 – 1000 индивида.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 600 – 2000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2013 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M08, F01, J03 и J02.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **зимуващ**. Зимуващата популация се оценява на **0 - 1 индивид**, което представлява **0,05 - 0,2 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Често срещан вид по Дунавското крайбрежие през зимата и по време на миграция. През януари при преброявания по р. Дунав между Сомовит и Силистра са регистрирани между 1 и 26 птици. Най-много през зимите на 1991 и 2005 г – 26 птици (Ivanov, 2008). През януари 2016 г при средно-зимните преброявания между Тутракан и Силистра са наблюдавани 5 птици. Според observation.org, е установен 1 екземпляр в блатото на 15.01.2021 г. (Y. Kutsarov).

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за популацията на вида: K01, M08, F01, J03 и J02, валидни за зоната са: M08 - Наводняване (естествени процеси);

Констатирано е също така че блатото силно еутрофицира през последните години вследствие употреба на торове и пестициди в обработваемите площи в южния край на зоната. Блатото е подложено и на силна риболовна преса от любители рибари, което води до безпокойство на видовете.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер зимуващата популацията	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	В настоящия СФ (актуализиран през 2015 г.) е посочена стойност между 0 – 1 индивид.	Поддържане на зимуващата популация поне 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Около 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).	

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща численост на вида в защитената зона по време на зимуване не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A028 *Ardea cinerea* (сива чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 84 – 102 см. Размах на крилата: 155 – 175 см. Най-разпространената и едра чапла в България. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Гърбът и крилата са сиви. Шията отпред и гърдите са с черни надлъжни ивици. Възрастните през размножителния период отгоре са сиви с черни плещи и украсяващи пера на главата, които впоследствие изчезват. Отдолу са белезникави, главата и шията са бели с черни ивици зад очите и по предната част на шията. При младите горната част на главата и шията отстрани са сиви.

Характер на пребиваване в страната

Сивата чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ, постоянен и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от края на февруари до средата на април, а есенната – от края на юли до ноември (Симеонов и др. 1990). Мигрира на юг при тежки зими и замръзване на водоемите. В България зимуват птици от Северна Европа.

Характерно местообитание

Сивата чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви; равнинни и заливни гори; долни и средни течения на по-големи реки с изобилна растителност и богати на риба. По време на миграция и през зимата се среща и в язовири, микроязовири, рибарници, оризища, напоителни канали и др. Размножителният период е от началото на март до края на юли. Гнезди в самостоятелни и смесени колонии. По Дунавското крайбрежие колонии са разположени в гори от бяла топола, бяла върба, и по-рядко хибридна топола и летен дъб (Симеонов и др. 1990). Гнездата са големи, често на върха на дървото. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 5 стомаха са установени: *Arvicola terrestris*, *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Natrix natrix*, *Natrix tessellata*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Carassius auratus*, *Carassius sp.*, *Gobio gobio*, *Cobites taenia*, *Leuciscus cephalus*, *Libellula sp.*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, *Neucoris sp.*, *Notonecta glauca*, *Dytiscus sp.*, Hydrophilidae, Curculionidae, *Donacia sp.* (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В самостоятелни или смесени колонии разпръснато из цялата страна, главно по Дунавското и Черноморското крайбрежие и долините на повечето по-големи реки в равнините (Дунавска равнина, Тракийска низина) и ниските части на планините (най-вече в Предбалкана) (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на сивата чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 800 – 1200 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 110 – 330 индивида.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 1000 – 2000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също стабилна.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: M07, K01, J03, F01, J02, K04, B06 и D02.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. **Гнездящата** популация се оценява на **4 индивида**, което представлява **0,3 - 0,5 % от националната** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация е неизвестна поради недостатъчност на данните. Дадена е оценка „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФ **зимуващата** популация на вида се оценява на **0 - 1 индивид**, което е **0,05 – 0,1 % от националната зимуваща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

По Дунавското крайбрежие видът е сравнително многоброен. За периода 2010 – 2013 числеността на сивите чапли в 12 дунавски колонии варира между 237 и 399 двойки (Shurulinkov et al., 2019). Досега видът не е установен като гнездящ в защитената зона. При проучвания по р. Дунав през 2017 г в Малък Преславец са наблюдавани 3 екземпляра от вида (Димитров, 2018). Няма литературни данни за гнездене на вида в зоната. При теренните наблюдения през 2021 г е наблюдавана по една птица през месеците май и юни в границите на зоната. Птиците не се размножават в зоната, а се хранят или почиват в плитчините на блатото. Не бе установена гнездова колония в границите на зоната и в близост до нея. Поради тези причини, към момента считаме, че защитената зона не е от значение за гнезденето на вида. Предлагаме оценката на гнездящата популация да бъде променена от „С” на „D”. За видове с размер на популацията в защитената зона „D” – незначителна популация, не се разработват специфични цели за вида в зоната.

Мигрираща и зимуваща популация

Числеността на вида нараства през февруари – април, когато е пролетната миграция. Есенната миграция е от август до октомври (Нанкинов, 2012). Според observation.org, е установен 1 екземпляр в блатото на 26.04.2021 г. (Y. Kutsarov). Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания. През 2016 г. в участъка между Тутракан и Силистра са наблюдавани 3 птици, през 2019 – 1 екз. в близост до зоната. Според observation.org, е установен 1 екземпляр в блатото на 15.01.2021 г. (Y. Kutsarov).

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата, мигрираща и зимуваща популация: M07, K01, J03, F01, J02, K04, B06 и D02, валидни за зоната са:

- M07 – Бури, циклони;
- K04 - Изменение на хидродинамичните характеристики
- B06 - Изсичане на отделни дървета (без гола сеч).

Констатирано е също така че блатото силно еутрофицира през последните години вследствие употреба на торове и пестициди в обработваемите площи в южния край на зоната. Блатото е подложено и на силна риболовна преса от любители рибари, което води до безпокойство на видовете.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	неизвестна	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена стойност. Липсва каквато и да е информация за концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Според СФ на зоната числеността на зимуващите индивиди е 0 - 1. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2021 г. е установен 1 инд. в зоната.	Поддържане на зимуващата популация в размер най-малко 1 инд.
Местообитание	ха	най-малко	Включва площта на водното	Поддържане н

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида		45 ха	огледало и водната растителност по периферията на водоема.	увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща численост на вида в защитената зона е необходимо видът да **придобие оценка D** и за него да **не се разработват цели**.

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D					
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A028	<i>Ardea cinerea</i>		X	r				p		G	D				

Специфични цели за A029 *Ardea purpurea* (червена чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 70 – 90 см. Размах на крилата: 110 – 145 см. Оперението е ръждивокафяво, често изглеждащо доста тъмно. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период са сивокафяви, с украсяващи пера по главата, както и с нежни бели пера по гърба и гърдите, които липсват през другите сезони. Младите са ръждивокафяви, с черни петна и ивици.

Характер на пребиваване в страната

Червената чапла е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната – от август до началото на ноември (Симеонов и др. 1990). Зимува в Средиземноморието и Африка.

Характерно местообитание

Червената чапла обитава сладководни езера, блата, разливи на реки с тръстикови масиви или заливни гори. Размножителният период е от средата на април до средата на юли.

Гнезди в малобройни и разредени самостоятелни колонии, или по периферията на големите смесени колонии от други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единично гнездящите двойки са изключение (Симеонов и др. 1990). Гнездото е сред тръстика или на дърво. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи, водни безгръбначни и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 14 стомаха са установени: *Microtus arvalis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Gryllus demertus*, Carabidae, Dytiscidae (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ и прелетен вид. С разпръснато разпространение в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. Установена е като гнездящ вид главно по поречието на р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната малки колонии са установени главно в Тракийската низина и една на Драгоманското блато.

Природозащитният статус на червената чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 100 – 200 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 60 – 350 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M07, F01 и J02.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **мигриращ**. Мигриращата популация е **неизвестна** поради недостатъчност на данните. Дадена е оценка „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнезди само на няколко места по Дунавското крайбрежие. За периода 2010 – 2013 гнезди само в Сребърна и рибарници Калимок с численост между 3 и 9 двойки. Данни за гнезденето на вида в Блато Малък Преславец дава единствено Матеева и др. (2013) през 2012 г – 0-1 двойка. При теренните наблюдения през месец май и юни 2021 г. видът не е наблюдаван. Видът не гнезди в зоната. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната – от август до началото на ноември. Според observation.org, е установен 1

екземпляр в блатото на 26.04.2021 г. (Y. Kutsarov). Липсват други данни за числеността на вида в зоната по време на миграция.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	неизвестна	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена стойност. Липсва каквато и да е информация за концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата мигрираща численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A397 *Tadorna ferruginea* (червен ангъч)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 55-67 cm, размах на крилата: 121 – 145 cm. (Cramp and Simmons, 1977; Svensson, 2013). Цялото оперение е ръждиво-червеникаво, с по-светла глава и шия. Крилата са бели, а маховите пера са черни. Крилното огледало е тъмнозелено. Клюнът и краката са тъмносиви. Мъжките се отличават от женските по наличието на черен пръстен на шията. Доста гласовит, алармира дори и при най-малка опасност (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Червеният ангъч у нас е гнездящ, прелетен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. Зимува редовно у нас и в по-голям брой едва от 5-6 години насам

(Shurulinkov et al., 2020). През прелета и зимата обикновено се среща на ята, често самостоятелни, а понякога смесени с патици от род *Anas*, бели неми лебеди или гъски. **Нощува във водоемите, а през деня често се храни в пасища и ниви.** Пролетната миграция е от началото на февруари до средата на април. Есенната миграция е от септември до началото на декември (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на вида са различни солени, бракични и сладководни плитководни водоеми. Обикновено гнезди в малки и средно големи язовири с голи брегове и наличие на земни откоси подходящи за дълбаене на дупки в близост. Най-много обича водоеми сред степни местообитания. В Добруджа обитава и покрай малки рекички в суходолията. Среща се и в богати на храна басейни на свинекомплекси и други селскостопански сгради и ферми. Гнезди в земни или скални дупки, често на лисици или язовци. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони - язовири, езера, блата, разливи, влажни ливади, степи. В р. Дунав предпочита пясъчните коси. Най-големи концентрации – докъм 300-450 инд., се наблюдават по време на есенната миграция в крайморските влажни зони (особено в Атанасовското езеро) и в някои язовири в Източна България (Shurulinkov et al., 2020; Нанкинов и др., 1997).

Хранене

Червеният ангъч се храни главно със зелени части на ливадни треви, семена на културни растения, с дребни водни безгръбначни животни - скакалци, червеи, ракообразни (*Artemia*, *Gammarus*), мекотели, рядко и с дребни гръбначни – жабчета и рибки (Cramp and Simmons 1977; Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид има доста ограничен ареал у нас и е малоброен, но през последните години увеличава числеността си и разпространението си (Shurulinkov et al., 2020). Гнездови находища има само в Източна България – край Атанасовското езеро и в редица язовири в Бургаска, Сливенска, Ямболска, Хасковска, Добричка, Варненска, Шуменска, Търговищка, Силистренска и Разградска области (Янков ред., 2007; Зехтинджиев и др., 2015; Shurulinkov et al., 2020). В миналото –до 80-те години на 20-ти век е гнездил и по р. Дунав на запад до Никопол и до с. Бръшляница, Плевенско (Нанкинов и др., 1997; Шурулинков и др., 2005), но няма по-нови данни доказващи гнезденето му там. Червеният ангъч зимува в Източна България, като концентрациите му достигат до около 100 и повече индивида. Най-големи ята остават да зимуват в Югоизточна България – в районите на Бургас, Карнобат и Средец. По време на миграция червените ангъчи преминават през много водоеми в Източна и Централна България. Както отбелязахме по-горе през есенната миграция са наблюдавани и най-големите концентрации на този вид в България.

Според докладването по чл. 12 от 2019 г. **гнездовата** популация се оценява на 40-120 двойки. Според докладването числеността на вида се увеличава в краткосрочен план, но е намаляла в дългосрочен, а разпространението и в двата периода намалява. Според нас в краткосрочен план, след 2005 г. има увеличение както на числеността така и на разпространението на вида (виж и Shurulinkov et al., 2020).

Числеността на **зимуващите** у нас червени ангъчи според докладването по чл. 12 е между 20 и 360 инд. Краткосрочната тенденция е неизвестна, с флукуации, а дългосрочната – на увеличение. Всъщност и двете тенденции са положителни.

Включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа. SPEC 3 категория BirdLife International 2017). Включен в Червената книга на България в категория критично застрашен (CR).

В Червената книга на България (Зехтинджиев и др., 2015) като **заплахи** за червения ангъч са посочени загубата и деградацията на хабитати, отстрела и колекционерството. Други заплахи за вида са осушаването на язовирите, включително през гнездовия период, бракуването на язовири, преследването на птиците в рибовъдни стопанства и рибовъдни язовири. При докладването по чл. 12 са посочени промени в предназначението на земите, вкл. промяната на една култура с друга, както и развитието на спортно-туристическа инфраструктура. За зимния период като заплаха се посочват модификациите на хидрологичната мрежа, тоест корекциите на реки, изправянето на речните корита, строителството на ВЕЦ и бентове, отводняването на реките за напояване и др.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е **гнездящ**, като популацията се оценява на **0-2 двойки**, което представлява 1,6 до 5 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В миналото е гнездил по р. Дунав (Шурулинков и др., 2005). Понастоящем вида гнезди във влажни зони в източните части на Дунавското ни крайбрежие, но през периода 2006-2013 г. не е наблюдаван в Малък Преславец (Shurulinkov et al., 2019). В ОБМ „Блато Малък Преславец“ червеният ангъч е с гнездова численост 0-2 дв., същата като в настоящият СФ (Петков и др. в Костадинова и Граматиков, 2007). Вида не е наблюдаван в зоната по данни от eBird.org и observation.org. През гнездовия период на 2021 г. червеният ангъч не е наблюдаван в блатото. Видът вероятно нередовно гнезди в зоната.

От всички посочени заплахи за вида от докладването по чл. 12 през 2019 г. нито една няма отношение към 33 Малък Преславец. Заплахата за вида в зоната е обрастването с инвазивни видове дървета и храсти на бреговете на блатото, който вида може да използва за гнездене.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФ, теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гн. дв.
Местообитание на вида: площ на подходящите гнездови местообитания	ха	Неизвестна	Вида гнезди във сладководни влажни зони с наличие на земни откоси в близост. Площта на наличните земни откоси в зоната не може да бъде определена понастоящем.	Междинна цел: установяване на наличието на земни откоси в зоната подходящи за гнездене на вида в зоната до 2025 г.
Местообитание	ха	45 ха	Площта е изчислена на	Поддържане и

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
на вида: площ на подходящите хранителни местообитания			база % участие на местообитание N06-вътрешни водни тела и N07-мочурища и блата в зоната.	увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез поддържане на водното ниво в блатото.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо – Poor	
5-Много лошо - Bad	Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).			

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата численост на вида в защитената зона не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A889 *Mareca strepera* (сива патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 46-56 cm, тегло 470- 1300 гр., размах на крилата – 78-95 cm. (Cramp & Simmons 1977; Svensson 2013). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, със сивокафява глава и черна опашка. Крилното огледало е съчетание на черно, бяло и ръждиво. Клюнът е тъмносив, а краката жълти. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира малобройни ята през прелета и зимата. Защитен вид, включен в Червената книга на България.

Характер на пребиваване в страната

Сивата патица у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене –например по влажните зони около р. Дунав. През есента и зимата ята от този вид, често смесени с други видове патици, долитат от по-северни популации. Ятата на сивата патица у нас рядко надхвърлят 50 екз. Пролетната миграция е от края на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на сивата патица е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и затони по дунавските острови.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блатата, мочурища, големи язовири, в лагуни, в бракични и дори солени езера. Подходящи местообитания са с кодове 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005).

Хранене

Сивата патица се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, а понякога и трева, поници на пшеница и други култури, които намира покрай водоемите. Понякога отнема храна на други видове – лиски, червеноклюни потапници, звънарки. Животинска храна – водни безгръбначни – ядат само в някои случаи малките до 3 седмична възраст (Cramp & Simmons eds. 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е малочислен, разпространен у нас само в крайдунавските влажни зони, по дунавските острови, в някои крайморски езера, в Драгоманското блато и в редица язовири в Горнотракийската низина (Янков ред. 2007; Петков 2015а; Shurulinkov et al. 2019). По-рядко, отделни двойки гнездят нередовно и в някои язовири в Дунавската равнина. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 30-51 двойки (Shurulinkov et al. 2019). В източната част на Горнотракийската низина (без крайморските водоеми) са установени да гнездят 15-30 двойки (Даскалова и др. 2020). Според Червената книга на България у нас гнездят 30-50 двойки с тенденция за намаление (Петков 2015а). Тази численост както се вижда от представените по-нови данни вече не е актуална и е силно занижена. Според докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 80 - 120 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилно разпространение. Тази численост според нас правилно отразява размера на популацията у нас. Наличните данни обаче показват, че числеността и разпространението, поне в краткосрочен план (2000-2018 г.) имат позитивна тенденция.

Сивата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации дори в големите езера рядко надхвърлят 100 екз. Зимува редовно в Бургаските езера, Варненското и Белославското езеро, езерата Шабленско и Дуранкулашко, в много от язовирите във вътрешността на страната. Числеността на зимуващите у нас сиви патици според Докладването по чл.12 е между 160 и 660 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукутираща.

По време на миграция сивите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 40-800 екз. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. През лятото концентрациите на линеещите сиви патици в крайдунавски влажни зони достигат няколко стотин екземпляра.

В Червената книга (Петков 2015а) като заплахи за сивата патица са посочени унищожаването на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон. Действително много от ценните местообитания на вида покрай Дунав понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние – Блато Малък Преславец, рибарници Орсоя и др. Там осушаването на водоемите, липсата на връзка с р. Дунав и постоянните палежи на тръстиката са довели до пълна деградация на местообитанията за вида. Друг негативен фактор е незаконния отстрел на вида. Сечта на дървета по

дунавските острови и покрай затоните също въздейства негативно върху гнездовата популация на сивата патица.

При докладването по чл.12 единствената посочена заплаха за гнездовата популация на вида е модификацията на водния режим на влажните зони. За зимуващата популация са посочени замърсяването на водите, добива на нефт и газ и промяната предназначението на земите.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на вида се оценява на **3 двойки**, което е **2,5 – 3,8 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация е неизвестна поради недостатъчност на данните. Дадена е оценка „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Малоброен гнездящ вид по блатата и езерата покрай Дунав и Черноморието (Нанкинов, 1997). По Дунав гнезди в 12 от 14 изследвани влажни зони с численост между 30 и 51 двойки (Shurulinkov et al. 2019). Данни за гнезденето на вида в Блато Малък Преславец дава единствено Матеева и др. (2013) през 2011 – 3 двойки и през 2012 г. – 2-3 двойки. При теренните наблюдения през месец май и юни 2021 г. видът не е наблюдаван. Към настоящия момент няма данни за гнездене на вида в зоната. Възможно е да се размножава нередовно през годините.

Мигрираща популация

По време на прелета се среща в цялата страна. През зимата е рядка в Северна България. При средно-зимните преброявания рядко е отчитана в Дунав с ниска численост – 2019г – 6 екз и 2020 – 29 екз., далеч на запад, най-близо до о. Вардим – 21 птици. Няма данни за численост на вида в зоната по време на миграция, не е наблюдавана и при СЗП в последните години.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	В настоящия СФ (актуализиран през 2015 г.) са посочени 3 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. не са установени гнездящи двойки и единични птици от вида. Целевата стойност следва да е не повече от 0 – 3 двойки. Възможно е да гнезди нередовно през отделните	Целенасочен мониторинг за установяване на размера на популацията до 2025 г. Поддържане размера на гнездящата популация най-малко 1 двойка

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			години.							
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	неизвестна	В СФ за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена стойност. Липсва каквато и да е информация за концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема. В СФ дела на местообитание N07 - мочурища и блата е силно завишено (над 5 пъти) и никога не е отговаряло на действителността. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ: по отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в числеността – 0 – 3 двойки.

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A889	<i>Mareca strepera</i>			r		3	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A053 *Anas platyrhynchos* (зеленоглава патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 50-65 cm, тегло 750- 1570 гр., размах на крилата – 81-98 cm. (Cramp & Simmons 1977; Svensson 2013). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, с черен гръб, тъмнозелена глава и тъмнокафяви гърди. Крилното огледало е синьо-виолетово с чернобели кантове. Клюнът е жълт, краката оранжеви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира големи ята през прелета, линеенето и зимата. Ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

Зеленоглавата патица у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене. През есента и зимата големи, хилядни ята от този вид, често смесени с други видове патици, долитат от по-северни популации. Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. През зимата въпреки замръзването на водоемите голяма част от зеленоглавите патици остават у нас и прекарват тук до пролетта.

Характерно местообитание

Зеленоглавата патица е много пластичен вид по отношение на гнездовото си местообитание. Гнезди в и около всякакъв тип водоеми, често и доста далеч от тях –на няколко стотин метра. Най-често гнезди сред водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, реки, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и равнинни дъбови, ясенови или брястови гори покрай реките. Обича и стари речни корита обрасли с тръстика или папур. Среща се дори около напоителни канали.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в сладководни езера, блата, мочурища, всякакви по размер язовири, реки, в бракични и солени езера.

Подходящи гнездови местообитания за вида са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150 , 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005).

Хранене

Зеленоглавата патица има твърде широк хранителен спектър включващ голямо разнообразие от растителни и животински храни. Семена и зелени части на околводни и сухоземни растения яде главно в есенно-зимния период и ранна пролет. Яде и различни видове висши водни растения. Понякога се храни и в житните и други /рапица, ориз/ посеви, особено нощем. Животински храни яде повече през пролетта и лятото. Животинската храна включва двукрили /главно хирономиди/ и техните ларви, едnodневки, ракообразни, бръмбари, водни кончета, ручейници, правокрили, миди (Cramp & Simmons eds. 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди в цялата страна, докъм 1500 м.н.в. Като гнездящ вид е многочислен и повсеместно разпространен из влажните зони (Янков ред. 2007). В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на около 84-148 двойки, като това не включва гнезещите двойки в крайречните гори и в затоните по островите (Shurulinkov et al. 2019). Посочена е положителна тенденция в числеността. Според

докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация в страната се оценява на 2500 - 4500 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилна численост и разпространение.

Зеленоглавата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации често надхвърлят 2000-3000 екз. във водоеми като Атанасовското езеро, Шабленското езеро, ез. Дуранкулак, яз. Жребчево, яз. Огоста, яз. Горни Дъбник, ез. Сребърна, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец и др. Числеността на зимуващите у нас зеленоглави патици според Докладването по чл.12 е между 30 000 и 80 000 екз. Няма ясна тенденция, числеността е стабилна, а в дългосрочен план - флукутираща.

По време на миграция зеленоглавите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 5000 – 10 000 екз. Тази численост е твърде занижена, особено на фона на зимната численост, която нерядко не е максималната сезонна численост за страната. Специални проучвания по този въпроса за броя на мигриращите зеленоглави патици у нас не са провеждани.

При докладването по чл.12 не са посочени никакви заплахи за вида по време на гнездовия период. Всъщност за вида отрицателно действащи фактори са отводняването на влажни зони, черпенето на водни ресурси за напояване, речните корекции и дигирането на реките, резките промени в нивото на язовири, вътрешни реки и р. Дунав в резултат на работата на хидротехнически съоръжения, безпокойството в местата за гнездене и браконьерския отстрел. Хабитатите на вида са застрашени и от палене на пожари. Крайречните гори са подложени на поголовна сеч.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. единствените посочени заплахи за вида по време на миграция и зимуване са екстракцията на нефт и газ и промяната предназначението на земите. Първата от тези заплахи не съществува на наша територия. Втората е свързана със загубата на разливи, рибарници и някои земи на Черноморието като хабитати на вида. Освен това следва да се отбележат прекомерният отстрел, браконьерството, безпокойството в местата за хранене и почивка от страна на ловците, тежките зимни условия.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ и зимуващ. Гнездящата популация се оценя на **5 - 10 двойки**, което е **0,2 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФ зимуващата популация на вида се оценява на **0 - 200 индивида**, което е **0,25 – 0,7 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

По Дунав гнезди с численост между 84 и 148 двойки (Shurulinkov et al. 2019). Данни за гнезденето на вида в Блато Малък Преславец дава единствено Матеева и др. (2013) през 2011 – 10 двойки и през 2012 г – 6-8 двойки. При теренните наблюдения през месец май и юни 2021 г. видът е наблюдаван с невисока численост – 4 птици в северната част на блатото, близо до дигата. Вероятна численост през 2021 г – 2 двойки. През м. юли при

теренни проучвания с кораб по река Дунав са наблюдавани 20 зеленоглави патици в реката в близост до границите на защитената зона.

Зимуваща популация

В периода 1977-1996 е най-многобройната зимуваща патица в България със средна численост около 94 600 индивида. Най-голяма част от птиците се концентрират по поречието на р. Дунав (Michev, Profirov, 2003). В участъка Сомовит – Силистра между 1984 – 2005 г са регистрирани между 8569 и 73539 зеленоглави патици, като численост им варира в зависимост от водните нива и наличието на пясъчни коси и брегове (Ivanov, 2008). При ниски водни нива общия брой на зеленоглавите патици достига 80 -90% от зимуващите птици по реката. При средни и високи нива тяхната численост спада до 50 – 75% от числеността на птиците. При средно-зимните преброявания са установени следните числености на вида в участъка Тутракан – Силистра – 2013г – 242 екз., 2015 – 1725 екз., 2016 – 13553 екз. През 2020 г при среднозимните преброявания видът е наблюдаван в участъка на Блато Малък Преславец с численост от 17 птици на 11.01.2020г. Според observation.org, са установени зимуващи зеленоглави патици в блатото на 13.01.2018 г. – 1 екз, на 9.01.2020 – 17 екз. и на 15.01.2021 – 10 екз. (Y. Kutsarov).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 двойки	В настоящия СФ (актуализиран през 2015 г.) са посочени 5 – 10 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени 2 гнездящи двойки и единични птици от вида. Целевата стойност следва да е не повече от 2 – 10 двойки.	Поддържане размера на гнездящата популация поне 2 двойки
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0 – 200 инд.	Според СФ на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 0 и 200. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2018 - 2020 г. са установени между 1 и 17 инд. в зоната.	Поддържане на зимуваща популация поне 10 екз.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията на водоема. В СФ дела на местообитание N07 - мочурища и блата е силно завишено (над 5 пъти) и никога не е отговаряло на действителността. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ха	най-малко 45 ха	Включва площта на водното огледало и водната растителност по периферията	Поддържане и увеличаване на площта на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
хранителни местообитания на вида			на водоема.	подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, най-малко 45 ха
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо – Poor	
5-Много лошо - Bad	Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).			

6. Необходимост от промени в СФ за СЗ3 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ: по отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в числеността: 2 – 10 двойки.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A053	<i>Anas platyrhynchos</i>			p	2	10	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A856 *Spatula querquedula* (лятно бърне)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 37-41 cm, размах на крилата: 59-67 cm. (Svensson et al., 2009). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия главата е кафява с ясно изразена бяла ивица през окото. Гърдите са светло-кафяви, коремът е бял, маховите пера отгоре светлосиви. Гърбът е кафяв с пъстрини. Крилното огледало е зелено. Клюнът е светлосив, а краката тъмносиви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Ловен обект. Включен в Червената книга на България.

Характер на пребиваване в страната

Лятното бърне у нас е гнездящ, прелетен вид, а също преминаващ по време на миграция. След гнездовия период местните птици формират ята и се концентрират на недостъпни места за линеене. Формира многобройни ята през прелета и при линеене. Пролетната миграция е от края на февруари до средата на май. Есенната миграция е от началото на август до първите дни на октомври. Пролетната миграция е много по-силно изразена във вътрешността на страната в сравнение с есенната.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на лятното бърне са масивите от висша водната растителност - тръстика, папур, камъш в и по периферията на блата, езера, малки обрали с водна

растителност язовири, стари речни корита и рибарници. Понякога гнезди и в наводнени върбалаци покрай реките и в затони по дунавските острови. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в езера, блата, малки и големи язовири, реки, плитководни участъци на р. Дунав, в крайморски лагуни, бракични и солени езера. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005). В същите местообитания се концентрират и много от мигриращите летни бърнета, но някои ята кацат и в реки, язовири и рибарници без тръстикови масиви.

Хранене

Лятното бърне се храни с растителна и животинска храна – водорасли, семена, зелени части и корени на различни видове висши водни растения /вкл. тръстика, водна леща, острица, дзука, водни лилии, лютичета и др./. Животинската храна е разнообразна и включва различни водни безгръбначни – водни дървеници, водни бръмбари, ларви и възрастни на водни кончета, ручейници, хириномиди, мекотели, ракообразни, прешленести червеи, яйца и ларви на жаби, малки рибки. Малките патенца ядат около 90% животинска храна (Cramp and Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид у нас се среща в цялата страна, но е малочислен и с редица нередовни находища (Янков отг. ред., 2007; Shurulinkov et al., 2019; Даскалова и др., 2020). Повече находища и по-висока численост видът има в крайдунавските влажни зони, в Бургаските езера и на места в Горнотракийската низина. В Дунавската равнина и Софийско гнезди рядко и с ниска численост (Нанкинов и др., 2004; Shurulinkov et al., 2007; Shurulinkov et al., 2013). В крайдунавските влажни зони за периода 2006–2014 г. числеността е определена на 38-81 двойки като силно зависи от нивата на р. Дунав през пролетта. На ез. Сребърна е установена тенденция на намаление на гнездовата численост на вида през последните 20 години (Shurulinkov et al., 2019a). По време на миграция летните бърнета преминават над цялата страна. Ятата са многочислени и често надхвърлят 200-300 екз. За периода 1970-2005 г. е налице явно намаление в миграционната численост на този вид в Софийско (Нанкинов и др., 2004), а по наши наблюдения този процес продължава и след това и обхваща и други части на страната.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г., **гнездовата** популация се оценява на 340-530 двойки без ясно изразена тенденция, със стабилна численост и разпространение.

Според Докладването по чл.12, понастоящем **миграционната** численост на вида е в рамките на 100-500 екз., без да е посочена тенденцията. Тази оценка няма нищо общо с действителността. Само през пролетният прелет над България прелитат и спират за почивка хиляди летни бърнета. За по-точното установяване на миграционната им численост са нужни специализирани проучвания.

В Червената книга (Големански гл. ред., 2015) като заплахи за лятното бърне са посочени унищожаването и увреждането на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон. Много от ценните местообитания на вида покрай Дунав, а във вътрешността на страната, понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние -рибарници Мечка, рибарници Орсоя и др. Друг негативен фактор е прекомерния, а често и незаконен лов на вида. Установени са много случаи на браконьерски лов на летни бърнета през пролетта. Сечта на дървета по дунавските острови и покрай затоните, а и по теченията на вътрешните реки, също въздейства негативно върху гнездовата популация на вида.

3. Състояние в специална защитена зона СЗ ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ на зоната, вида е гнездящ и мигриращ. **Гнездящата** популация на вида се оценява на **2 двойки**, което е 0,4 - 0,6 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация на вида се оценява на **1 индивид**, което е 0,2 – 1 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност. По всяка вероятност числеността на вида по време на миграция в зоната е силно занижена, както и тази която е посочена за национална численост на мигриращата популация в Докладването от 2019 г. Нужни са допълнителни проучвания за изясняване на тези числености.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Лятното бърне е широко разпространен, но малочислен гнездящ вид по поречието на р. Дунав, като в периода 2006-2013 г. общата численост на гнездящите двойки е от 38 до 81 (Shurulinkov et al., 2019). Блато Малък Преславец не се посочва като зона със значителна численост на популацията (Shurulinkov et al., 2019). По време на мониторинг през периода 2010-2012 г. в зоната са установени 1 – 2 дв./год. (Матеева и др., 2013). През 2021 г. при теренните наблюдения видът не беше установен в зоната. По данни от ebird.org, вида е установен през април 2009 г. с един индивид (I. Hristov). Според observation.org, са установени 2 птици, отново през април на 2019 г. (B. Mertens). Има вероятност, птиците регистрирани през април да са все още мигриращи и гнезденето през тези години не може да се потвърди.

Мигрираща популация

В средна Дунавска равнина пролетната миграция е много по-ясно изразена и е от началото на март до началото на май. Наесен се среща рядко през август-септември. Максимално ятата достигат до 100-200 инд. (Шурулинков и др., 2005). Единствените данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция са от СФ. Считаме, че числеността от 1 инд. е силно занижена, но е необходимо систематизирано проучване, за да се направи оценка на реалната численост. Необходимо е прилагане на адекватен мониторинг до 2025 г. в периода от края на февруари до средата на май и от началото на август до първите дни на октомври.

Според докладването по чл.12 заплахи за вида са промяната на предназначението на земите, пресушаването на водоеми и превръщането им в туристически и рекреационни зони и провеждането на спортно-туристически дейности в неурегулирани имоти. За зоната заплахите за вида са неподдържането на водното ниво, т.е. увреждане на местообитанията и браконьерския лов.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФ и данни от литературата.	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 1 дв.
Популация: Размер	Брой	Неизвестна	Според СФ на зоната	Междинна цел до

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
на мигриращата популация	индивиди		числеността на мигриращите популация е 1 инд. Вероятно стойността е силно занижена.	2025 г.: провеждане на проучване за установяване на миграционната числеността на вида в зоната.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 45 ха	Включва площта на блатото с водната растителност. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко на 45 ха.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗ3 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за гнездящата и мигриращата популация на вида в СЗ3, не могат да бъдат предложени промени СФ към момента.

Специфични цели за А060 *Aythya nyroca* (белоока потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 38-42 cm, тегло 0,550 – 0,590 kg, размахът на крилата - 60-67 cm. В брачно оперение мъжките са изцяло с тъмнокастениво оперение, по-тъмно по гърба. Тясно тъмна яка, която рядко е видима. С бяло подопашие и бяло око. Женските са тъмнокафяви с червеникав оттенък на главата. Бяло подопашие. Окоето е тъмно. При младите оперението е като възрастните женски, с тъмно око, но по-убитокафяв цвят на оперението. По-малко бяло подопашно петно. (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и рядко зимуващ вид за страната. Сезонни прелети извършва от септември до ноември и от началото на февруари до средата на април. Предпочита сладководни езера и блатата с много тръстика, камъш и подводна растителност. По време на прелет се задържа по различни водоеми, предимно по откритите водни пространства. Някои двойки мътят и малки заблатени участъци, стари корита и устия на реки. Гнезди сред гъсти тръстикови масиви, върху натрупани стари стебла от тръстика, върху

плаващи острови, на брега на зодоемите и рядко в хралупи. Гнездото е покрито със сухи растения и пух. Снася между 4 и 14 яйца, но най-често техния брой е 7-9. Снася в края на април и през май, мътенето продължава 25-27 дни. Младите започват да летят след 55-60 дни. Полова зрялост настъпва на едногодишна възраст. (Симеонов и др., 1990; Чешмеджиев и Петков, 2014).

Характерно местообитание

Предимно по-плитки рибарници, блата и микроязовири с мозаечно разположена растителност или големи тръстикови масиви с малки водни огледала и канали, с полегати брегове и тинести плитчини и хидрофитна растителност. По време на миграции – разнообразни влажни зони. При зимуване – езера, язовири и малки морски заливи по Черноморското крайбрежие. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Белооката потапница се счита за предимно растителнояден вид. При анализ на стомашно съдържание са установени различни растения и водорасли. Освен растения в хранителния спектър влизат и много насекоми и други безгръбначни животни, както и дребни гръбначни – безопашати земноводни (*Anura*) и риби (*Pisces*) (Чешмеджиев и Петков, 2014).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото белооката потапница е описвана като един от най-многобройните видове от семейство Патицови (*Anatidae*) и едва през 1994 г. е включена в списъка на световно застрашените видове. От първите десетилетия на ХХ в. местообитанията на вида са подложени на системно унищожение поради пресушаване на влажните зони и превръщането им в обработваеми земи, а по-късно – и поради замърсяване на водите. Видът е бил ловен обект и ежегодно част от птиците са били отстрелвани. Това са основните причини за намаляването му както в световен мащаб, така и у нас (Чешмеджиев и Петков, 2014).

Към момента разпространението на вида е групово и разпръснато, главно покрай р. Дунав и прилежащите райони на Дунавската равнина, Черноморското крайбрежие, Тракийската низина и Софийското поле. Най-значими гнездовища: ез. Сребърна, рибарници Хаджи Димитрово, Калимок, о. Белене, Дуранкулашкото и Шабленското езеро и Драгоманското блато. Разпространението се влияе силно от водното ниво в гнездовите водоеми, някои от които през отделни години пресъхват. Често при изчезване на дадено находище се появяват нови наблизо. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN европейската популация на вида е слабо засегнат – LC (Least Concern), а в световен мащаб видът е почти застрашен – NT (Near threatened). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на 120 – 400 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: F01, M08, M07, J02, D03, F02, H01.

Според Докладването от 2019 г., зимуващата популация е оценена на 2 – 40 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е нарастваща.

Според Докладването от 2019 г., мигриращата национална популация е оценена на 320 – 4 000 индивида.

3. Състояние в специална защитена зона СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“
Съгласно СФ на зоната, вида е само гнездящ. Гнездящата популация на белооката потапница се оценява на **3 – 11 двойки**, което представлява **2,5 – 2,8 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Белооката потапница гнезди редовно в СЗЗ „Блато Малък Преславец“ с не много висока численост (Чешмеджиев и Петков, 2014). В периода 2010 – 2012 г. са установени 2 – 11 двойки, като само за 2011 г. са били 10-11 дв. (Матеева и др. 2013). Гнездовата популация на вида се концентрира основно по поречието на р. Дунав с численост 88 – 157 дв./год. (Shurulinkov et al., 2019). По данни от ebird.org, вида е наблюдаван редовно през размножителния сезон в блато Малък Преславец (L. Profirov, 2008; I. Tonev, 2020). По време на теренното проучване през 2021 г. са установени 2 двойки в зоната.

Основна заплаха за вида в зоната е влошаването на екологичното състояние на водата в блато Малък Преславец поради хипертрофия на водната растителност през лятото и есента (Kazakov et al. 2020), безпокойство по време на размножителния сезон на птиците от рибари и нерегламентирано навлизане на плавателни съдове, замърсяване на водата в резултат на използване на пестициди и торове в близките земеделски площи.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 дв.	Определена на база СФ и теренното проучване през 2021.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 гнездящи дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 45 ха	Включва площта на блатото с водната растителност. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 45 ха.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).	

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима следната актуализация на СФ (в червено): Промяна в оценката за популацията (Pop.) от „С“ на „В“ поради факта, че зоната поддържа над 2 % процента от националната гнездова популация на вида;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A060	<i>Aythya nyroca</i>			r	2	11	p		G	B	A	C	B

Специфични цели за A072 *Pernis apivorus* (осояд)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55-60 cm., размах на крилата: 135-145 cm. Полиморфен вид, характерен със значителна индивидуална вариация на окраската. Челото и юзичката покрити с дребни люсповидни пера. Главата сиво-пепелява до сиво-кафява. Горната страна на тялото кафява с тъмни до черни надлъжни резки. Окраската на долната страна на тялото разнообразна: бяла с кафяви препаски, червено-кафява или тъмнокафява с многобройни или редки бели петна. Опашката сиво-кафява с 2-3 черни препаски - в основата, средата и края. Клюнът черен, восковицата тъмносива, краката жълти (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване

В България видът е гнездящо-прелетен. Пролетният прелет започва от средата на март до края на април, есенният започва в началото на август и продължава до края на октомври. Многоброен по време на миграции по Черноморското крайбрежие, особено в края на август и началото на септември.

Характеристика на местообитанието

През размножителния период обитава обширни гори в равнини и планини (предимно букови), изпъстрени с полянки или в близост до ливади и пасища (Симеонов и др., 1990). Предпочита високостъблени широколистни гори, но гнезди и в смесени и иглолистни гори до 1600-1700 m надм. в. в близост до открити пространства. Гнездото разположено само по дървета, в основата на странични клони на височина 10-22 m. Понякога заема стари гнезда на други птици (сива врана, обикновен мишелов и др.). Пълното мътило най-често 2 яйца (Симеонов и др., 1990). Гнездовия участък е над 1000 ha, но търси храна до 7 km от гнездото. Проучване показва, че осояда има предпочитание към гората. Гнездовите територии варират между 13,5 и 25,8 km² (Ziesemer, F. & B.-U. Meyburg, 2015). Подходящи местообитания за гнездене са крайнини на гори (9110-91CA), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени

тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с жилещи насекоми, техните яйца и ларви, гъсеници, едри бръмбари, рядко с гущери, дребни птици и гризачи (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението в България е разпръснато на почти цялата територия на страната, най-плътно в ниските и средно високи райони с гори до 1600 m надм. в. С най-висока плътност в Източни Родопи, Източна Стара планина и Странджа (Янков отг. ред., 2007). При плътност 1 двойка на 50–100 km² числеността в страната най-вероятно е 300-400 гнездящи двойки. Уязвим вид VU (Домусчиев и Спиридонов в Червена книга, 2015).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Според IUCN в Европа видът е в категория LC (Least Concern) – „слабо засегнат“. Включен е в Червената книга на България в категория „уязвим“ (VU - vulnerable). Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 400 и 800 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A02, A07, A08, B02, D02, F03, G01, D06.

Осоядът се опазва също така и като **мигриращ** вид с численост 15000 – 25000 индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната не е посочена. Посочени са следните заплахи: A02, A07, B02, F03, D06.

В Червената книга (2015) е посочено като заплаха масовото изсичане на старите гори и безпокойството, браконьерството, използването на пестициди в земеделието.

3. Състояние в специална защитена зона СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ на зоната, видът е гнездящ и мигриращ. **Гнездящата** популация на осояда се оценява на **1 двойка**, което представлява около **0,2 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФ, **мигриращата** популация на осояда е неизвестна, което е отразено в колоната за качеството на данните с „DD“. Оценката за популацията за размер и плътност е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Осояда е един от често срещаните гнездящи видове по българското поречие на р. Дунав с численост 17 – 25 дв./год. (Cheshmedzhiev et al., 2019). На територията на СЗЗ „Блато Малък Преславец“, гнезденето на вида е потвърдено (Cheshmedzhiev et al., 2019), което е отразено и в СФ. Необходим е допълнителен мониторинг, за да се установи до колко редовно е това. Малката площ на зоната не позволява гнезденето на повече от една двойка. По време на теренните проучвания през юни 2021 г., вида не беше установен в зоната.

Осоядът е чест мигриращ вид по поречието на река Дунав (Cheshmedzhiev et al., 2019). По данни от ebird.org, вида е наблюдаван по-често в периодите на пролетна и есенна

миграция (май и август). в СЗЗ „Блато Малък Преславец“ (S. Peev, G. Kamov, L. Profirov, D. Mitev). Площта и местообитанията, които предоставя зоната не са подходящи за задържане на птици по време на миграция, а по скоро се говори за прелитащи над територията на зоната индивиди. Необходимо е залагане на мониторинг в периода края на април – средата на май и от средата на август до края на септември, за да се установи размера на преминаващата популация на вида през зоната. Зоната не попада в районите със значителни концентрации на вида по време на миграция (Матеева и Янков, 2013).

Основните заплахи за осояда са безпокойството и провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	По литературни данни и според СФ, видът гнезди редовно в СЗЗ.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 гнездяща дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	По литературни данни, зоната не се явява основен миграционен коридор за вида. Необходим е адекватен мониторинг в периода в периода края на април – средата на май и от средата на август до края на септември	Междинна цел до 2025 г. - прилагане на систематизиран мониторинг за оценка на мигриращата популация на вида.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 260 ха	Включва площта на естествените липови гори, разположени, източно и западно от блатото Малък Преславец.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 260 ха.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 62 ха	Площта включва % на местообитание сухи ливади - N09 (33 ха), зърнени култури N12 (11 ха) и др. обработваеми земи N15 (18 ха) от СФ. Вида се храни и в прилежащите територии извън зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 62 ха
Местообитание на вида: Качество на гнездовото местообитание - Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ха, в група	Най-малко 5 броя на ха, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща и концентрираща се численост на вида в защитената зона не може да бъде направена актуализация на СФ.

Специфични цели за A402 *Accipiter brevipes* (късопръст ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 30 – 37 см. Размах на крилата: 63 – 76 см. Подобен на малкия ястреб, но за разлика от него има черни върхове на крилата, които го правят лесен за определяне. Ирисът е тъмен. Бузите също. Има полов и възрастов диморфизъм. Младите са тъмнокафяви отгоре с леко по-тъмни върхове на крилата. Отдолу са с надлъжни капковидни ивици и петна по страните на тялото и отдолу по крилото. С ясна вертикална ивица на гърлото (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

В България късопръстият ястреб е гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетната миграция е през април-май, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка. Гнезди по дървета. Гнездото е рехаво, разположено близо до ствола на височина 6-12 м. (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Късопръстият ястреб се среща в разредени широколистни гори, залесени речни долини, групи дървета сред открити пространства (Симеонов и др. 1990). Ловува и в открити терени, и в селскостопански площи. Изследване направено в Русия (Федосов, 2013) показва, че дървесната растителност на гнездовите участъци, непременно са в съседство с открити пространства, тъй като основната храна на късопръстия ястреб – гущери предпочита слънчеви, добре затоплени зони. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребни пойни птици (основно врабчета), мишевидни гризачи, гущери и насекоми.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е с ясно изразена привързаност към речни долини, която определя цялостното му разпространение в страната (Янков отг. ред., 2007). У нас се среща основно по поречията на големите реки Арда, Марица, Тунджа, Струма, Дунав, техните притоци и по Черноморието.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на късопръстият ястреб според IUCN е LC (Least Concern). Видът е включен в SPEC 2. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценя на 190 – 470 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 1100 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, B02, F03, D02 и A08.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно Стандартния формуляр за данни (СДФ), видът се опазва в зоната като **гнездящ** с численост **1-1 двойки**, което е 0,2-0,5 % от националната мигрираща (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Късопръстият ястреб е рядък гнездящ вид по поречието на р. Дунав. Обитава крайречни гори и групи от дървета разположени в сред пасища и земеделски земи (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Вида е съобщен за ОВМ „Блато Малък Преславец“ с численост 1 дв. (Петков и др. в Костадинова и Граматиков, 2007). Данните от eBird показват, че вида е наблюдаван на 22.05.2008 г. с численост 1 инд. При теренните проучвания през 2021 г видът е наблюдаван на 19.05.2021 – 1 индивид.

От посочените заплахи и влияния от докладването през 2019 г. A02, B02, F03, D02 и A08 за зоната може да има отношение B02-Превръщане на едни видове гори в други, включително монокултурни.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популацията	Брой индивиди	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФ, теренните проучвания през 2021 г. и други налични данни за гнезденето на вида в зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гн. дв.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	най-малко 260 ха	Определена на база % участие на местообитание N16-широколистни листопадни гори в зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 260 ха.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 62 ха	Изчислена въз основа на процентното участие на откритите и хресталачни местообитания N09-сухи ливади, степи, N12- Обширни зърнени култури, и N15-други обработваеми земи в рамките на зоната. Вида използва разнообразни открити местообитания като пасища и обработваеми земи за търсене на плячка, вероятно често и извън зоната.	Поддържане на подходящите местообитания за търсене на храна на вида в зоната чрез поддържане на откритите местообитания в зоната чрез опазване или косене.
Местообитание на вида: Качество на гнездовото местообитание - Наличие на едроразмерни/ биотопни	Брой дървета на ха, в група	Най-малко 5 броя на ха, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
дървета, в групи				

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща численост на вида в защитената зона не може да бъде направена актуализация на СФ.

Специфични цели за A087 *Buteo buteo* (обикновен мишелов)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 58 cm. Размах на крилата: 120 – 130 cm. Средно голяма граблива птица с широки, къси крила и къса закръглена опашка. Оперението е кафяво, като на горната страна еднообразно, а на долната е с белезникав или ръждив оттенък и пъстрини. Лети с плавни махове на крилата. Восковицата и краката са жълти. В България се среща подвидът *Buteo buteo vulpinus* (обикновен ръждив мишелов) (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е постоянен и прелетен. Един от най-многобройните и широко разпространени видове хищни птици в страната. Размножителния период започва през април. Гнездото си строи по широколистни и иглолистни дървета на височина 6-20 м. Според Янков (отг. ред., 2007) българската популация наброява 2500-4000 двойки, а според Нанкинов и др. (2004) – от 7000 до 11 000 дв. Видът е известен като далечен мигрант (главно подвидът *vulpinus*) и мигрант на къси разстояние, но на широк фронт, отчасти зимува в България (подвидът *buteo*). Мишеловът е най-многобройният мигрант сред грабливите птици през периода 1979-2003 г. в Бургаския залив. Общата му численост варира между 7963 и 31 746 инд. (средно – 17 739) (Michev et al., 2018). Пролетната миграция е най-интензивна през март, а есенната през втората половина на октомври. Образува сравнително многочислени ята (300-400), в сред които може да присъстват и други единични видове (тръстикова блатар, черна каня). Общо проучванията през 2011 и 2012 г. показват, че макар обикновения мишелов да прелита над цялата страна, основната част от прелитащите птици се концентрират в източната част (Матеева и Янков, 2013).

Характерно местообитание

Обитава крайнини на широколистни, смесени и иглолистни гори с поляни, групи дървета сред открити пространства. Среща до 1500 м. - 1977 м надморска височина (Симеонов и др., 1990; Янков, отг. ред., 2007). Гнездовата територия на една двойка е между 39 и 221 ha (средно – 119 ha). В Алпите (Италия) е установена гнездова плътност между 28 и 31 дв./100 кв. км. като разстоянието между гнездата е средно 1108 м. По-голяма част (81%) от гнездата са разположени на скали, а останалите върху стари дървета (кестен, бял бор, дъб) (Sergio, 2002). Подходящи местообитания за гнездене са крайнини на гори (9110-91CA), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Основно се храни с бозайници (15 вида), като доминират дребните гризачи – обикновена полевка, лалугер, горска полевка, горска мишка и др.). От птиците (17 вида) най-често ловува обикновен скорец.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Повсеместно разпространен на цялата територия на страната. Не е установен на места в равнинни безлесни райони с преобладаване на земеделски култури – локално в Дунавската равнина, Тракийската низина, Бургаската низина и др. Числеността му е относително равномерна, като е по-висока в предпланинските и хълмистите райони с по-голямо разнообразие на местообитания (комбинация от гори с ливади, пасища и обработваеми земи) (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN видът е с категория „слабо засегнат“ - LC (Least Concern) за територията на континентална Европа, също и за света. Няма SPEC категория. Не е включен в Червената книга на Р България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като гнездящ с популация между **2400 и 4200 двойки**. Краткосрочната (2001-2018 г.) популационна тенденция е **стабилна**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **неизвестна**. Не са посочени заплахи и влияния.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), видът се опазва и като мигриращ с численост между **36 000 и 40 000 индивиди**. Не са посочени тенденции в миграционната численост. Не са посочени и заплахи.

3. Състояние в специална защитена зона СЗ ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ, видът се опазва в зоната и като **постоянен** с неизвестна численост, което е отразено в колоната за качеството на данните с „DD“ – липса на данни. Оценката за числеността на популацията е оценка „D“. Липсват категории за опазването на вида, изолираност на популацията и за значението на зоната за опазването на вида.

Съгласно СФ на зоната, вида е **зимуващ**. Зимуващата популация на вида в зоната е оценена на до 1 индивид. Оценката за числеността на популацията е „D“. Липсват категории за опазването на вида, изолираност на популацията и за значението на зоната за опазването на вида.

Съгласно СФ, **мигриращата** (концентрираща се) популация е **неизвестна** поради липса на данни (DD). Оценката за числеността на популацията е „D“. Липсват категории за опазването на вида, изолираност на популацията и за значението на зоната за опазването на вида.

4. Анализ на наличната информация

Обикновения мишелов гнезди редовно по поречието на р. Дунав, като популацията по българското поречие се оценя на 320 – 560 двойки (Cheshmedzhiev et al., 2019). През май месец на 2021 г. са наблюдавани 3 индивида в подходящо гнездово местообитание на територията на СЗЗ „Блато Малък Преславец“. Популацията се оценя на поне 1 гнездяща двойка в зоната през 2021 г.

Национално проучване на миграцията за 42 вида птици през 2011 и 2012 г. показват, че макар обикновения мишелов да прелита над цялата страна, основната част от птици се концентрират в източна България (Матеева и Янков, 2013). Според СФ липсват данни за мигриращата популация на вида в зоната и е необходимо залагане на адекватен мониторинг в периодите от средата на март до края на април за пролетната миграция, и от средата на септември до края на октомври за есенната миграция.

По време на СЗП през 2019 г. са наблюдавани 25 инд., а през 2020 г. - 21 инд. от вида за цялото българско поречието на река Дунав. В СЗЗ „Блато малък Преславец“ не са наблюдавани птици от вида по време на СЗП през 2019 и 2020 г. По данни от observation.org, единични птици могат да зимуват в СЗЗ (Y. Kutsarov, 2021). Според СФ липсват данни за зимуващата популация на вида в зоната и е необходимо залагане на адекватен мониторинг в периода декември - февруари за установяване на тази численост.

Зимуващата и мигрираща популация на вида в зоната е с оценка D. За видове с размер на популацията в защитената зона „D“ – незначителна популация, не се разработват специфични цели за вида в зоната.

Основните заплахи за обикновения мишелов са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	Определена на база данните от теренното проучване през размножителния сезон на 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 260 ха	Включва площта на естествените липови гори, разположени, източно и западно от блатото Малък Преславец.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 260 ха.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 62 ха	Площта включва % на местообитание сухи ливади - N09 (33 ха), зърнени култури N12 (11 ха) и др. обработваеми земи N15 (18 ха) от СФ. Вида се храни и в прилежащите територии извън зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 62 ха
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ха, в група	Най-малко 5 броя на ха, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за гнездящата популация на вида в зоната предлагаме да бъде направена следната актуализация в СФ: Минимална численост от 1 двойка и максимална численост от 2 двойки. Промяна в качеството на данните от „DD“ на „G“, предвид новата информация от проучването и литературни данни. Промяна на оценката за популацията от „D“ на „C“, предвид показателите за числеността и съответно добавяне на категории за опазване, изолация и обща стойност на зоната за опазването на вида.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A087	<i>Buteo buteo</i>			w		1	i		G	D			
B	A087	<i>Buteo buteo</i>			p	1	2	p		G	C	B	C	C
B	A087	<i>Buteo buteo</i>			c				P	DD	D			

Специфични цели за A858 *Clanga pomarina* (малък креслив орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 60-65 cm., размах на крилата: 140-150 cm. Възрастните са с кафяво оперение, черни махови пера, бели петна на крилата и черна опашка с бяло дъгообразно петно в основата. Ирисът е жълт. Може да бъдат разграничени от възрастните на големия креслив орел по дребните размери; при полет маховите пера отдолу са черни, а подкрилията – кафяви (при големия креслив орел е обратно). Опашката е къса, а профилът при реене – „увиснал“. Младите са кафяви с добре оформено жълто петно на тила; надкрилията са с два реда бели петна (младите на големия креслив орел имат повече такива редове); тялото отдолу е изпъстрено със светли шрихи (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ вид. Пролетният прелет е от средата на февруари до началото на април. Есенният прелет е от началото на август до края на октомври. Тогава се среща често по Черноморското крайбрежие. Максимална миграция е наблюдавана през последната десетдневка на септември. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Запазени горски масиви широколистни и смесени гори (бук, дъб или смесени насаждения) с поляни в близост до речни долини, пасища, ливади, блата, стари полезащитни пояси и други горски площи, в близост до просторни тревни съобщества и край селскостопански земи, които птиците използват за ловуване. По време на миграции повсеместно из страната в открити пространства и до горната граница на гората. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Хранене

Хранят се с малки бозайници, малки птици, земноводни, влечуги, полевки и от време на време насекоми. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение, по-голямата част от гнездовата популация е концентрирана в Югоизточна и Източна България и обхваща почти изцяло Странджа, Сакар и значителни части от Източна Стара планина, Източните Родопи и Добруджа. Останалата част от двойките разпръснати в почти цялата страна, главно в по-ниските ѝ части. Отсъства или слабо представен в Северозападна България, Западните погранични планини, южната част на Дунавската равнина и Предбалкана, долините на реките Струма и Места и др. Избягва високите планини като Рила, Пирин и Западните Родопи. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 2. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 460-600 двойки. Краткосрочната (2000-2018) и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция са нарастващи.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A03, B01, B03, B06, C03, D02, F03.

3. Състояние в специална защитена зона СЗ3 ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ на зоната, видът е само с концентрация по врем на миграция. Мигриращата популация на малкия креслив орел е неизвестна, поради липса на данни „DD“. Оценката за числеността на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малкият креслив орел е мигриращ вид в СЗ3 „Блато Малък Преславец“, но числеността в СФ е неизвестна поради липса на данни. По време на теренното проучване през 2021 г., видът не е установен в зоната. Предвид липсата на данни за мигриращата популация на вида, е необходимо залагане на адекватен мониторинг в периода февруари до края на март, и от началото на август до края на октомври. Територията на зоната попада в район с средна концентрация на вида по врем на миграция (Матеева и Янков, 2013).

Основните заплахи за малкия креслив орел са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Необходим е адекватен мониторинг в периода март до края на април, и от началото на август до края на октомври. Поради малката площ на СЗ3 и липсата на подходящи хранителни местообитания повечето птици ще преминават през територията на зоната, без да образуват концентрации.	Междинна цел до 2025 г. - прилагане на систематизиран мониторинг за оценка на мигриращата популация на вида.
Местообитание	ха	Най-малко 62 ха	Площта включва % на	Поддържане на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида			местообитание сухи ливади - N09 (33 ха), зърнени култури N12 (11 ха) и др. обработваеми земи N15 (18 ха) от СФ. Вида се храни и в прилежащите територии извън зоната.	площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 62 ха
Местообитание на вида: Качество на подходящите хранителни местообитания на вида	% екстензивно управлявани пасища и ливади като част от хранителните местообитания на вида	100% от пасищата и ливадите, част от хранителните местообитания на вида, са управлявани екстензивно	Видът ловува в обработваеми земи, пасища, ливади и влажни ливади около водни тела, където плячката му е най-изобилна. Важна характеристика на пасищата и ливадите, като част от хранителните местообитания на вида, е тяхното екстензивно управление. Те трябва да се управляват екстензивно в рамките на екстензивното животновъдство (0,3-1 LU/ha), а ливадите да бъдат косени редовно. При липса на управление, тези местообитания постепенно губят характеристиките си като подходящи хранителни местообитания на вида.	Подобряване на условията в хранителните местообитания на вида по този параметър до достигане на екстензивно управление в 100 % от пасищата и ливадите, част от хранителните местообитания на вида.

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не може да бъде направена актуализация на СФ.

Специфични цели за A092 *Hieraaetus pennatus* (малък орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 47 - 55 cm, размах на крилата: 110 - 120 cm. Възрастните имат две фази на оперението. При светлата фаза отгоре е светлокафяв с кафяви пъстрини по средата на перата, а отдолу е белезникав с надлъжни петна по гърдите и черни махови пера. Това оперение наподобява възрастен египетски лешояд. При тъмната фаза главата и тялото отдолу са тъмнокафяви, а опашката – по-светла; на предните ръбове на крилата при главата има две характерни бели петна, които липсват при всички други дневни грабливи птици. Има и междинна фаза. Младите са белезникави, с повече напетнявания по тялото. Отличава се от женските и младите на тръстиковия блатар, по късите и широки крила, опашка и хоризонтален профил при реене (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетният прелет е през март - април. Есенният прелет е от втората половина на август до края на октомври. Миграционната активност е най-интензивна през втората половина на септември. Съотношението на екземплярите със светла и с тъмна фаза на окраската по време на миграции е 7:4. По време на прелет е

често срещан, особено по Черноморското крайбрежие (Симеонов и др. 1990, Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Гнезди основно в Широколистни листопадни гори в полупланинските и хълмисти райони до около 2000 м н. в. и ниските части на по-високите планини и по-рядко в Смесени гори или в Алувиални и много влажни гори и храсталаци (главно покрай Дунавското и Черноморското крайбрежие). Гнездовото му разпространение в голяма степен зависи от наличието на стари гори или запазени групи стари дървета сред по-младите гори. Понякога заема гнезда на други дневни грабливи птици. (Симеонов и др., 1990; Янков отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015).

Хранене

Храни се с лалугери и други гризачи, птици (гълъби, дроздове, чучулиги, синигери), влечуги и др., които лови в гори и открити пространства (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Петнисто и разпръснато в почти цялата страна, в гористи райони в равнините, в ниските и средно високите части на планините. Предимно в Източна България, с най-плътно разпространение в Източните Родопи, Сакар и хълмистите райони по поречието на р. Тунджа, Източна Стара планина, Странджа, Добруджа и отчасти Лудогорието. Гнездовища в съседни квадрати и в Средна гора, долината на р. Струма, Тракийската низина. В Западна България предимно с разпръснати единични находища. Почти отсъства от Дунавската равнина (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в СПЕС 3. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 240 и 250 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) е нарастваща и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция е нарастваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A04, B01, B02, B03, B06, C03, D02, E01, F03.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.), националната мигрираща популация на вида е оценена на 200 – 2000 индивида. Не се съобщават тенденции за популацията.

3. Състояние в специална защитена зона СЗ ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на малкия орел се оценява на **2 индивид**, което е **0,1 - 1,0 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Малкият орел е сравнително рядък мигриращ вид по поречието на река Дунав и в СЗЗ „Блато Малък Преславец“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на теренните проучвания през 2021 г. видът не е наблюдаван в СЗЗ. Територията на зоната попада в район с ниска концентрация на вида по врем на миграция (Матеева и Янков, 2013).

Предвид малката площ на подходящите хранителни местообитания за вида в зоната мигриращите птици преминават без да се задържат в района.

Основни заплахи за вида са сблъсъци с електропреносната мрежа, използван на пестициди и отрови за борба с вредители в земеделието, увреждане на хранителните местообитания с превръщането им в обработваеми площи и др.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Определена на база СФ. Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална. Необходимо е прилагане на системно проучване на миграцията на вида, за да се установят тенденции в популацията.	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 2 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 62 ха	Площта включва % на местообитанне сухи ливади - N09 (33 ха), зърнени култури N12 (11 ха) и др. обработваеми земи N15 (18 ха) от СФ. Вида се храни и в прилежащите територии извън зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 62 ха
Местообитание на вида: Качество на подходящите хранителни местообитания на вида	% екстензивно управлявани пасища и ливади като част от хранителните местообитания на вида	100% от пасищата и ливадите, част от хранителните местообитания на вида, са управлявани екстензивно	Видът ловува в обработваеми земи, пасища, ливади и влажни ливади около водни тела, където плячката му е най-изобилна. Важна характеристика на пасищата и ливадите, като част от хранителните местообитания на вида, е тяхното екстензивно управление. Те трябва да се управляват екстензивно в рамките на екстензивното животновъдство (0,3-1 LUха), а ливадите да бъдат косени редовно. При липса на управление, тези местообитания постепенно губят характеристиките си като подходящи хранителни местообитания на вида.	Подобряване на условията в хранителните местообитания на вида по този параметър до достигане на екстензивно управление в 100 % от пасищата и ливадите, част от хранителните местообитания на вида.

6. Необходимост от промени в СФ за С33 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A098 *Falco columbarius* (малък сокол)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 25-28 cm, размахът на крилата – 54-58 cm. Най-дребният сокол в Западна Палеарктика. Мъжкият отгоре са тъмносив с по-тъмни ивици по гърба, а отдолу е светло-кремав с черни шрихи; на края на опашката има широка черна ивица. Клюнът сиво-синкав с тъмен, почти черен връх. Восковицата и краката са жълти. Женският е с тъмнокафяв гръб, а главата и тялото отдолу са безцветни с черни шрихи; цялата опашка е с черни препаски. Младите наподобяват женските, но главата отгоре е с тъмнокафяв оттенък и петната по гърдите и корема са по-едри. От другите видове соколи се отличава по забележимо по-дребните размери, по-късите крила и бързите махове на крилата. (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва в началото на октомври и през пролетта се среща до края на април, рядко до началото на май (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

През есента, зимата и пролетта, може да се намери в подножието и планински райони, обикновено в близост до реки, изкуствени водоеми и езера, по склонове на планини, покрити с редки дървета и храсти. Предпочита да ловува в обширни планински долини, където се концентрират прелетни и зимуващи ята птици. През зимата се среща поединично или на малки групи в равнини, рядко посещава и големи селища (Симеонов и др., 1990, Нанкинов 2009).

Хранене

По време на миграция и зимата ловува предимно малки птици (*Passer domesticus*, *Passer montanus*, *Melanocorypha calandra*, *Turdus pilaris*, *T. iliacus*, *T. philomelos*, *Galerida cristata*, *Streptopelia decaocto*, *Calidris ferruginea*, *C. alpina*, *C. minuta* и др.), мишки, полевки, плъхове и други гризачи, а също така се храни с скакалци и бръмбари (Нанкинов 2009).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се само по време на миграции и през зимата в открити пространства из равнини с единични дървета, залесителни пояси, крайбрежни насаждения (Мичев и др., 2012).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Не е включен в СПЕС. Не е включен в Червената книга на България. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 100 – 200 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За зимуваща популация са посочени следните заплахи и влияния: A02.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.), мигриращата национална популация е оценена на 0 – 23 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02

3. Състояние в специална защитена зона С33 BG0002065 „Блато Малък Преславец“
Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е зимуващ с численост 1 индивид, което представлява 0,5 – 1 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Рядък зимуващ вид. Наблюдавани единични птици на яз. Г. Дъбник, с. Милковица, с. Обнова, гр. Белене, с. Санадиново, яз. Каменец, с. Къшин, ез. Биволаре и др. (Шурулинков и др., 2005). Според Петков (2007), видът присъства в зоната по време на зимуване с 1 индивид. При СЗП през 2019 и 2020 г. малкия сокол не е наблюдаван по р. Дунав. По данни от observation.org, вида е наблюдаван през ноември южно от с. Малък Преславец (Y. Kutsarov, 2021).

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Въз основа на СФ. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на зимуване.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на зимуващата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 62 ха	Площта включва % на местообитание сухи ливади - N09 (33 ха), зърнени култури N12 (11 ха) и др. обработваеми земи N15 (18 ха) от СФ. Вида се храни и в прилежащите територии извън зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 62 ха
Местообитание на вида: Качество на подходящите хранителни местообитания на вида	% екстензивно управлявани пасища и ливади като част от хранителните местообитания на вида	100% от пасищата и ливадите, част от хранителните местообитания на вида, са управлявани екстензивно	Видът ловува в обработваеми земи, пасища, ливади и влажни ливади около водни тела, където плячката му е най-изобилна. Важна характеристика на пасищата и ливадите, като част от хранителните местообитания на вида, е тяхното екстензивно управление. Те трябва да се управляват екстензивно в рамките на екстензивното животновъдство (0,3-1 LU/ха), а ливадите да бъдат косени редовно. При липса на управление, тези местообитания постепенно	Подобряване на условията в хранителните местообитания на вида по този параметър до достигане на екстензивно управление в 100 % от пасищата и ливадите, част от хранителните местообитания на вида.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			губят характеристиките си като подходящи хранителни местообитания на вида.	

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Не са необходими промени в СФ.

Специфични цели за A122 *Crex crex* (ливаден дърдавец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 27-30 см., размах на крилата: 46-53 см. Оперението му е подобно на това на пьдпъдка, но има характерни тухлено-ръждиви пера по крилата. Води скрит начин на живот, като рядко излита, а през повечето време остава в гъстите тревни. Обаждането му се чува предимно нощем и наподобява „крекс-крекс“, което се повтаря многократно. Малките са изцяло с черен пух и напускат гнездото почти веднага след излюпването си (Симеонов и др. 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид за страната. Миграцията по Черноморското крайбрежие е през април и септември – октомври. Размножителния период е от края на април до юни. Миграцията на вида е от средата на април като продължава до средата на май. Есенната миграция започва през последната декада на август и продължава до края на октомври. Отделни екземпляри се задържат и до края на ноември. През есента миграцията е по-интензивна и то главно по протежението на Черноморското крайбрежие. Най-важното за вида място по време на миграцията е нос Калиакра, където стационарират голям брой птици. Образува смесени ята с пьдпъдка (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характеристика на местообитанието

През гнездовия период видът обитава силно овлажнени (хигрофилни) и средно овлажнени (мезофилни) високотревни ливади в низините между 500 и 1800 м н. в., като в планините достига в някои места и до 2500 м надморска височина (в Национален парк „Пирин“). Най-съществено значение за вида имат ливадите, доминирани от тревите ливадна метлица (*Poa pratensis*), ливадна лисича опашка (*Alopecurus pratensis*) и острици (*Carex* sp.). От съществено значение е височината на тревната покривка – между 10 и 176 см., средно 68,6 см. Гнезди предимно във влажни ливади с единични храсти и поточета или мочурища, често на склонове, тревни съобщества по влажни терени до течащи води или стоящи пресни води. По-рядко в урбанизирани райони, посеви и други (едногодишни) тревни култури и пустеещи земи (Янков отг. ред., 2007). Гнезди на земята, поединично в ливади с висока и гъста тревна растителност. Мътенето на яйцата и храненето на малките се поемат предимно от женската. Мъжките са силно териториални. Площта на индивидуалните участъци е средно 8,9 ха (Големански гл. ред., 2015; Симеонов и др., 1990). Видът избягва сухолюбиви и нискотревни съобщества, като в такива местообитания може да се установи само по време на миграция. Подходящи вероятно са местообитания с кодове 6430, 6440, 6510 и 6520 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Ливадния дърдавец е зоофаг – предимно ентомофаг (храни се с насекоми), като предпочита едрите насекоми – скакалци, твърдокрили, кожокрили и др. В хранителния му спектър влизат и значително количество голи охлюви, а също и дъждовни червеи. По време на миграция вида се храни и със семена на плевели и житни растения.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Понастоящем има мозаечно разпространение предимно в Западна България. По значимите находища се намират в Софийско-около 850 токуващи мъжки, Западна Стара планина и Централен Балкан - 1500, Понор планина - 120, по линията Трън-Брезник- до границата- 250. Сравнително малоброен е по Дунавското и Черноморското крайбрежие, Добруджа и Източни Родопи (Големански гл. ред., 2015).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на България като уязвим VU.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), видът се опазва само като **гнездящ** с популация между 2000 и 4500 токуващи мъжки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (1980-2018 г.) също е намаляваща. Посочени са следните заплахи: A02, A03. В Червената книга (2015) основните посочени заплахи и въздействия са разрушаване на местообитанията - разораване на ливади, ранно косене, палежите на стърнищата, интензификация на земеделието, прекомерно използване на инсектициди, лов.

3. Състояние в специална защитена зона СЗ3 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ на зоната, вида е гнездящ, като популацията се оценява на 1 двойка, което представлява 0,02 – 0,05 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФ, мигриращата популация е неизвестна поради липса на данни „DD“. Оценката на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е рядък и малочислен гнездящ и прелетен вид. (Шурулинков и др., 2005). Според Петков (2007), видът не е съобщен за зоната. Ливадния дърдавец е нощно-активна птица и числеността на гнездовата популация се оценява по обаждането на токуващите мъжки през нощта. По време на проучването през 2021 г. ливадния дърдавец не е регистриран в СЗ3 „Блато Малък Преславец“. Няма данни за наблюдения на вида от ebird.org и observation.org в зоната. Най-близките локации с чути мъжки през размножителния сезон са южно от гр. Тутракан и ез. Сребърна (S. Пеев, Т. Stefanov, 2021).

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Поради нощната миграция на вида и прикрития начин на живот е нужно залагането на специфичен мониторинг за оценка на мигриращата популация.

Основни заплахи са увреждане на местообитанието с промяна на земеползването, преминаване на транспортни средства през хабитата, осушаване на влажните ливади, палене а стърнища и др.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой токуващи мъжки	Най-малко 1 токуващ мъжки.	Определена на база СФ за зоната. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на размножаване.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер най-малко 1 токуващ мъжки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФ за концентрацията на мигриращата популация на вида не е посочена минимална и максимална стойност, поради липса на данни. Предвид ношната активност на вида, се налага специализиран мониторинг.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 2 ха	Най-пригодни са влажните местообитания в южната част на блатото с около 2 ха. Тук се включва и подходящото хранително местообитание	Поддържане на площта на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2 ха
Местообитание на вида: Качество на подходящите местообитания на вида в зоната по време на гнездовия период	Височина на тревостоя	Най-малко 20 cm	Ливадният дърдавец обитава планински сенокосни ливади (местообитание 6520) със средна и висока височина на растителността. Периодът на гнездене при този вид продължава от май до август. Това налага коситбата да се извършва след приключването на гнездовия период (след 15 август).	Поддържане на височината на тревостоя от най-малко 20 cm

Необходимост от промени в СФ за С33 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Не са необходими промени в СФ.

Специфични цели за A123 *Gallinula chloropus* (зеленоножка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 32-35 cm, размах на крилата: 50-55 cm. Главата, вратът, шията и гърдите са черно-сиви. Горната страна на тялото маслинено кафява. Коремът е тъмносив. Челната пластинка яркочервена. Краката са жълтеникаво зелени. Двата пола трудно различими един от друг. Плува, като в такт с движението на краката си поклаща главата. Подплашена бяга по водната повърхност като си помага с крилата.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид по Черноморското крайбрежие и в Тракия и прелетен в останалата територия на страната. Миграцията по Черноморското крайбрежие е март-април и септември-октомври. Размножителния период е от април до август. Снасянето на яйцата е в началото на април (ез. Сребърна) или в края на април (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Както в миналото, така и сега е широко разпространена гнездяща птица във влажни зони от всякакъв размер и характер. Гнездото е разположено сред папур или тръстика, изградено е от сухи стъбла на тръстика и листа от папур. (Симеонов и др., 1990). Най-предпочитаните от зеленоножката водоеми имат следните характеристики: имат малка площ и са плитки (5-100 cm); имат широка ивица от крайбрежна растителност, като в най-голямо количество трябва да е папура (*Typha* sp.) (Семпулик, 1993). В езерото Ери в САЩ, гнездовата плътност варира между 0,2 и 4,6 дв./1 ha. Плътността на гнездящите индивиди е най-голяма в полупостоянни наводнени влажни зони с теснолистна крайбрежна растителност, с изобилие от потопена водна растителност, като съотношението между откритите водни площи и тези с растителност е 1:1 (Brackney & Bookhout, 1982). Подходящи вероятно са местообитания с кодове 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

В стомасите на 14 изследвани птици през декември и януари са намерени Coleoptera – ларви, Dytiscidae – ларви, Hydrophilidae, Cerambycidae, Chrysomelidae, *Zebrina detrita*, *Cyperus* sp., *Bitomus* sp., *Ceratophilum* sp., *Sarganium* sp. и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение в равнинните и низинните части на цялата страна, най-широко покрай р. Дунав и в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие, по поречията на по-големите реки. На места и в по-ниските части на планините, в преобладаващо гористи (Странджа) или сухи каменисти (Източни Родопи) райони, където гнезди и в много малки влажни зони с блатна растителност (Янков отг. ред., 2007). В равнините и планините се среща до 1000 м надморска височина (Симеонов и др., 1990).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **5000 – 12 000 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **стабилна**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **стабилна**. Не е направена оценка на мигриращата и зимуващата популация в Докладването от 2019 г.

За гнездящата популация не са посочени заплахи и влияния.

3. Състояние в специална защитена зона СЗ ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“

Според СФ, вида е постоянен и с концентрации през миграционния период. Гнездящата популация на вида в зоната е оценена на **12 – 15 двойки**, което е **0,1 - 2,4 % от националната** гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Концентриращата се популация по време на миграция е неизвестна (оценка „С“), което е отразено в качеството на данните с „DD“ – липсват данни. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Зеленоожката е един от най-често срещаните **гнездящи** видове по р. Дунав като популацията ѝ е с нарастваща тенденция (Shurulinkov et al., 2019). Вида е добре представена в СЗЗ „Блато Малък Преславец“ с численост 12 – 15 дв. (СФ). Според Матеева и др. (2013) гнездящите двойки в СЗЗ „Блато Малък Преславец“ за периода 2011 – 2012 г. са 8 – 15 дв. По време на проучването през 2021 г. са отчетени 3 индивида в подходящо гнездово местообитание. По всяка вероятност тази численост е силно занижена и местообитанието в зоната може да поддържа над 9 двойки, изчислена на база характерно местообитание (45 ha) и минимална гнездова плътност (0,2 дв./ha) за вида.

Липсват публикувани данни за **концентрацията** на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага провеждане на мониторинг в периода септември - март, който да изясни тази численост. В СФ за зоната също има липса на данни и числеността на мигриращата популация е неизвестна.

Основна заплата за вида в зоната е влошаването на екологичното състояние на водата в блато Малък Преславец поради хипертрофия на водната растителност през лятото и есента (Kazakov et al. 2020), безпокойство по врем на размножителния сезон на птиците от рибари и нерегламентирано навлизане на плавателни съдове, замърсяване на водата в резултат на използван е пестициди и торове в близките земеделски площи.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели				
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 12 двойки	Определена от СФ.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 12 гнездящи двойки.				
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФ за зоната също има липса на данни и числеността на мигриращата популация е неизвестна. Необходимо е провеждане на адекватен мониторинг в периода септември – октомври и март - април за изясняване на тази численост.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.				
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 45 ха	Включва площта на блатото с водната растителност и откритите водни площи. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 45 ха.				
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-
Екологично състояние								
1-Отлично – High								
2-Добро – Good								
3-Умерено - Moderate								

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)			<p>4-Лошо – Poor</p> <p>5-Много лошо - Bad</p> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не може да бъде направена актуализация на СФ.

Специфични цели за A125 *Fulica atra* (лиска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 36-42 cm, тегло 0,6 - 1,2 kg, а размахът на крилата - 70-80 cm. Оперението е сивочерно, матово, със синкав оттенък по корема. На челото има бял, рогов израстък, вратът е сивочерен, а шията - черна. Няма полов диморфизъм, но се наблюдава възрастов. Младите индивиди са сиви или тъмнокафяви и бялото петно на челото липсва. Клюнът при възрастните екземпляри е млечнобял, а при младите тъмносив. От водата излита тежко, набирайки скорост с тичане по водната повърхност. Често излиза на брега. При миграция и зимуване образува големи самостоятелни ята.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен (за южна България), гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др., 1990). По време на миграционния период ята от лиски могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по крайбрежието на Черно море. Птиците напускат местата на гнездене през август и първата половина на септември, а на пролет пристигат края на февруари, началото на март месец. По Черноморието, зимуващи птици се наблюдават от август до март (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е растителност по периферията на водоеми, различни по характер и размери блата, стоящи пресни води (обрасли с водолюбива растителност плитки части на язовири и микроязовири, рибарници, водоеми в баластриери, стари речни корита), както и в лагуни, стоящи бракични води, по-рядко в крайбрежната растителност на течащи води – предимно по-големи реки. Важно условие е наличието на открито водно огледало, избягва изцяло обраслите с блатна растителност водоеми. След 1990 г. все по-голямо значение за вида придобиват изкуствени водоеми – рибарници, баластриери, язовири (Янков отг. ред., 2007). Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Обикновено територията е в рамките 0,1 – 0,5 ha с крайбрежие от 40 – 50 m (BWPi, 2006). Разстоянието между гнездата 30-50 m

(Симеонов и др., 1990). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се предимно с растителна храна *Ceratophyllum* sp., *Myriophyllum* sp., *Nymphaea* sp., водорасли (*Enteromorpha* sp.), по-малко количество скариди, насекоми, дребни мекотели, червеи, пиявици, хайвер, жаби, много рядко с дребна риба, яйца и новоизлюпени птици.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение в равнинните и низинните части на страната. Най-плътно гнезди в Дунавската равнина (особено покрай р. Дунав и някои от по-големите острови, по поречията на по-големите реки, в рибарници и язовири), в Тракийската низина (по реките Марица, Тунджа и притоците им и в други влажни зони), по Черноморското крайбрежие и в Софийското поле. Изолирани гнездовища и в Лудогорието, по поречието на реките Струма, Арда, Места, в Странджа, Западните Родопи и др. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2А и 3Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – NT (Near Threatened). Включен в SPEC 3. Не е включен в Червената книга на България. Обект на лов в страната, но не е много популярен.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **1700 – 3000 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) **флукутираща**.

Зимуващата популация е оценена на **30 000 – 82 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) **намаляваща**.

Мигриращата национална популация е оценена на **10 000 – 50 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е **флукутираща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F01, F06

3. Състояние в специална защитена зона СЗ ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ на зоната, вида е постоянен и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **15 – 20 двойки**, което представлява **0,7 - 0,9 % от националната гнездова популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФ, зимуващата популация на вида се оценява на **20 индивида**, което е **0,02 - 0,07 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Лиската **гнезди** редовно в СЗ „Блато Малък Преславец“ с 15 – 20 дв./год. (Матеева и др., 2013). Според Shurulinkov et al. (2019) числеността е сходна 13 – 20 дв./год. за периода 2006 – 2013 г. От друга страна, теренното проучване през 2021 г. установи само 1 инд. от вида в подходящо гнездово местообитание. Данните от ebird.org, през последните години също не показват по-висока численост от 2 – 5 индивида през

размножителния сезон (S. Peev, L. Profirov, I. Tonev, 2018 - 2020). Вероятно силната еутрофикация и обрастването на блатото с водна растителност е довело до значително увреждане на местообитанието на вида и рязкото намаляване на числеността на гнездящата популация в зоната.

Зимуването на вида в зоната е регулярно. По данни от СЗП през 2020 г. в блато Малък Преславец са зимували 70 инд., а през 2019 г. вида не е наблюдаван. Вероятно, по време на СЗП 2019 г., блатото е било замръзнало, защото от зоната няма записи с данни. Като цяло, българското поречие на р. Дунав не концентрира голяма част от националната зимуваща популация на вида; средно 215 инд./год. за периода 1977 – 2001 г. (Michev & Profirov, 2003). При по-ниски температури птици от вида могат да бъдат наблюдавани в блатото, ако не е замръзнало, както е случая през 2020 г.

Основна заплаха за вида в зоната е влошаването на екологичното състояние на водата в блато Малък Преславец поради хипертрофия на водната растителност през лятото и есента (Kazakov et al., 2020), безпокойство по врем на размножителния сезон на птиците от рибари и нерегламентирано навлизане на плавателни съдове, замърсяване на водата в резултат на използван пестициди и торове в близките земеделски площи.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 двойки	Определена на база мин. численост на гнездящата популация в СФ. През последните години е силно намаляла (2 – 5 дв.), вероятно поради силната еутрофикация и обрастването на блатото с водна растителност.	Подобряван на екологичното състояние на местообитанието до постигане на най-малко 15 гнездящи двойки.						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата 20 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари около 0° С, минималната стойност се очаква да е над 20 инд. от вида.	С понижаване на температурите около 0° С поддържане на популацията >20 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездовни местообитания на вида	ха	Най-малко 45 ха	Включва площта на блатото с водната растителност и откритите водни площи. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане на площта на подходящите гнездовни местообитания на вида в размер най-малко 45 ха.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
състояние/потенциал по фитопланктон)			достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).	

6. Необходимост от промени в СФ за С33 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

По отношение на гнездящата популация предлагаме като минимална численост да се посочи 2 инд.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A125	<i>Fulica atra</i>			p	2	20	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A142 *Vanellus vanellus* (обикновена калугерица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 28 – 31 cm. Размах на крилата: 70 –76 cm. С размерите на гълъб. Оперението по гърба е зеленикаво-черно с метален отблясък, коремът е бял, главата е с качулка. В полет прави впечатление контрастът между белите подкрилия и корем и черните махови пера. Обитава влажни ливади и обработваеми земи.

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди на земята. Снася 3 – 4 яйца, има едно поколение годишно през периода април-юни. Зимува по Средиземноморието. Миграционния период е февруари – март и септември – октомври (BWPi, 2006).

Характерно местообитание

Гнезди в тревни съобщества по влажни терени, по-рядко мезофилни тревни съобщества, често в близост до стоящи пресни води, стоящи бракични води или течащи води, както и около блата, растителност по периферията на водоеми, крайречни и приизворни мочурища. Много често и в селскостопански площи и изкуствени ландшафти, предпочита периферии на сезонно заливани терени, както и обработваеми площи с редки посеви и други (едногодишни) тревни култури, особено оризища или временно заливани житни ниви (Янков отг. ред., 2007). Подходящите местообитания включват богат набор от влажни зони: 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Диетата му се състои от възрастни и ларви на насекоми (напр. бръмбари, мравки, шурци, скакалци, водни кончета, цикади и др.), паяци, охлюви, дъждовни червеи, жаби, дребни риби и семена или други части на растения (BirdLife International, 2021).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение в низинните и равнинни части на страната, най-плътно – в Тракийската низина, Софийското поле, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, Дунавското крайбрежие и понижения с влажни зони в Дунавската равнина, а с по-малко групирани находища – и в някои по-влажни части на Лудогорието, Добруджа, Предбалкана и дори около яз. Батак, където има традиционно гнездовище, известно от XIX в. Разпространението се мени през годините, поради гнезденето на

редица места във временни пролетни разливи в нивите в рамките на 0 – 1110 м н.в. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – VU (Vulnerable). Включен в SPEC1 за България. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 800 – 1500 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е намаляваща.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 250 – 1000 индивида.

Според Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната зимуваща популация е оценена на 5 – 320 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е флукутираща както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018), която също е флукутираща.

Заплахи и влияния за мигриращата и зимуващата популация: J03, F03, G05.

3. Състояние в специална защитена зона СЗ3 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ на зоната, видът е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на обикновената калугерица се оценява на **10 двойки**, което представлява **0,7 – 1,3 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация на обикновената калугерица се оценява на **10 индивида**, което представлява **1,0 – 4,0 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При пълноводни години **гнездящата** популация на обикновената калугерица е много добре представена по българското поречие на р. Дунав (12 – 61 дв./год.) (Shurulinkov et al., 2019a). Числеността през годините е силно променлива, поради факта, че вида предпочита да гнезди във временни влажни ливади и наводнени обработваеми площи. Единствената информация за гнездящата популация в СЗ3 „Блато Малък Преславец“ е от СФ. Теренното проучване през 2021 г. не установи птици от вида. По данни от ebird.org и observation.org, птици от вида не са наблюдавани в района на блато Малък Преславец.

Наличната информация за **мигриращата** популация на вида е единствено от СФ на зоната. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – април. Обикновено през есенно – зимния период видът е наблюдаван предимно по пясъчните коси на р. Дунав, но в територията на СЗ3 „Блато Малък Преславец“ не е включен участък от реката.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 дв.	Определен на база СФ. Не е ежегодна. Целевата стойност няма да е постижима всяка година, а само в години с обилни валежи и	Поддържане на гнездовата популация в размер най-малко 10 дв.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			високи нива на блато Малък Преславец, когато се заливат ливадите и обработваемите части в южните части на зоната.	
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	мин. 10 инд.	Определена на база СФ. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – април.	Поддържане на популацията на вида в СЗ3 в размер най-малко 10 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 29 ха	Включва % на обработваемите площи със зърнени култури N12 (11 ха) и др. обработваеми земи N 15 (18 ха), разположени в южния край на СЗ3, покрай пътя към р. Дунав. Тези площ не е изцяло пригодна, а птиците ще се концентрират в наводнените ниски участъци при достатъчно валежи и високо ниво на блатото. Тук се включва и хранителното местообитание.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 29 ха.

6. Необходимост от промени в СФ за СЗ3 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона не може да бъде направена актуализация на СФ.

Специфични цели за A168 *Actitis hypoleucos* (късокрил кюкавец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 19,5-22 см. Размах на крилата: 29,5-37 см. Най-лесно се разпознава по поведението и по положението на тялото: често движи опашката си нагоре-надолу и тялото му е разположено хоризонтално. Възрастните през размножителния период отгоре са тъмнокафяви; гърдите и шията отстрани са светлокафяви, а останалата долна част на тялото е бяла. С Характерен полет – съчетания на махания на крилете и планиране. Лети ниско над водата. При полет се забелязва бялата ивица върху крилете.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездящ, мигрираща и рядко зимуваща вид за страната. Има едно поколение годишно през периода април-юли. Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август-септември. Обикновено се среща на двойки, а при миграция поединично, на двойки или малки ята (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди покрай пясъчни и каменисти брегове на реки и потоци, течащи води, обикновено в средните и горните им течения и в участъци с богата и гъста крайбрежна растителност, близка до алувиални и много влажни гори и храсталаци или сред широколистни листопадни гори, по-рядко сред смесени гори и иглолистни гори, понякога се среща около сладководни басейни с растителност (Янков отг. ред., 2007). Видът предпочита да гнезди далече от селища и е по-изобилен в средните участъци на реките, където бреговете се характеризират със смесица от крайбрежни горички и отворени чакълести или пясъчливи брегове. Гнездовата плътност на вида е от 1,77 дв./1 км. речно течение

(Lengyel, 1998). Някои от индивидите търсят храна в съседни на речните участъци тревисти местообитания, но не се отдалечават на повече от 100 м. (Yalden, 1986). Средното разстояние между гнездата е 131,4 м. (Elas & Meissner, 2019). Подходящи местообитания вероятно са 3260 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Събира храна по земята, в тинята, под камъните и във водата. Различни видове насекоми и техните ларви (бръмбари, мухи), червеи, охлюви, миди, рачета, части от растения и изключително рядко дребна риба (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се повсеместно из цялата страна, по-рядко в източната ѝ част (Черноморското крайбрежие и прилежащите му райони, Добруджа и Югоизточна България). Среща се предимно по поречията на големите реки в равнините, но на места и в планините, включително в по-високите им части до 2000 м. н.в. През гнездовия период отбелязан край р. Дунав, в Стара планина, Подбалканските полета, Добруджа, по Черноморското крайбрежие, в Софийско, Горнотракийската низина, по долините на реките Струма и Места, Рила, Пирин и Родопите (Нанкинов и др., 1997). Публикуваната информация за гнезденето на вида, сочи общата численост на гнездящите и потенциално гнездящи двойки за България е между 100-250. Обитава крайбрежия на сладководни водоеми в равнини и планини; по време на миграции е обикновен, а много рядък – през зимата (Янков отг. ред., 2007).

Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Не е включен в Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 3. Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория слабо засегнат (LC).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на 120-220 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **неизвестна**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна. Посочени са следните заплахи и влияния: J02

Мигриращата национална популация е оценена на **200 – 400 индивида**. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в специална защитена зона СЗ ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно СФ, видът се опазва в зоната само като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 3 индивида, което е 0,8 - 1,5 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“). Популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Късокрилия кюкавец гнезди сравнително често по р. Дунав и притоците ѝ. Двойки са установени през гнездовия период (20.05-31.07.) по р. Дунав – между Белене и Никопол – 12.07.2000 г. – 50 екз. на 50 двойки, при с. Сомовит, устието на р. Вит, о. Персин и с. Черковица (Шурулинов и др., 2005). През прелета обикновено се среща поединично или на малки групички до 5-7 екз. През зимата е установен еднократно на 5.12.2001 г. на р. Дунав над с. Загражден (Шурулинов и др., 2005). До колкото ни е известно към

момента няма публикувана информация за концентрацията на вида в СЗЗ „Блато Малък Преславец“ по врем на миграция. По време на теренното проучване на зоните по р. Дунав с през 2021 г., на територията на зоната не са установени птици от вида. По данни от ebirds.org, вида е често срещан по р. Дунав с не големи концентрации (1-5 инд.) по време на пролетната и есенната миграция, като в зоната е наблюдаван средата на април 2008 г. – 1 инд. (Io. Hristov). По данни от observation.org, 1 инд. е наблюдаван края на април 2019 г. в района блато Малък Преславец (B. Mertens).

Основна заплаха за вида в зоната е влошаването на екологичното състояние на водата в блато Малък Преславец поради хипертрофия на водната растителност през лятото и есента (Kazakov et al. 2020), безпокойство по врем на размножителния сезон на птиците от рибари и нерегламентирано навлизане на плавателни съдове, замърсяване на водата в резултат на използван е пестициди и торове в близките земеделски площи.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 3 инд.	Определен на база СФ. Нужно е прилагане на систематизиран мониторинг в периодите март-април и през август-септември за установяване актуалната численост на популацията в зоната	Поддържане на популацията в размер най-малко 3 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 4,4 ха.	Изчислена на база плитката част на блато Малък Преславец, на 1 m от брега. Вида се храни по брега на блатото и в района на преливника.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 4,4 ха.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация към момента не могат да бъдат предложени промени в СФ за вида.

Специфични цели за A179 *Larus ridibundus* (речна чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 34-37 cm. Размах на крилата: 100-110 cm. Има сезонен и възрастов диморфизъм. Възрастните през размножителния период наподобяват тези на малката черноглава чайка, но темето е бяло и първостепенните махови пера отдолу са черни. Клюнът и краката червени. Възрастните през есенно-зимния период имат изцяло бяла глава с малко тъмно петно зад окото. Клюнът с черен или с кафяв връх. Краката забележимо по-светли. Младите имат пъстро кафяво-сиво оперение, отдолу бели. Клюнът жълтеникав или оранжево-жълт с черен връх. Краката жълтеникави или охристи. Опащката бяла с тясна черна ивица на върха.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди в самостоятелни или смесени колонии. Малките се излюпват в края на май и началото на юни. След края на гнездовия период младите и възрастните птици скитат на големи ята.

Характерно местообитание

През размножителния период обитава предимно сладководни езера и блатата, обрасли с тръстика и папур, но и с наличие на открита водна площ, покрита с плаваща растителност; разливи на реки. По време на миграция и зимуване се среща в разнообразни влажни зони както по морски крайбрежия, така и навътре в сушата. Разстоянието между гнездата е най-малко 1-1,5 m. Гнездата са разположени върху плаващи коренища на тръстика, листа от водна лилия (ез. Сребърна, Гарванското блато) и стърчащи от водата пънове (ПП „Персина“) (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, скариди, насекоми (*Carabidae*, *Staphylinidae*, *Tenebrionidae*, *Orthoptera* (*Gryllus sp.*)).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Епизодични гнездови находища е имало в Атанасовското езеро и при с. Черноморец, Бургаско. Относително постоянни гнездови находища има само по Дунавското крайбрежие – о. Персин, Гарванското блатото, и ез. „Сребърна“. По време на миграции и зимуване е една от най-често срещаните и многобройни видове чайки в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007; Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern).

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на **180-300 двойки**. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е **флукуираща**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **намаляваща**. Посочени са следните заплахи и влияния: J02.

Мигриращата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **1000-2000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е нарастваща. Посочени са следните заплахи и влияния: C03; F26.

Зимуващата популация е оценена на **2000-6500 индивида**. Краткосрочната популационна тенденция (2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (1980 – 2018 г.) е **флукутираща**. Посочени са следните заплахи и влияния: C03; D02.

В Червената книга като вероятни заплахи са посочени промени на естествения воден режим в традиционни гнездови находища (ПП „Персина“, Гарванското блато, ез. Сребърна).

3. Състояние в специална защитена зона СЗ ВГ0002065 „Блато Малък Преславец“
Според СФ, вида се опазва като зимуващ с оценка от **12 индивида**, което е **0,2 - 0,6 %** от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Вида се опазва и като мигриращ в зоната според СФ, с неизвестна численост, което е отразено в оценката за качеството на данните с „DD“ – липсват данни. Поставена е оценка „С“ за числеността на популацията. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По литературни данни, речната чайка е **гнездила** на територията на СЗ „Блато Малък Преславец“ през 2012 г. с 1 двойка (Shurulinkov et al., 2019). По време на теренното проучване през 2021 г. вида не е установен в зоната.

Един от най-често срещаните видове по време на **зимуване** по поречието на р. Дунав между устието на р. Тимок и Цибър, и от Свищов до Силистра (Michev & Profirov, 2003). В участъка Тутракан – Силистра на р. Дунав, е отчетена средна численост 219 инд. от вида, като речната чайка е втория вида по обилие след зеленоглавата патица (Michev & Profirov, 2003). Данните за зимуващите птици от вида от СЗП през 2019 и 2020 г. показват, че на територията на СЗ „Блато Малък Преславец“ не са установени индивиди от вида. Тъй като, през есенно-зимния период вида се концентрира предимно по пясъчните коси и акваторията на р. Дунав, вероятно стойностите за зимуващата популация в СФ за зоната са силно завишени и не отговарят на действителността. Птиците ще се концентрират в участъка от реката, северно от зоната, но не и в рамките на защитената територия.

Няма литературни данни за **миграцията** на вида в района на СЗ „Блато Малък Преславец“. Според СФ, числеността на концентриращата се популация по време на миграция е неизвестна. По данни от eBird, през август 20 птици са наблюдавани по р. Дунав, северно от СЗ (S. Peev, G. Kamov, 2021). Налага се планирането на адекватен мониторинг през периода август – октомври и март – април, за да се направи оценка на концентрацията на мигриращите птици в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФ няма информация за числеността на популацията. Необходимо е провеждане на адекватен мониторинг в периода август – октомври и март – април.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата	Брой индивиди	Най-малко 12 инд.	Определена на база СФ. Считаме че тази численост е	Поддържане на популацията в размер

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
популация			значително завишена, тъй като през зимата вида се концентрира основно по р. Дунав и навлиза по изключение в блатото. Освен това, блато Малък Преславец често замръзва през зимата.	най-малко 12 инд. Провеждане на мониторинг за актуализиране на числеността до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 45 ха	Включва площта на блатото с водната растителност и откритите водни площи. Тази площ включва и подходящото хранително местообитание на вида.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 45 ха.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване не може да бъде направена актуализация на СФ.

Специфични цели за A182 *Larus canus* (чайка буревестница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 40-42 см. Размах на крилата: 110-130 см. Средно голяма чайка, забележимо по-дребна от сребрилата чайка, с по-къс и тънък клон, по-къси крила и крака. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през есенно-зимния период са със сиви гръб и крила и черни ръбове на първостепенните махови пера с бели петна по върховете; темето и тилът са на петна, а през лятото цялата глава е бяла. Младите са пьстро-кафяви, като опашката е бяла с широка черна ивица накрая. От сребрилата чайка се отличава по големината и по зеленикавите крака и едноцветния клон (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ и зимуващ вид. В Дунавската равнина се появява най-рано в началото на ноември и остава до март (Шурулинков и др., 2005).

Характерно местообитание

По време на размножителния период обитава реки и гористи брегове и блатата във вътрешността на сушата. По време на миграции и зимата се среща предимно по морски крайбрежия и прилежащи водоеми (Нанкинов и др, 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3130 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риби, ракообразни, мекотели и насекоми (Нанкинов и др, 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Установени само по време на миграции и през зимата, предимно по Дунавското и Черноморското крайбрежие (Нанкинов и др., 1997).

Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Не е включен в Червената книга. Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **мигриращата** национална популация се оценява на **50-600** индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща. Посочени са следните заплахи и влияния: С03; J02.

Зимуващата популация се оценява на **70-1400** индивида. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са флукуиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: С03; D02.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Според СФ **зимуващата** популация на вида се оценява на **0-2 индивид**, което е 0-0.1 % от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Зимуващата популация

По време на Средно-зимното преброяване през 2019 г. видът не е наблюдаван в близост до защитената зона. През 2020 г. видът отново не е отчетен при зоната. Данните на Michev and Profirov (2003) показват, че чайката буревестница зимува основно по северното Черноморско крайбрежие (Дуранкулак, Каварна-Кранево) със средни числености от 931 инд. През периода 1996-2001 г. в участъка Тутракан-Силистра са отчетени между 2 и 202 инд. като след 1996 г. видът е наблюдаван всяка година в този речен участък (Michev and Profirov, 2003). По поречието на р. Дунав е редовно зимуващ вид, като числеността му е по-висока при по-студени зими (Шурулинков и др., 2005). Данните на eBird показват, че вида не е бил наблюдаван в зоната.

Посочените заплахи С03 и D02 в докладването по чл. 12 нямат отношение към зоната. Смятаме, че по време на зимуване в зоната видът не е подложен на заплахи.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Целевата стойност е определена от СФ и данните от СЗП 2019 и 2020 г. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – февруари месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на зимуващата популация до 2025 г. Най-вероятно броят на зимуващите индивиди ще зависи от средните температури през зимата в района.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	45 ха	Изчислена на база % участие на местообитания N06-вътрешни водни тела, N07-мочурища и блата в СФ на зоната.	Поддържане на подходящите местообитания за хранене на вида в зоната чрез поддържане на водното ниво в езерото.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<p>Екологично състояние</p> <p>1-Отлично – High</p> <p>2-Добро – Good</p> <p>3-Умерено - Moderate</p> <p>4-Лошо – Poor</p> <p>5-Много лошо - Bad</p> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A459 *Larus cachinans* (каспийска чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55–60 см. Размах на крилата: 138–147 см. Трудно отличим от средиземноморската жълтонога чайка (*Larus michahellis*), с която доскоро бяха смятани за два подвида на един вид. Отличава се по по-дългите човка и крака, по-тъмните очи, черните петна на върха на крилата са по-малки, а бялото там – повече, при това както откъм тялото, така и откъм върха, краката са по-бледи, червеното петно на клюна е само върху долната получовка. Гърбът е сив, коремът и главата – бели. Младите са пъстро-кафяви и с възрастта постепенно придобиват оперението на възрастните.

Характер на пребиваване в страната

Каспийската чайка е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид в България. В България гнезди поединично или на колонии до около 300 двойки. Гнездата са разположени по недостъпни отвесни брегове, малки островчета или скали по крайбрежието на Черно море. От края на миналия век гнезди и по покриви, комини, корнизи в черноморските градове (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Обитава скалисти морски крайбрежия и водоеми във вътрешността на страната, както и градове, разположени в близост до големи реки (Нанкинов и др. 1997). През зимата може да се срещне в разнородни влажни зони. Предпочитаните местообитания са 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 3130, 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с разнообразни безгръбначни животни, риба, умрели животни и хранителни отпадъци, често се струпва около сметищата.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Каспийската чайка е доказана като гнездящ вид в България през 2014 и 2015 г. при улов на възрастни птици на покрива на сградата на Общинска администрация в гр. Русе (BUNARCO). Възможно е видът да гнезди и на други места в страната. Разпространението на вида е разпръснато и линейно групирано по Черноморското крайбрежие (където гнезди основно в крайморските селища) и донякъде по р. Дунав.

Включен е в Приложение 2 на Директивата за птиците. Природозащитният статус на каспийската чайка според IUCN е LC (Least Concern).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната **зимуващата** популация е оценена на 10 – 120 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също неизвестна. Не са посочени заплахи и въздействия.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **концентриращ се**, като популацията не е оценена поради липса на данни (DD). Оценката на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФ **зимуващата** популация на вида се оценява на **0-14 индивида**, което представлява 0-11,6% от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. В средна Дунавска равнина е целогодишно срещан вид. Разпръснат е из

почти всички възможни водоеми (Шурулинков и др., 2005). В Бургаските влажни зони е обикновен вид по време на пролетната и есенната миграция (Dimitrov et al., 2005).

Зимуваща популация

По време на Средно-зимното преброяване през 2019 г. видът е наблюдаван на 7 места по поречието на р. Дунав с численост 813 инд., като при зоната не са отчетени индивиди. Другият вид *Larus michahellis* е наблюдаван с много по-голяма численост – 3293 инд., но отново при зоната не са отчетени птици. През 2020 г. видът е установен на 6 места с численост 16 индивида, като при зоната не са отчетени индивиди. Другият вид *Larus michahellis* е наблюдаван с много по-голяма численост – 1069 инд., но отново при зоната не са отчетени птици. Данните на Michev and Profirov (2003) показват, че по поречието на р. Дунав средно зимуват 156 индивида. В средна Дунавска равнина е по-многочислен през зимните месеци (Шурулинков и др., 2005).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	неизвестна	Целевата стойност е определена от СФ. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултат на адекватен мониторинг през месеците септември - октомври и март - април.	Междинна цел до 2025 г: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната.						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Целевата стойност е определена от СФ, данните от СЗП 2019 и 2020 г. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода декември – февруари месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на зимуващата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Изчислена на база водните местообитания в рамките на СЗЗ.	Поддържане на подходящите местообитания в зоната в размер най-малко 45 ха.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A196 *Chlidonias hybridus* (белобуза рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 23-25 см. Размах на крилата: 74-78 см. Най-едрата рибарка от рода. Има възрастов и сезонен диморфизъм. Възрастните през лятото са сиви; челото, темето и тилът са черни, а крилата отдолу са бели; клюнът е тъмночервен. През другите сезони челото е бяло, темето - изпъстрено с черни ивици, а тилът е черен. Младите са с петна по гърба, а главата е като на възрастните в зимно оперение; може трудно да се отличат от младите на черната и белокрылата рибарка по окраската на гърба и главата.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Гнезди на малки колонии. Има едно поколение годишно през периода май-юни (Нанкинов и др., 1997). Гнезди основно по Дунавското крайбрежие и нередовно в рибарници в Северна България. Белобузата рибарка е най-многобройната рибарка гнездяща по поречието на р. Дунав в страната. Установена е да гнезди поне в седем места по Дунавското крайбрежие като най-многочислена е на остров Персин и в езеро Малък Преславец (Shurulinkov et al., 2019).

Характерно местообитание

Блата, мочурища, постоянни сладководни езера, рибарници, гъсто обрасли с надводна и околородна растителност. По време на миграция се среща и в соленоводни водоеми. Предпочита литоралната зона с дълбочина на водата от 1 до 2 м (Nesterenko, 2000). В резервата „Сребърна“ гнезди върху листа на водни лилии с плътност 25-40 двойки на около 40 м² (Kambourova, 2005). Най-малкото разстояние между гнездата е около 1 м (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребни рибки, жаби и голям брой насекоми, които лови предимно над водата и в полет.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото е гнездил в единични находища: Свищовско, Беленски острови, ез. Сребърна, възможно в Бургаските езера. Сега се среща предимно в големите крайдунавски водоеми. Количеството на размножаващите се птици силно варира през годините. По време на миграции се наблюдава в редица вътрешни водоеми и микроязовири, както и по Черноморското крайбрежие и край черноморските езера (Червена книга на Р България; Янков, ред., 2007).

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Червената книга на Р България (2015) в категория уязвим (VU). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в Директивата за птиците (Приложение 1). Включен в СПЕС 3.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **гнездящата** национална популация се оценява на **320-1680** двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са флукутиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: H01; A09; F02; J02, K01.

Мигриращата национална популация се оценява на **5000-10000** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: F01; F03; F26.

В Червената книга (2015) като заплахи са посочени интензификация на сладководното рибовъдство, случайна смъртност при риболов с мрежи, природни бедствия.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната **гнездящата** популация се оценява на **70-178 двойки**, което представлява 10,5-22 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Гнездовите находища на белобузата рибарка по поречието на Дунав са непостоянни през годините и със силни вариации в броя на гнездящите птици. Броят им зависи от водното ниво във влажните зони по поречието на Дунав. В периода 2006-2013 г. в зоната са отчетени 12% (41-196 дв.) от общия брой гнездящи двойки по поречието на Дунав (Shurulinkov et al., 2019). Видът е гнездил в зоната през 2011 и 2012 г. с числености съответно 162 дв. и 178 дв. (Матеева и др., 2013). В ОВМ „Блато Малък Преславец“ са отчетени 13-50 дв. (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). В Червена книга на България е посочено, че в зоната се размножават между 40 и 120 дв. белобузи рибарки (Василев и Иванова, 2015). В блатото Малък Преславец колонията се разполага върху водните лилии. Броят на гнездата всяка година е различен, но средно наброява около 40 двойки (Й. Куцаров, in litt.). През 2018 г. са наблюдавани 100 инд. строящи гнезда (observation.org). През гнездовия период на 2021 г. (19.05.2021 и 24.06.2021) са отчетени общо 8 инд. Данните от eBird показват, че е отчетен 1 индивид в зоната на 10.07.2021 г. Тези данни показват, че през 2021 г. въпреки че не е доказано сигурно гнездене на вида, е възможно да гнезди с ниска численост – 2-3 двойки в зоната, заедно с 1-2 двойки речни рибарки (*Sterna hirundo*), които не са представени в СФ на зоната. Явно гнездовата численост на белобузите рибарки в зоната силно варира, като причината тук не е водното ниво, което в блато Малък Преславец е относително постоянно и не се влияе от водното ниво на р. Дунав.

Посочените заплахи H01, A09, F02 и J02 в докладването по чл. 12 от 2019 г. нямат отношение към зоната. Необходими са по-задълбочени проучвания за да се определят заплахите имащи отношение към популацията на вида и да се предприемат действия за тяхното смекчаване.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 2 дв.	Целевата стойност е определена от СФ, теренни изследвания през 2021 г. и други публикувани източници за гнездовата численост на вида през различните години в зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 гнездящи двойки, с тенденция към поддържане на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване						
				средна численост от 100 дв. Необходимо е провеждане на редовен мониторинг до 2025 г, всяка година за установяване на актуалната численост.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	площ на плаваща водна растителност (най-често водна лилия)	минимум 15-20 м ² за 10 дв., тъй като вида гнезди колоннално	Предпочита да гнезди върху плаваща водна растителност (<i>Nymphaea</i> sp., <i>Nuphar</i> sp. и др.) и коренища, намиращи се на водната повърхност. Най-малкото разстояние между гнездата е около 1 м. В зоната има около 8 ха водни лилии, които са напълно достатъчни да поддържат голяма колония от над 200 дв.	Поддържане в добро състояние на съобществата от плаваща водна растителност – водни лилии подходящи за гнезденето на вида, с минимум площ от 15-20 м ² .						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 45 ха	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на С33. В зоната вида се храни в откритите части на зоната.	Поддържане на водното ниво в зоната, така че да се осигуряват достатъчни водни огледала.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида – хлорофил. (Наредба Н-4, Табл. ФП4 - система за оценка на екологично състояние/потенциал по фитопланктон)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по показател хлорофил в блато Малък Преславец през юли 2018 г. е в рамките на добро (2) състояние, а през август бързо достига екстремни стойности до много лошо (5) (Kazakov et al., 2020).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФ за С33 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

По отношение на гнездящата популация предлагаме актуализация на числеността от 70-178 дв. на 2-190 дв. на база проучванията на гнездовата численост на вида в зоната през годините.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A196	<i>Chlidonias hybridus</i>			r	2	190	p		G	B	A	C	A

Специфични цели за *A229 Alcedo atthis* (земеродно рибарче)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 16-17 см. Размах на крилата 24-26 см. По размери малко по-едро от врабче, но с голяма глава, дълъг, остър клюн и къса опашка. Оперението ярко с метален блясък. Горната страна на главата зелена с напречни сини и синьозелени препаски. Гърбът и надопашката сини до лазурно сини със слаб метален блясък. Плещите тъмnozелени, а надкрилията със светлосини петна. Маховите пера чернокафяви със сини вътрешни ветрила. Опашка тъмносиня. Отстриани на шията по едно беззникаво петно. Гърло бяло. Гърдите и коремът ръждиви до ръждивокафяви. Клюнът черен. Крака коралово червени. Женските с по-бледо оперение, матово, без метален блясък по гърба, кръста и надопашката. Основата на подклюнието светлочервено (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен. Постоянно и скитащо. През зимата напускат водоемите, които обитава през размножителния период, и се среща по не замръзващи части на реки, язовири, рибарници и топлици. Широко разпространен, но не многоброен по брегове, водоеми до около 1200 m надм. в. И в най-благоприятните местообитания числеността е сравнително ниска (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Отвесни глинести, пясъчливи и чакълести брегове. Течащи води, стоящи пресни води, стоящи бракични води, тесни морски заливи, естуари. (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Изследване по поречието на р. Дунав в Словакия (Tursova et al., 2016) установява гнездова плътност от 23-27 дв./ 55 км речен участък и разстояние между гнездата около 816 м. Следователно може да кажем, че на една двойка и трябва около 1-2 км речно течение. Друго изследване (Vilches et al., 2012) установява, че за гнезденето на земеродното рибарче е важно водата в речните течения да е богата на кислород и да не е дълбока, тъй като максималната дълбочина, на която се гмурка рибарчето е около 30 см. Подходящи местообитания за гнездене на вида по Директива за местообитанията са – 2340, 3260, 3270, 1130 (Кавръкова, В. и др. 2009).

Хранене

Предимно с дребни риби (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и линейно разпространение, свързано с речната мрежа (средните и долните течения) и с други водоеми в равнинните и хълмистите части на цялата страна. По-ясно групирано покрай р. Дунав, Черноморското крайбрежие, Източните Родопи и значителни части от Дунавската равнина, Тракийската низина, Софийското поле и др. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (Янков, отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа е уязвим - VU (Vulnerable). Включен в SPEC 3 - Изтощен. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), **гнездящата (постоянен)** популация е от 900–3 600 двойки, като краткосрочната тенденция (2001-2018) на популацията е оценена на намаляваща, а дългосрочната (1980 - 2018) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ (постоянен) с популация, която се оценява на 2-3 двойки (в формуляра пише 20-3 дв., но това явно е техническа грешка), което представлява 0,1 – 0,2 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е често срещан и широко разпространен, но малочислен гнездящ, постоянен вид (Шурулинков и др., 2005). Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове. В ОВМ „Блато Малък Преславец“ видът е с гнездова численост 2-3 дв., същата като в настоящият СФ (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). Вида е отчетен в зоната през гнездовия период на 2021 г. с численост 3 възрастни и 1 млад индивид. Следователно в зоната гнездят 2 дв. В зоната вида гнезди в отвесни брегове както по крайбрежието на блатото, така и по крайбрежието на реката. На 24.05.2021 г бе намерено гнездо на земеродно рибарче в земен, льосов откос на около 600 м от блатото.

Основните заплахи за земеродното рибарче са ерозията и изронването на речните брегове (L01), стабилизирането на речните брегове с каменни и бетонни стени.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 2 дв.	Целевата стойност е определена от СФ и теренни наблюдения през гнездовия период на 2021 г..	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 гнездящи двойки.
Местообитание на вида: характеристика на местообитание то за гнездене.	км, дължина на пясъчливите и глинести брегове осигуряващи подходящи места за гнездене	най-малко 4 км за 2 дв.	В зоната вида гнезди в отвесни брегове както по крайбрежието на блатото, така и по крайбрежието на реката. На една двойка са и необходими между 1 и 2 км речно течение. В зоната има около 1,18 км речни брегове. Покрай блатото има още около 3 км брегове, но не знаем каква част от тях са подходящи за гнездене. Изчислени са чрез GoogleMap. За постигане на целта е необходимо да не се стабилизируют речните брегове на р. Дунав и бреговете покрай блатото в рамките на защитената зона с каменни и бетонни стени, тъй като не позволяват гнезденето на вида	Поддържане на най-малко 4 км подходяща за гнездене брегова ивица.

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

По отношение на гнездящата популация да се оправи техническата грешка, че в зоната гнездят 20-3 дв.! Да стане 2-3 дв.

Species				Population in the site						Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A229	<i>Alcedo atthis</i>			p	2	3	p			C	A	C	C

Специфични цели за A230 *Merops apiaster* (обикновен пчелояд)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 27-29 см. Размах на крилата 44-49 см. Средно голяма птица с ярка окраска и с метален блясък. Лети с маневрен и планиращ полет. Среща се на малки групи и ята. Често капа по дървета и жици, а не по земята. Темето, гърбът и крилата кафяви. Челото светло, беззникаво с със синьозелено петно. Крилата остри, а средните опашни пера забележимо по-дълги от останалите. Гърлото жълто оградено с черна огърлица. Клюнът черен. Останалата долна страна синьозелена (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Прелетен. По време на миграция се среща на ята от няколко до около 400 екз. Масовият прелет през май и от август до средата на септември. Брачните двойки се образуват по време на прелет. Гнезди по отвесни, земни, пясъчливи склонове, както и по брегове на реки. Гнездо строенето започва най-рано през втората десетдневка на май. Изкопават гнезда, като дълбаят пръстта с клюна си, а я изхвърлят с крака. Участват и двете птици, като се редуват (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Открити пясъчливи и сухи места, отвесни глинести, пясъчливи и лъсови брегове на различни водоеми, оврази, склонове и свлачища, ерозирани долове, земни откоси, кариери за добив на инертни материали (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Изследване направено в Унгария (Kerényi and Ivók, 2013) показва, че 51,8% от гнездата на пчелояда са разположени в лъсови или пясъчни склонове обрасли с ниска растителност. Освен това, по-голяма част от гнездата (61,9%) са издълбани в лъос и 28,4% в пясъчлива почва. Наклона на склона, в които се изкопават дупките варира между 11 и 30 градуса. Изследване направено в Германия (Bastian et al., 2018) показва, че по време на гнездовия период пчелояда се храни в територии в близост до колонията, докато в след гнездовите скитания използва по-голямо разнообразие от местообитания, но предпочита земеделските земи. Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 6210, 6250, 6260 (Кавръкова, и др., 2009).

Хранене

Ентомофаг. Храни се основно с пчели и оси, а малките изхранва основно с водни кончета (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Често срещан вид в равнини и предпланини, но не многоброен. Най-многочислен е в Дунавската равнина, Лудогорието, Добруджа, Тракийската низина, Подбалканските котловини, Източни Родопи, Сакар, Източна Стара планина, долините на реките Струма и Места. В планините е разпространен до 1100 м. надм. височина (Нанкинов и др., 1997; Янков, отг. ред., 2007).

Включен е в Приложение 2А на ЗБР. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – също LC. Популацията му е стабилна в Европа. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), **гнездящата** популация е от 20 000 – 60 000 двойки, като краткосрочната тенденция на популацията е оценена на нарастваща. Дългосрочната тенденция (1980-2018) на популацията е нарастваща.

Мигриращата популация се оценява на 80 000-120 000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F03.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **гнездящ**, като популацията се оценява на **20-20 двойки**, което представлява 0.03–0.1 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Пчелояда е също **мигриращ** за зоната. В СФ е посочен само като присъстващ (категория Р), без да е дадена стойност за числеността на вида (DD – липсват данни). Оценката на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В ОВМ „Блато Малък Преславец“ видът не е посочен (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). Видът не се съобщава като гнездящ в зоната през периода 2010-2012 г. (Матеева и др., 2013). В Дунавската равнина е многочислен и почти повсеместно разпространен гнездящ вид (Шурулинков и др., 2005). Разпространението се колебае силно на места според наличието на подходящи места за гнездене. По време на теренните изследвания на 19.05.2021 г. е отчетен 1 инд. Смятаме, че през 2021 г. вида не е гнездил в зоната, макар че наблюдавахме стари дупки на вида в лъсови стени в границите на зоната.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Видът е с категория „Р“ и липсват данни за неговата численост в СФ (DD data quality). В Дунавската равнина видът се среща по време на миграция на ята от 10 до 50 инд. (Шурулинков и др., 2005). Поради тази причина предлагаме в СФ да се посочи численост за мигриращата популация 10-50 инд. Данните от eBird показват, че вида е бил наблюдаван в зоната на 29.08.2021 г. с численост 20 инд.

Заплаха за вида в зоната е намаляване площта на земните откоси подходящи за гнездене, в резултат на обрастване с дървета и храсти около подходящи такива.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популация	дв.	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФ и данните от теренното проучване през размножителния сезон на 2021 г. Предлагаме минималната целева стойност да е 1, като тя	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
			няма да се постигне всяка година, тъй като видът не гнезди всяка година в зоната.	
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	най-малко 10 инд.	Видът е с категория „P“ и липсват данни за неговата численост в зоната (DD data quality). В Дунавската равнина видът се среща по време на миграция на ята от 10 до 50 инд. (Шурулинков и др., 2005). Поради това предлагаме за численост на мигриращата популация да се посочи 10-50 инд.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата мигрираща численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: площ на подходящи места за гнездене	ха, площ на земни и льосови земни откоси	неизвестна	Понастоящем не може да се определи площта на наличните земни откоси в зоната. Необходимо е отделно проучване.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида чрез запазване на земните, пясъчни и льосови земни откоси в зоната, почистване на растителността пред таква откоси за осигуряване на достъп до тях за гнездене на вида.
Местообитание на вида: площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	най-малко 66 ха	Изчислена на база откритите типове местообитания в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФ като % на местообитание N09, N12, N15 и N23. Най-вероятно вида се хранят и извън зоната.	Поддържане на състоянието по този параметър. Редовен мониторинг.

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

По отношение на **гнездовата** популация. Поради факта, че видът не гнезди всяка година в зоната, предлагаме минималната численост от 20 инд. да бъде променена на 0 инд.

По отношение на **мигриращата** популация. Въпреки, че липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, знаем, че в Дунавската равнина видът се среща по време на миграция на ята от 10 до 50 инд. (Шурулинков и др., 2005). Поради тази причина предлагаме в СФ да се посочи численост 10-50 инд. В колона Cat. да отпадне стойност P, а в колона Data quality, стойност DD да стане G.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A230	<i>Merops apiaster</i>			r		20	p		G	C	B	C	C
B	A230	<i>Merops apiaster</i>			c	10	50	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A234 *Picus canus* (Сив кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 25-26 см. Размах на крилата: 38-40 см. Челото и предната част на темето са червени, а задната част на темето и тилът са сиви с неясни тъмнокафяви надлъжни резки. Между клюна и окоето има черно петно. От ъгъла на клюна до под ухото има тънка черна ивица – „мустаци“. Горната страна на тялото е сива със слаб зеленикав оттенък по кръста. По-дребен от зеления кълвач. Издава силен, писклив кръсък, който завършва провлачено, за разлика от зеления кълвач, при които завършва рязко (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

За България е постоянен вид, който през есенно-зимния период скита из равнините. Гнезди в планински, по-рядко в равнинни гори. От равнинните гори най-висока плътност има в горите от липа (50 индивида на 100 ха) и от цер – 20 инд./1 кв. км. В селища се среща рядко. Гнезди в дървесни хралупи, които сам изкопава. Гнездовата камера е в ствол с диаметър над 35 см и на височина 0,85 – 15 м

Характерно местообитание

Обитава стари (първични) букови и дъбови гори до 1000-1200 м надморска височина. Обитава също крайречни и други гори със стари дървета, градски паркове, овощни градини. Извън гнездовия период се среща до горната граница на горите. Според Янков (отг. ред., 2007) гнезди в стари широколистни гори (Алувиални и много влажни гори и храсталаци, Широколистни листопадни гори и Смесени гори, често и в по-гъсти крайречни ивици с лонгозен характер (Ивици дървета, храсти и мозайки от тях), понякога в стари крайградски паркове, селища от селски тип.

Изследване в Западни Родопи разкрива, че сивият кълвач обитава разнообразни горски местообитания, но предпочита горите от бук и бял бор. Повечето от териториите се намират в стари гори с много умиращи или сухи дървета. Надморските височини на местностите варират от 450 до 1535 м (средно 1185 м) (Shurulinkov et al., 2012). Изследване в Алпите (Австрия) разкрива, че сивия кълвач има петнисто разпространение като обитава полуотворени широколистни и смесени гори. Има определени предпочитания към горите по източни и западни склонове. В изследването е установена средна плътност от 0,5-0,6 територии/100 ха, като когато местообитанието е оптимално плътността може да достигне 1,25 територии/100 ха. (Weißmair and Pühringer, 2015). Изследване в Норвегия показва, че през лятото сивите кълвачи използват за търсене на храна територия от около 50-100 ха, докато през зимата – 4500-5400 ха. (Rolstad and Rolstad, 1995). В Западна Полша в стопанисвани гори е установена гнездова плътност от 0,3-0,6 територии/100 ха. Хралупите са разположени изключително в бук като дебелината на дървото на височината на гърдите е 56 см. Според авторите сивият кълвач гнезди в стари дървета (с дебелина на ствола над 40 см), но се храни в по-млади гори богати на мравки (Kosiński and Kempa, 2007). Подходящи местообитания за гнездене на вида са - 91E0, 91F0, 91H0, 91M0, 91Z0 (Кавръкова, В. и др. 2009).

Хранене

Храни се с яйца, ларви и възрастни на мравки, различни насекоми, които се срещат по кората на дърветата и под нея. Зависи много от изобилието на мравки, а през зимата от насекоми ксилофаги и ларвите им (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение на територията на цялата страна, обхващащо по-цялостно Странджа, Източна и Западна Стара планина, Средна гора, Витоша и планините около нея, Пирин, Централните Родопи, Черноморското крайбрежие, поречията на реките Дунав, Искър и другите по-големи реки в Дунавската равнина, Тунджа, Арда, Струма и др. Разпръснато в Западните погранични планини, Подбалканските котловини. Числеността му е сравнително ниска в цялата страна.

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен е също в Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 3 - изтощен (BirdLife International, 2017). Включен в Червена книга на Р България (2015) в категория „застрашен“.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), видът се опазва като **постоянен** с популация между 6500 и 10 000 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) тенденция са стабилни. Посочени са следните заплахи: B02, B03.

В Червената книга (2015) са посочени следните заплахи: силно намаляване на площта на старите гори през последните 50 години; залесяване с иглолистни култури и санитарни сечи; незаконни сечи в равнините и ниския планински пояс през последните 15 години; намаляване на трофичната база; тясна специализация към храна и местообитание; конкуренция на черния, но особено на зеления кълвач, по-специализиран в лова на мравки по земята.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е **гнездящ (постоянен)**, като популацията се оценява на **1-1 двойки**, което представлява 0,01 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В ОБМ „Блато Малък Преславец“ е посочена гнездова численост 1 дв. (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). В средна Дунавска равнина е относително рядък гнездящ вид, по-често срещан през есенно-зимния период (Шурулинков и др., 2005). През гнездовия период на 2019 г. вида е отчетен през месеците април и май с численост 2 инд. (observation.org). През 2021 г. сивия кълвач е наблюдаван в зоната на 19 май. Предвид изискванията на вида за териториални участъци от средно 160 ха / 1 дв., по всяка вероятност, местообитанието в зоната едва ли ще може да поддържа повече от 1-2 двойки.

Вероятни заплахи за вида в зоната могат да бъдат: намаляване на площта на старите гори в зоната; залесяване с иглолистни култури и санитарни сечи; незаконни сечи в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	Целевата стойност е определена на база СФ и теренните наблюдения през гнездовия период на 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Местообитание на вида: площ на подходящи местообитания за гнездене и търсене на храна;	ха	най-малко 260 ха	Изчислена въз основа на % местообитание от широколистна естествена гора в рамките на зоната. Площта на гнездовото и хранителното местообитание до голяма степен се припокриват. Поддържането на подходящите места за гнездене на вида се осъществява чрез: 1/ ограничаване на санитарните сечи в старите гори в зоната; 2/ при възобновителните сечи да бъдат оставяни по 25–30 стари дървета на 1 ха.	Поддържане на подходящите места за гнездене на вида. Запазване площта на подходящите местообитания, най-малко 260 ха.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой на подходящит е биотопни дървета с хралупи за гнездене	Най-малко 1 биотопно дърво/ха	Гнездовите камери в ствола на стари дървета (с дебелина над 40 см в диаметър), които издълбава сам. На височина над 4-8 м от земята.	Междинна цел: да се изясни броя на подходящите за гнездене дървета в зоната до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФ за С33 BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A236 *Dryocopus martius* (черен кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45-47 см. Размах на крилата: 64-68 см. Черният кълвач е най-големият кълвач, който се среща в България. Има полов и възрастов диморфизъм. Мъжкият е черен, само челото, темето и тилът са червени. Клюнът е кехлибарено-жълт. Ирисът жълт. Челото и темето на женската птица са черни, а само тилът ѝ е червен. При полет правят впечатление голямата глава и тънкият врат. Маха бързо с крила и лети с гмуркащ полет (Нанкинов и др., 1997; Симеонов и др., 1991).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид за страната. Размножителният период е май-юни. Гнезди в хралупи на височина 8-30 м. Гнездовата камера се издълбава в ствола на дърво с диаметър над 40 см и на височина над 4 м, или се използват стари гнездови камери и хралупи за ношуване. Отворът на хралупата правоъгълен. В планински букови гори има плътност от около 10 инд./100 ха, а в горите от бяла мура, черна мура и черен бор до 2 инд./100 ха. (Нанкинов

и др., 1997). Участъците на двойките в стари иглолистни гори е около 300 ха, в букови – 400 и в дъбови 500–600 ха. В гори с малко отмиращи и едроразмерни дървета участъкът на една двойка е на площ 1000–1600 ха (Спиридонов и др. в Червена книга, 2015).

Характерно местообитание

Гнезди в стари иглолистни, широколистни гори (планински букови) и смесени и гори, а също и алувиални и много влажни гори и храсталаци. По-рядко в стари градски паркове и градини (особено такива от лесопарков тип) и в крайречни пояси ивици дървета, храсти и мозайки от тях. Разпространен до 2100 м. надморска височина. Проучване на избора на местообитания в Алпите показва, че черният кълвач предпочита бял бор (*Pinus sylvestris*) за хранене, вероятно поради изобилието от мравки и обикновен бук (*Fagus sylvatica*) за гнездене и ношуване (Восса et al., 2007). Видът предпочита гори в по-късни етапи на сукцесия - високи дървета с голям диаметър, повече мъртви дървесни отломки, особено големи дънери, гъсти корони на дърветата (Khanaposhtani et al., 2012).

Хранене

Хранят с яйца, ларви и възрастни короеди, ликоеди, хоботници, сечковци, листоеди, мравки и др., по-рядко използва семена на широколистни и иглолистни дървета (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение в планинските гористи части на страната – Рило-Родопския масив, Стара планина, Средна гора, Витоша и околните ѝ планини, Странджа и др., до горната граница на гората. Разпръснато или групирано в съседни квадрати в равнинните райони с гори (Лудогорие, Добруджа, крайбрежието на р. Дунав и някои части на Дунавската равнина, Тракийската низина и др.) (Янков, ред., 2007).

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). В Европа популацията му е стабилна. Включен в Червената книга на Р България (2015) в категория „уязвим“.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), видът се опазва като **гнездящ (постоянен)** с популация между 4500 и 8000 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) тенденция са увеличаващи се. Посочени са следните заплахи: B02; B03.

В Червената книга (2015) са посочени като заплахи изсичането на старите гори и санитарните сечи. Намаляване на хранителната база, в частност на червената мравка. Конкуренцията на сивия, белогърбия и зеления кълвач. Тясната специализация към храна и местообитание.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е **гнездящ (постоянен)**, като популацията се оценява на **1-1 двойки**, което представлява 0,01-0,02 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В ОВМ „Блато Малък Преславец“ не е посочена гнездова численост (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). В средна Дунавска равнина е относително рядък гнездящ

вид, по-често срещан през есенно-зимния период (Шурулинков и др., 2005). По време на теренните наблюдения през гнездовия период на 2021 г. вида беше наблюдаван в зоната с численост 1 инд. На 20.05.2019 г. черният кълвач е бил регистриран в зоната отново с численост 1 инд. (eBird.org). Предвид изискванията на вида за териториални участъци от средно 450 ха / 1 дв., по всяка вероятност, местообитанието в зоната едва ли ще може да поддържа повече от 1 двойка.

Заплахи за вида в зоната може да са: изсичането на старите гори и санитарните сечи; намаляване на хранителната база, в частност на червената мравка; конкуренцията на сивия и зеления кълвач; тясната специализация към храна и местообитание.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	Целевата стойност е определена на база СФ и теренните наблюдения през гнездовия период на 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Местообитание на вида: площ на подходящи местообитания за гнездене и търсене на храна;	ха	най-малко 260 ха	Изчислена въз основа на % местообитание от широколистна естествена гора в рамките на зоната. Площта на гнездовото и хранителното местообитание до голяма степен се припокриват. Поддържането на подходящите места за гнездене на вида се осъществява чрез: 1/ ограничаване на санитарните сечи в старите гори в зоната; 2/ при възобновителните сечи да бъдат оставяни по 25–30 стари дървета на 1 ха.	Поддържане на подходящите места за гнездене на вида. Запазване площта на подходящите местообитания, най-малко 260 ха.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой на подходящит е биотопни дървета с хралупи за гнездене	Най-малко 1 биотопно дърво/ха	Гнездовите камери в ствола на стари дървета (с дебелина над 40 см в диаметър), които издълбава сам. На височина над 4-8 м от земята.	Междинна цел: да се изясни броя на подходящите за гнездене дървета в зоната до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Предвид наличната информация не е необходима актуализация на СФ.

Специфични цели за A868 *Leioricus medius* (среден пъстър кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 19-22 см, размах на крилата: 33-34 см. (Cramp ed., 1985; Svensson 2013). Възрастните са с черни гръб и надопашка, бели плещи и бели ивици по крилата; челото е белезникаво, а темето и тилът са червени; черната ивица по бузата не се свързва

с тила, клюна и раменете; гърдите и коремът са белезникави с надлъжни черни ивици, а подопашката е червена. Най-силно подвижният кълвач, който рядко се застоява за кратко време на едно място. Каца както по ствола, така и по страничните клони на дърветата. Доста гласовит, като един от типичните му позиви прилича на кръсък на ястреб. (Нанкинов и др., 1997; Симеонов и др., 1991).

Характер на пребиваване в страната

В България е постоянен вид като през зимата се среща по-често в равнините. Гнезди в хралупи по дърветата, главно в предпланински и хълмисти райони. През зимата често се включва в ята с участието на редица видове врабчоподобни птици и скитат в гората.

Характерно местообитание

Гнезди в различни типове широколистни гори, стари овощни градини, редки широколистни гори от парков тип, градини, крайречни галерии от върба, елша и топола, островни гори сред полето (често от дъб, ясен, бряст). Предпочита топли дъбови гори в пресечени местности, богати на сухи и съхнещи дървета. Много рядко се среща и в смесени гори, с участие на бук, бял или черен бор. Среща се в низините, в хълмисти и предпланински райони, до около 1400 -1500 м.н.в. През зимата се среща в същите местообитания, в които и гнезди, но слиза по-често в селищата и в полите на планините.

Средните пъстри кълвачи се хранят главно върху широколистни дървета с груба кора. Най-използваните дървесни видове са дъбовете, но могат да се хранят и върху букове (*Fagus sylvatica*), тополи (*Populus spp.*), елши (*Alnus spp.*), брези (*Betula spp.*) или върби (*Salix spp.*). Независимо от дървесните видове, средните пъстри кълвачи предпочитат дървета с голям диаметър - поне 36 см. Хранят се предимно върху живите части на короната на дърветата. Мускулите на врата и клюна са по-слаби при средния пъстър кълвач в сравнение с другите кълвачи. Затова предпочитат дървета с по-мека дървесина за издълбаването на хралупа. В действителност този кълвач често използва изгнили дървета, живи дървета с гниеща мека дървесина или дънери. Предпочитани дървесни видове за хралупи в блатисти гори са черна елша (*Alnus glutinosa*) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*), докато в дъбово-габаровите гори са обикновен габър (*Carpinus betulus*) и обикновен дъб (*Quercus robur*) (Robles et al., 2021; Hebda et al., 2016). Според Müller et al. (2009) средният пъстър кълвач обитава гори със средна възраст повече от 95 години, като диаметъра на дърветата на нивото на гърдите трябва да е повече от 36 см. Заплаха за гнездовата популация на средния пъстър кълвач е фрагментацията на дъбовите гори. Друго изследване в Полша (Kosiński and Kempa, 2007) установява, че гнездовата плътност на вида е 0,9-1,0 територии на 10 ха. Може да гнезди в местообитания с кодове 9180, 91E0, 91F0, 92A0, 91Z0, 9260, 92C0, както и във всички типове дъбови и дъбово-габарови гори.

Хранене

Средният пъстър кълвач се храни с различни насекоми – бръмбари, мравки, ларви на насекоми (особено на бръмбари сечковци, но също и видове от сем. Curculionidae, Chrysomelidae, Carabidae и др., както и на пеперуди), правокрили, полутвърдокрили, двукрили, паяци, които намира в кората на засъхващи и здрави дървета. Понякога се храни и с растителна храна – семена и плодове - например шишарки от смърч, лешници, букови и дъбови жълъди, череши, сливи, грозде, царевица и др. (Нанкинов и др., 1997; Stamp ed., 1985).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение на по-голямата част от територията на страната, по-плътно в планините, районите с равнинни гори и по поречищата на някои от

по-големите реки (Дунав, Тунджа, Марица, Струма, Арда и др.). С отделни находища в Дунавската равнина, Тракийската низина и други по-ниски райони (Янков отг. ред., 2007)

Приоритетен за опазване застрашен от изчезване вид (ЗБР, Приложение 2), защитен на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Включен в Приложение 1 на Директива за птиците. Не е включен в Червена книга на Р България (2015).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 10 000 и 12 000 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е неизвестна. Посочени са следните заплахи: B02, B03, B06.

При докладването по чл. 12 като заплахи за вида са посочени превръщането на горите в култури, внасянето на неместни дървесни видове и сечите на отделни дървета. За съжаление горскостопанските сечи от различни типове действат твърде негативно върху вида. Особено неблагоприятно въздействие оказват сечите на крайречните гори, санитарните сечи и възобновителните сечи с кратък период между отделните серии на сеч. Използването на химикали в лесозащитната практика също е потенциален негативен фактор за вида. У нас в миналото масово са се правили реконструкции на дъбовите гори в иглолистни култури, което е ограничило до голяма степен площта на потенциалното местообитание на средния пъстър кълвач.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е **гнездящ (постоянен)**, като популацията се оценява на **1-1 двойки**, което представлява 0,01 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В ОВМ „Блато Малък Преславец“ не е посочена гнездова численост (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). В средна Дунавска равнина е рядък гнездящ вид (Шурулинков и др., 2005). По време на теренните наблюдения през гнездовия период на 2021 г. вида не беше наблюдаван в зоната. На 21.06.2017 г. вида е бил регистриран в зоната с численост 2 инд. (eBird.org). На една двойка са и необходими около 10 ха подходящо местообитание.

Заплахи за вида в зоната може да бъдат: сечите на крайречните гори, санитарните сечи и възобновителните сечи с кратък период между отделните серии на сеч, а също и трите заплахи посочени в докладването по чл. 12 от 2019 г. - B02 (Превръщане на едни видове гори в други, включително монокултурни), B03 (Повторно заселяване с неместни или нетипични видове или интродуциране на такива видове (включително нови видове и ГМО), B06 (Изсичане на отделни дървета (без гола сеч).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	Целевата стойност е определена на база СФ и теренните наблюдения през гнездовия период на 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Местообитание на вида: площ на подходящи местообитания за гнездене и търсене на храна;	ха	най-малко 260 ха	Изчислена въз основа на % местообитание от широколистна естествена гора в рамките на зоната. Площта на гнездовото и хранителното местообитание до голяма степен се припокриват. Поддържането на подходящите места за гнездене на вида се осъществява чрез: ограничаване на санитарните сечи в старите дъбови гори в зоната; при възобновителните сечи да бъдат оставяни по 25–30 стари дървета на 1 ха.	Поддържане на подходящите места за гнездене на вида. Запазване площта на подходящите местообитания, най-малко 260 ха.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой на подходящит е биотопни дървета с хралупи за гнездене	Най-малко 1 биотопно дърво/ха	Гнездовите камери в ствола на стари дървета с мека дървесина (с дебелина над 40 cm в диаметър), които издълбава сам. Предпочитани дървета са дъб, елша, ясен.	Междинна цел: да се изясни броя на подходящите за гнездене дървета в зоната до 2025 г.

Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“

По отношение на гнездовата популация:

- в колона „Type“ е необходимо буквата “r” (reproducing) да се замени с буквата “p” (permanent), тъй като вида е постоянен за страната.
- Промяна на кода (code) и научното наименование на вида (scientific name), съобразно актуалната номенклатура от Докладването по Чл. 12 от 2019 г.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A868	<i>Leiopicus medius</i>			p	1	1	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A429 *Dendrocopos syriacus* (сирийски пъстър кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 22-25 cm, размах на крилата 34-39 cm (Cramp ed., 1985; Svensson, 2013). Гърбът е черен с две добре изразени дълги бели петна. Коремът е бял, подопашнето – розово. Мъжките имат червено петно на тила, което при женските липсва. Кормилните пера са черни, като крайните кормилни са с бели петна. Трудно отличим от големия пъстър кълвач главно по черната ивица, която започва от клюна и продължава от страни на врата и не огражда бузата отзад. При младите цялото теме и тил са червени, а на коремът и гърдите имат фини тъмни ивици (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен. През зимата често се включва в ята с участието на редица видове врабчоподобни птици и скитат в по-широка околност. Гнезди в хралупи по дърветата, главно в равнинните и низини области на страната. Често хралупите са разположени на овощни дървета. Гнезди в хралупи на широколистни дървета на височина от 1 до 10 m. (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди в стари овощни градини, редки широколистни гори от парков тип, градини, дворове в малките населени места, крайнини на гори, крайречни галерии от върба, елша и топола, островни гори сред полето (често от дъб, ясен, бряст) Среща се в низините и в хълмисти и предпланински райони, до около 1000 м.н.в. През зимата се среща в същите местообитания в които и гнезди (Нанкинов и др., 1997). Сред европейските видове кълвачи само сирийският пъстър кълвач е синантропен вид, заемащ както селски, така и градски райони. Установено е, че в градовете присъствието му се свързва с наличието на орехови дървета, овощни дървета и по-стари дървета с мека дървесина (тополи, върби) (Figarski, 2018). Друго изследване (Michalczyk and Michalczyk, 2016) в ЮИ Полша установяват, че гнездовата плътност на вида в оптимални за него местообитания - антропогенни дървесни насаждения е 8.63 - 10.55 дв./10 km², т.е. около 1 дв. на 100 ха. Ако местообитанието не е оптимално плътността е 1.18 to 1.44 дв./10 km² (около 1 дв. на 1000 ха). Те установяват също, че в антропогенна среда 90% от гнездата са на сирийски пъстър кълвач, а останалите са на голям пъстър кълвач. Овощните градини са териториите, в които са разположени най-голям процент (53,5%) от гнездата и са единствения вид насаждение, предпочитано от този вида. Избягва горите и групите от дървета, които се предпочитат от големия пъстър кълвач. Изследване на гнездовите местообитания на сирийския пъстър кълвач в Югоизточна Полша разкрива, че предпочитани за гнездене са по-дебели и в по-лошо състояние дървета. Сирийският пъстър кълвач може да е чувствителен към загубата на по-дебели (повече от 40 см. в диаметър), умиращи и по-стари дървета на възраст 40-60 години. Също така може да има негативно отражение увеличаването на дела на иглолистните дървета, които не са предпочитани за гнездене (Michalczyk, 2020). Може да гнезди в местообитания с кодове 9180, 91E0, 91F0, 92A0, 91Z0 по Директива за местообитанията, както и във всички кодове дъбови гори, но само в разредени участъци или в крайнините им.

Хранене

Сирийският пъстър кълвач се храни с различни насекоми – бръмбари, мравки, шурци, ларви на насекоми, главно бръмбари и пеперуди, паяци, които намира в кората на засъхващи и здрави дървета. Понякога се храни и с плодове - грозде, ябълки, орехи, костилки на кайсии и др. (Stamp ed. 1985, Нанкинов и др.1997). Изследване в Полша разкрива, че сирийските пъстри кълвачи хранят малките си основно с гъсеници на пеперуди (*Lepidoptera*), ларви на бръмбари (*Coleoptera*), майски бръмбари (*Melolontha melolontha*), други членестоноги, орехи (*Juglans regia*), плодове на череши (*Prunus avium*) и вишни (*Prunus cerasus*) и други растителни части. (Michalczyk and Michalczyk, 2017).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сирийският пъстър кълвач се среща в цялата страна с изключение на високите планини, над 1000 м.н.в. Отсъства и в компактни, обширни горски масиви като тези във вътрешността на Странджа, Източна Стара планина и Същинска Средна гора. В безлесните равнини се среща в селищата и покрай реките. Сравнително многочислен вид, но с намаляваща численост през последните 15-20 години.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус според IUCN е LC (Least Concern) както за света, така и за Европа.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. **гнездовата** популация е оценена на 12 000-25 000 двойки. Краткосрочната тенденция е намаляваща. Дългосрочната тенденция е стабилна. Като заплахи са посочени превръщането на горите в култури и промяната на предназначението на земите/горите/ в индустриални, промишлени зони. Други негативни фактори са пожарите, изоставянето и впоследствие изсичането на старите овощни градини, химизацията в овощарството и растениевъдството, изсичането на крайречните и крайпътни гори, особено на ивиците тополи покрай реки и канали.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **гнездящ (постоянен)**, като популацията се оценява на **6-6 двойки**, което представлява 0,02-0,05 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В средна Дунавска равнина е обикновен и повсеместно разпространен вид като обитава градини, акациеви и тополови насаждения, паркове, крайречни разредени горички, групи дървета. Често се среща в селищата, включително в градовете особено през есенно-зимния период. Не е срещан по дунавските острови. (Шурулинков и др., 2005). През гнездовия период на 2021 г. в зоната беше отчетен 1 женски инд. на 24.06.2021 г. През май 2019 г. вида също е бил отчетен в зоната (eBird.org).

Заплахи за вида в зоната може да са: превръщането на горите в култури и промяната на предназначението на земите/горите/ в индустриални, промишлени зони. Други негативни фактори са пожарите, изоставянето и впоследствие изсичането на старите овощни градини, химизацията в овощарството и растениевъдството, изсичането на крайречните и крайпътни гори, особено на ивиците тополи покрай реки и канали.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3 двойки	Определена на база СФ, теренни изследвания през 2021 г., литературни данни и поемността на местообитанието	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи двойки.
Местообитание на вида: характеристика на местообитанието за гнездене и търсене на храна;	ха	265 ха	Местообитанията на вида не могат да бъдат определени точно, тъй като той обитава голямо разнообразие от типове. Изчислена въз основа на процентното участие на следните типове местообитания в зоната: N23 – градове, села, пътища и N16 – широколистни гори.	Поддържане на подходящите места за гнездене на вида чрез запазване на крайпътни и крайречни дървета, стари овощни градини и крайпътни дървета в селата. Запазване площта на подходящите местообитания, най-малко 265 ха.

6. Необходимост от промени в СФ

По отношение на гнездящата популация предлагаме като минимална численост да се посочи 3 дв. вместо отново 6 дв., тъй като местообитанията в зоната, според нас, не могат да поддържат повече от 3-4 дв.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>			p	3	6	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A338 *Lanius collurio* (червеногърба сврачка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 17 см. Размах на крилата: 24-27 см. Малко по-едра от врабче. Има набито тяло, сравнително къси, закръглени крила и относително дълга опашка. Клюнът характерен, със закривен връх, подобен на този на хищна птица. Има добре изразен полов диморфизъм. Мъжкият е със сива глава и врат, кафяв гръб и черна маска през окото. Гърлото и бузите бели, гърдите и страните на тялото розови. Опашката черна с бели полета в основата. При женската главата и гърбът са кафяви със слаб или без тъмен вълновиден рисунък. Вратът обикновено сив. Долната страна бяла или жълтеникава с напречен тъмен вълновиден рисунък. Обикновено стои вертикално на избран от нея за наблюдателен пункт клон (Иванов, 2011).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящ и прелетен. По време на миграция е по-многочислен по Черноморското крайбрежие. Напролет най-рано се появява в началото на април. През есента отлита от края на август, най-късно до края на октомври. Моногамна птица. Гнезди единично. Гнездата са най-често в гъсти бодливи храсти (шипка, глог, драка, дива круша и др.) и по-рядко по дървета на височина от 0,5 до 2 м и по-високо (Иванов, 2011).

Характерно местообитание

Гнезди в открити пространства примесени с храсталаци на местата с умерен климат, сухолюбивы храсталаци, пустеещи земи, в крайнините на разреждени широколистни листопадни гори, сечища, в овощни градини, дървесни и храстови плантации, ивици дървета (полезащитни пояси), храсти и мозайки от тях, градски паркове и градини и други образли с храсти и слабо посещавани места в градове, села и индустриални зони, както и в селища с разпръснати дворове (планински махали, вилни зони и т.н.) (Янков, ред., 2007). Числеността в овощни градини е 2,1-2,5 дв./10 ha; в насаждения от *Robinia pseudoacacia* – 2,7 дв./10 ha; изкуствени насаждения от черен бор (500-800 м) – 2 екз./10 ha; в дъбови гори – 1-7 екз./10 km; храсталаци с преобладаване на драка – 15 екз./10 ha; в степни местообитания – 0,2-0,6 дв./10 ha; нискостеблени гори (храсталак) – 6,8-8,7 дв./10 ha (Иванов, 2011). Проучване на избора на гнездови местообитания в Италия показва, че най-подходящи са обработваемите земи с жив плет и ливади с голяма надморска височина. Като в двете местообитания са регистрирани близки числености на популацията (0,27 дв./10 ha в земеделските земи и 0,30 дв./10 ha в ливадите). Всички гнезда в земеделските земи са разположени в храсти, най-често трънка (*Prunus spinosa*; 48,5%), шипка (*Rosa canina*; 25,8%), къпина (*Rubus ulmifolius*; 12,1%) и глог (*Crataegus monogyna*; 8,3%) (Morelli, 2012). Проучване от Финландия разкрива предпочитанията на местообитания на червеногърбата сврачка по време на гнездовия период и след него.

Горските местообитания (редки стари борови гори) и естествените ливади се използват еднакво по време на размножителния период, но след размножаването сврачките показват предпочитание към ливадите и обработваемите земи, докато избягват горите. Предпочитанието към ливадите във фазата след размножаването съвпада със значително по-голямото количество скакалци и щурци (*Orthoptera*) в това местообитание. Сврачките предпочитат местообитания за хранене, където големите насекоми са в изобилие (Karlsson, 2004).

Хранене

Храната на възрастните птици включва насекоми, основно бръмбари, но също и други безгръбначни, малки бозайници, птици и влечуги (Иванов, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространен е повсеместно в цялата страна като гнезди и на около 2000 м н.в. на Витоша и Рила. Числеността е сравнително равномерна и висока – в преобладаващия брой квадрати гнездят стотици двойки. По-ниска е в по-високите части на планините, в нископланински и равнинни райони с по-плътна горска покривка и такива, доминирани от земеделски култури (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен е също в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 2 (BirdLife International, 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 170 000 и 380 000 двойки. Краткосрочната (2001-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са намаляващи. Посочени са следните заплахи и въздействия: A10 и A07.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002065 „Блато Малък Преславец“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е **гнездящ**, като популацията се оценява на **4-6 двойки**, което представлява 0,001 – 0,002 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В ОВМ „Блато малък Преславец“ е посочена гнездова численост от 1 дв. (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). Разпространен е повсеместно в цялата страна. В средна Дунавска равнина е повсеместно разпространен в подходящи местообитания (Шурулинков и др., 2005). През гнездовия период на 2021 г. (8 юни) са отчетени 2 инд. в зоната (eBird.org).

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A10 - „недостатъчна паша от селскостопански животни“ и A07 - „Изоставяне на традиционното стопанисване/ползване на други земеделски или агро-горски системи“. И двете са потенциално валидни за зоната, особено първата.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 4 дв.	Целевата стойност е определена на база СФ, теренните наблюдения през гнездовия период на 2021 г. и друга налична публикувана информация за числеността на вида в зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 4 гнездящи двойки.
Местообитание на вида: площ на подходящите местообитания за гнездене и търсене на храна	ха	най-малко 55 ха	Изчислена въз основа на % участие на откритите и храсталачни местообитания N09-Сухи ливади, степи, N23-градове, села, пътища и N15-други обработваеми земи в рамките на зоната. Площта на гнездовото и хранителното местообитание до голяма степен се припокриват. За поддържането на подходящите местообитания е необходимо: да не се премахват синорите и храстите покрай обработваемите земи; запазване на храсталачните местообитания в зоната чрез пашуване на добитък.	Запазване площта и поддържане на подходящите местообитания, най-малко 55 ха.

6. Необходимост от промени в СФ за СЗЗ BG0002065 „Блато Малък Преславец“ Предвид наличната информация не е необходима актуализация на СФ.

Литература

- Големански, В. и др. (Eds) 2015. Червена книга на Република България, Том 2, Животни, БАН-МОСВ, София, 250 стр.
- Даскалова Г., Шуруликов П., Ангелов И., Петров П. 2020. Птиците на Тунджанската хълмиста низина. Globe Edit 408 стр.
- Демерджиев, Д. 2000. Видов състав, сезонна и годишна динамика на орнитофауната във влажните зони между с. Партизанин и с. Оризово, Старозагорско. – Дипл. работа, ПУ, катедра „Зоология на гръбначните животни“.
- Димитров, Д. 2018. Експедиция за проучване на гнездящите птици по река Дунав в Българо-Румънския участък през 2017 г. Десета юбилейна студентска научна конференция на Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“, Биологически факултет, Катедра „Екология и ООС“, 1 ноември 2018 г., Пловдив, 98-120.
- Иванов Б. 1979. Проучване върху числеността на някои водоплаващи птици през зимните месеци на 1975/1976-1977/1978 в три блата край р. Дунав. Екология, БАН, 5: 30-40.

- Иванов Б. 2011. Фауна на България. Том 30. Част III. Акад. издателство „Проф. Марин Дринов“, 407 с.
- Иванов, Б., Ю. Муравеев. 2002. Национален план за действие за опазването на малкият корморан (*Phalacrocorax rugosus*) в България, 2002–2006 г. – В: Янков, П. (отг. редактор). Световно застрашени видове птици в България. Национални планове за действие за опазването им, Част 1. БДЗП – МОСВ, Природозащитна поредица, Книга 4, БДЗП, София, 13–37.
- Зехтинджиев П., Илиева М., Бедев К. 2015. Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*) В: Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, книга 10. БДЗП, София, 73 стр.
- Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ 2009. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание. Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация “ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ“, София.
- Матеева М., С. Стойчев, В. Василев, Д. Плачийски, П. Янков, Х. Сиердсема. 2013. Проучване на гнездящите птици в защитени зони за птици от Натура 2000- Доклад. Обединение ЕКОНЕКТ, София, 226.
- Матеева, И., и Янков, П. 2013. Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания. Доклад, МОСВ, <http://natura2000.moev.government.bg/Home/Reports>. Нанкинов Д. 2009. Изследвания върху фауната на България. Птици – Aves. София. 405 стр.
- Нанкинов, Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов. 1997. Фауна на България. Том 26. Aves, част II. София, издателство „Пенсофт“: 213-216.
- Петков, Н. (2007). „Блато Малък Преславец“ – В Костадинова, И. и Граматиков, М. (ред.). Орнитологично важните места в България и Натура 2000. БДЗП, Природозащитна поредица, Книга 11, София, БДЗП, стр. 345-347.
- Плачийски, Д., Д. Демерджиев, Г. Попгеоргиев, Н. Петков, Ю. Корнилев 2014. План за действие за опазване на малкия корморан (*Phalacrocorax rugosus*) в България (2014–2023 г.). София, БДЗП-МОСВ: 98 с.
- Симеонов, С. Т. Мичев, Д. Нанкинов. 1990. Фауна на България, 20, Aves. Част 1, С., БАН, 148.
- Симеонов, С., Т. Мичев. 1991. Птиците на Балканския полуостров, издателство „Петър Берон“, 128.
- Спиридонов Ж., Ц. Златанов, Д. Кючуков. 2015. Сив кълвач, *Picus canus*. В: Големански В. и др. (Eds) 2015. Червена книга на Република България, Том 2, Животни, БАН-МОСВ, София, 193 с.
- Спиридонов, Ж., С. Николов, Цв. Златанов, Р. Станчев. Черен кълвач, *Dryocopus martius*. В: Големански, В. и др. (ред.) 2011. Червена книга на Република България. Том 2. Животни. ИБЕИ – БАН & МОСВ, София, 260.
- Чешмеджиев, С. и Петков, Н. 2014. План за действие за опазване на белооката потапница (*Aythya nyroca*) в България (2014–2023 г.). София, БДЗП: 61 с.
- Чешмеджиев, С., Христов, И. 2020. „Картиране на гнездящи птици в българо-румънския участък от плавателния път на река Дунав“. Доклад. ГеоМарин” ЕООД. 2020.
- Шурулинков П., Цонев Р., Б. Николов, Г. П. Стоянов, Л. Асенов. 2005. Птиците на Средна Дунавска равнина. Федерация Зелени Балкани, 120 с.

- Янков, П. (отг. ред.) 2007. Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, книга 10. БДЗП, София.
- Andone, G., H. Almasan, D. Rudu, L. Andone, E. Chirac, G. Sclarletescu. 1969. Cercetare asupra pasarilorichiofage din delta Dunarii. Inst. Cercet. Pisc. Studi si Cercetari 27: 133–183.
- Bastian H-V., A. Bastian, T. Tietze. 2018. Die Habitatwahl des Bienenfressers (*Merops apiaster*) in der Brut- und Nachbrutzeit: Äcker mit unerwartet hohem Wert als Nahrungslebensraum. Fauna Flora Rheinland, 13 (4): 1209-1226.
- BirdLife International (2017) European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities. Cambridge, UK: BirdLife International.
- BirdLife International (2021) IUCN Red List for birds. Downloaded from <http://www.birdlife.org>
- Bocca, M., L. Carisio, A. Rolando. 2007. Habitat use, home ranges and census techniques in the Black Woodpecker, *Dryocopus martius* in the Alps. Ardea -Wageningen- 95(1):17-29.
- Brackney A. W. & Bookhout T. A. 1982. Population Ecology of Common Gallinules in Southwestern Lake Erie Marshes. Ohio J. Sci., 82(5): 229-237.
- BWPI, 2006. The birds of the western Palearctic interactive, 2006 Upgra. ed. DVD Birdguides, Shrewsbury.
- Cramp S. (ed.) 1985. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa.vol.4 Terns to Woodpeckers.Oxford University Press.
- Cempulik P. 1993. Breeding ecology of the Moorhen *Gallinula chloropus* in Upper Silesia (Poland). Acta Ornithologica, 28 (2): 75-89.
- Cheshmedzhiev S., Shurulinkov P., Daskalova G. 2019. Status and distribution of diurnal birds of prey and the Black Stork along the Bulgarian section of the Danube River. In: Shurulinkov P. et al. (eds.) Biodiversity of the Bulgarian-Romanian section of the Lower Danube. Nova Publishers, New York, 375-398 p.
- Cramp S., Simmons KEL (eds.) 1977. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa.vol.1 Ostrich to Ducks. Oxford University Press.
- Crivelli, A. J., T. Nazirides, G. Catsadorakis, D. Hulea, M. Malakou, M. Marinov, I. Shogolev. 2000. Status and population development of Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmaeus* breeding in the Palearctic. In: P. Yesou, J. Sultana (ed.), Monitoring and conservation of birds, mammals and sea turtles in the Mediterranean and Black Seas: Proceedings of the 5th Medmaravis Symposium, Gozo, Malta, 29 September – 3 October 1998, pp. 49–60. Environment Protection Department, Valetta.
- Dimitrov, M., T. Michev, L. Profirov, K. Nyagolov. 2005. Waterbirds of Bourgas Wetlands. Results and Evaluation of the Monthly Waterbird Monitoring 1996-2002. Bulgarian Biodiversity Fondation and Pensoft Publishers, Sofia-Moscow, 160 pp.
- Danny Alder & Stuart Marsden 2010. Characteristics of feeding-site selection by breeding Green Woodpeckers *Picus viridis* in a UK agricultural landscape. Bird Study, 57(1): 100-107.
- Elas, M. & Meissner W. 2019. High density of breeding Common Sandpipers *Actitis hypoleucos* in the Middle Vistula River, Poland. Wader Study 126(1): 67–68.
- Figarski, T., L. Kajtoch. 2018. Differences in Habitat Requirements between Two Sister Dendrocopos Woodpeckers in Urban Environments: Implication for the Conservation of Syrian Woodpecker. Acta Ornithologica 53(1):23-36

- Hebda G., Wesołowski T. & Rowiński P. 2016. Nest sites of Middle Spotted Woodpeckers *Leiopicus medius* in a primeval forest. *Ardea* 104: 119–128.
- Kazakov, S., Biserkov, V., Pehlivanov, L., Nedkov, S. 2020. Trophic status assessment of small turbid lakes comparing remote sensing and in situ data: case study at lower Danube floodplain. *Aerosp. Res. Bulg.* 32, 53–63. doi:10.3897/arb.v32.e05
- Karlsson, S. 2004. Season-dependent diet composition and habitat use of Red-backed Shrikes *Lanius collurio* in SW Finland. *Ornis Fennica* 81 :97-108.
- Kerényi Z., E. Ivók 2013. Nestsite characteristics of the European Bee-eater (*Merops apiaster* L.) in the Gödöllő Hills. – *Ornis Hungarica* 21(2): 23–32.
- Khanaposhtani, M., M. Najafabadi, M. Kaboli, A. Farashi, D. Spiering. 2012. Habitat requirements of the Black Woodpecker, *Dryocopus martius*, in Hyrcanian forests, Iran. *Zoology in the Middle East* 55(1).
- Kosiński Z., M. Kempa. 2007. Density, distribution and nest-sites of woodpeckersb *Picidae*, in a managed forest of western Poland. *Polish Journal of Ecology*, 55 (3): 519–533.
- Lengyel, Sz. 1998. Distribution and status of the Common Sandpiper (*Actitis hypoleucos*) and Little Ringed Plover (*Charadrius dubius*) along two rivers in North-Eastern Hungary. *Aquila* 103-104, p. 47-57.
- Michev, T. M., Profirov, L. 2003. Mid-winter Numbers of Waterbirds in Bulgaria (1977-2001): Results from 25 Years of Mid-winter Counts Carried Out at the Most Important Bulgarian Wetlands. Pensoft Pub.
- Michev T., Profirov L., Nyagolov K. & Dimitrov M. 2011. The autumn migration of soaring birds at Bourgas Bay, Bulgaria. *British Birds* 104: 16-37.
- Michev T.M., Profirov L., Michev B., Hristov L., Ignatov A., Stoynov E., Chipev N. 2018. Long-term changes in autumn migration of selected soaring bird species at Burgas bay, Bulgaria. *Acta zoologica bulgarica*, 70 (1): 57-68.
- Michalczuk, J., M. Michalczuk 2016. Habitat preferences of *Picidae* woodpeckers in the agricultural landscape of SE Poland: Is the Syrian Woodpecker *Dendrocopos syriacus* colonizing a vacant ecological niche? *North-Western Journal of Zoology*, 12 (1): 14-21.
- Michalczuk, J., M. Michalczuk. 2017. Diet variability of Syrian Woodpecker *Dendrocopos syriacus* nestlings in the rural landscape of SE Poland. *North-Western Journal of Zoology* 13(2):278-284.
- Michalczuk, J., M. Michalczuk. 2020. Nest-site selection of the Syrian Woodpecker (*Dendrocopos syriacus*) in the agricultural landscape of SE Poland. *Acta zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 66(2):189-202.
- Morelli, F., 2012. Plasticity of Habitat Selection By Red-Backed Shrikes (*Lanius collurio*) Breeding In Different Landscapes. *The Wilson Journal of Ornithology* 124(1):51–56.
- Müller J., J. Pöllath, R. Moshhammer, B. Schröder. 2009. Predicting the occurrence of Middle Spotted Woodpecker, *Dendrocopos medius* on a regional scale, using forest inventory data. *Forest Ecology and Management*, 257: 502–509.
- Robles, H., Ciudad, C., Fernández-García, J. M. 2021. Ecological considerations to conciliate forest activities and conservation of the Middle Spotted Woodpecker. POCTEFA Habios project.
- Rolstad J., E. Rolstad. 1995. Seasonal patterns in home range and habitat use of the Greyheaded Woodpecker *Picus canus* as influenced by the availability of food. *Ornis Fennica* 72:1-13.
- Sergio, F. 2002. Density, nest sites, diet, and productivity of Common Buzzards (*Buteo buteo*) in the Italian Pre-Alps. *J Raptor Res.*, 36(1): 24-32.

- Shurulinkov, P., Tsonev, R. 2009. Die Wasservogel der unteren Donau-Niederungen während der Sommerfluten 2005 und 2006 Ornithologische Mitteilungen. 61 (10): 317-324.
- Shurulinkov P., G. Stoyanov, E. Komitov, G. Daskalova, A. Ralev. 2012. Contribution to the Knowledge on Distribution, Number and Habitat Preferences of Rare and Endangered Birds in Western Rhodopes Mts, Southern Bulgaria. Strigiformes and Piciformes. Acta zool. bulg., 64 (1), 2012: 43-56.
- Shurulinkov P., Daskalova, G., Tzonev, R. (2013). Breeding Waterbirds in Temporally Flooded Wetlands in Northern Bulgaria. Acta Zool. Bulgarica 65(2): 207-215. Štastny K., Hudec K. 2016. Fauna CR. Ptaci –Aves. 3, Academia, Praha 2016.
- Shurulinkov, P., Cheshmedzhiev, S., Daskalova, G., Dinkov, H., Kirov, K., Hristov, I., Kutsarov, Y., Koev, V., Michov, S. 2019. Recent data on the distribution and numbers of the water birds in the wetlands along the Bulgarian section of the Danube river, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov P., Hristov, I., Hristov, K., Nikolov, I., Nikolov, B. Velkov, S. Dinkov, H., Ralev, A., Chakarov, N., Ragyov, D., Stanchev, R., Spassov, L., Hristova, I. 2007. Birds of Dragoman marsh and Chepun hills, W-Bulgaria –checklist, status and recent development of water birds populations. J.Balkan Ecology, 10(3): 251-264.
- Shurulinkov P., Daskalova G., Popov K, Dalakchieva S., Tsonev R., Dimchev I., Ralev A. 2020. Recent changes in the presence status and numbers of ruddy shelduck (*Tadorna ferruginea*) in the Eastern Balkans. Historia Naturalis Bulgarica, 41: 41-49.
- Svensson, L., Mullarney, K., Zetterström, D. (2009). Collins Bird Guide, 2nd ed. HarperCollins. p. 416.
- Turcokova L., M. Meliskova, M. Balazova. 2016. Nest site location and breeding success of Common kingfisher (*Alcedo atthis*) in the Danube river system. Folia Oecologica, 43: 74-82.
- Vilches A., R. Miranda, J. Arizaga, D. Galicia. 2012. Habitat selection by breeding Common Kingfishers (*Alcedo atthis* L.) in rivers from Northern Iberia. Ann. Limnol. - Int. J. Lim. 48: 289–294.
- Weißmair W., N. Pühringer. 2015. Population density and habitat selection of woodpeckers in mountain forests of the Northern Limestone Alps (Austria). Denisia 36, zugleich Kataloge des oberösterreichischen Landesmuseums Neue Serie 164: 113-134.
- Yalden, D. W. 1986. The habitat and activity of Common Sandpipers *Actitis hypoleucos* breeding by upland rivers. Bird Study 33(3):214-222